

Γ. ΑΘΑΝΑΣ

Τραγούδια τῶν βουνῶν

ΣΕΙΡΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΑΘΗΝΑ 1980

Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ

Τὰ Τραγούδια τοῦτα
Ἐφιερώνονται
στὴν Ἱερὴ Μνήμη
τοῦ Μεγάλου Πολιτικοῦ Ἁγέτη
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Κ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗ
πὸν ἐνσάρκωνε
ὄλες τὶς ἀρετὲς τῆς Ρούμελης

(Οι ἀριθμοὶ ἀντιστοιχοῦν στὰ ποιήματα)

Ἐντὶ γιὰ πρόλογο	11	Ἄν εἶναι κρίμα ὁ ἔρωτας	123
Ἄβασκαναν τὴ σίβα μου	273	Ἄν ἐχαρήκαμε μαζί	224
Ἀγάπα τὴν ἀνάγκη σου	71	Ἄν ἔχουν κι ἄλλοι στὸ χωριὸ	78
Ἀγκλίτσα σου ἔχεις τὸ κουπί	284	Ἀνήμερα τ' Ἄγι-Ἀντωνιοῦ	207
Ἄδειασε ἡ ὀλπίδα τὴν καρδιά	74	Ἄν θές νὰ μ' ἔχῃς σύντροφο	128
Ἄι Γιάννη μου ἀναχωρητὴ	163	Ἄν ξέρουν γράμματα πολλὰ	206
Ἄικους τὴν ἀσημένια της	11	Ἄν φαίνεται ἀπὸ τὴν αὐγὴ	319
Ἄιντε νὰ ξαποστάσουμε	167	Ἄξὸν ἂν ἦταν ὄνειρο	151
Ἄκουσε, νιέ μου δυνατὲ	106	Ἄπ' τὸν κακὸν τὸ γείτονα	271
Ἄκοῦστε τώρα νὰ σᾶς πῶ	118	Ἄπ' τὸ παλιομανάστερο	165
Ἄναθυμιάζει ἡ ἀλυγαριά	12	Ἄπ' τοῦ Μοριᾶ τὸ Νιόκαστρο	200
Ἄναστατώθη τὸ χωριὸ	304	Ἄργές ὅπου 'ναι κι ἄδιαβες	164
Ἄν δὲ νυχτοπερπάτησα	248	Ἄρούλα μου σημαδιακιά	232
Ἄν ἐβγαζες τοὺς πάρεδρους	92	Ἄρχοντα καὶ κοτζάμπαση	130
		Ἄς εἶμαι μισοτσάρουχος	222

'Ασπρολογᾶνε ἀγράμπελες	7	Δὲν εἶμαι ἀτός μου καβγατζῆς	23
Αὐτό νὰ μὴν τὸ ξαναειπῆς	293	Δὲν εἶμαι τὸ χινόπωρο	1
Αὐτὸ πού ξέρω ἐγὼ κι ἐσὺ	247	Δὲν εἶναι κρίμα κι ἄδικο	12
Αὐτοὺς πού σ' εἶπαν ἄσκημη	249	Δὲν ἔχω κι οὐτε ἀποθυμῶ	32
'Αφήνεις τὴν 'Ανατολὴ	198	Δὲν ἔχω τόσο τὸ τσαπὶ	26
'Αφῆστε με νὰ 'νειρευτῶ	112	Δὲν πάει νὰ εἶσαι ἀρχόντισσα	22
'Αφοῦ σᾶς λέω τὴ σύντυχα	9	Δὲν τὰ πορεύω κι ἄσκημα	1
'Αχάραγα ξυπόλυτος	13	Δεσπότη, μὴν καναναρχᾶς	8
		Δὲ φτάνει μόνο νὰ φορᾶς	21
Βαθὺς ὁ λόγος τῆς σιωπῆς	15	Διαβῶ τὴν "Ἁγία Κυριακὴ	18
Βαρέθηκα νὰ εἶμαι καλὸς	14	Δίγνωμος κοντοστάθηκα	25
Βαρὺς ὁ λόγος πού θὰ εἰπῶ	73		
Βασίλη ἀπὸ τὸ 'Ανθόφυτο	171	'Εγὼ δὲν εἶμαι ἀνακριτῆς	20
Βασίλη, δῶσε μου σκαμνὶ	160	'Εγὼ ἤμουν ὁ τρελλὸς γλεντζῆς	81
Βασίλη μου Θωμόπουλε	192	'Εγὼ, Παπά, εἶμαι ἀγράμματος	88
Βενέτικο καὶ Κράββαρι	139	'Εγὼ, πού δὲ σταμάτησα	108
Βονόρτα μὲ τ' ἀφρόμηλα	175	'Εγὼ τὸ Χάρο νόμιζα	93
Βοσκέ, δός μου τὴ γκλίτσα σου	316	'Εδῶ στὴ γῆς τὴ Μοίρα του	142
Βράζει τ' ἀνεμοπούρωμα	82	'Εκεῖνο πού λαχτάρησα	299
		'Εκεῖνο πῶχω εἶναι πολὺ	115
Γαμπρός ὁ καστανόλογγος	16	'Ελα πού λείπει τὸ νερό	166
Γιὰ τῆρα, ὄρες, τὴ Μοίρα του	57	'Ελάτε, ἐλάτε, ἀδέρφια μου	59
Γιατί παραξενεύεστε	75	'Εμένα δὲ μ' ἀρέσουνε	68
Γιατρέ μου, ἄσε τὸν 'Επαχτο	283	'Εμένα ἢ Μοίρα χάρισε	120
Γκρινιάζουν οἱ πατέρες μας	250	"Ἐνα νερό, τρελλὸ νερό	19
Γλυκὰ σὲ ξαναρώτησα	318	"Ἐνα τραπέζι μου χρωστᾶς	162
Γλυκοξημέρωνε 'Αι-Γιωργιοῦ	135	'Εσεῖς εἶστε λελοῦδια μου	20
Γλυκοχαράζουν τὰ βουνά	132	'Εσεῖς τὸ πού εἶναι ξέρετε	282
Γραφὴ λαβαίνω γνοιάζομαι	300	'Εσὺ θαρρεῖς πὼς ξέφυγες	256
Γυρίζει ὁ γιός μου, τὸν ρωτῶ	127	'Ετούτῃ ἢ ἀντάρα κ' ἢ βροχῇ	245
Γύρισα κόσμο καὶ ντουσιὰ	331	"Ἐχει ἔξι ἀγόρια ὁ "Ἀρχοντας	136
Δασομαλλοῦσες ρεματιῆς	328	Ζηλίστα μὲ τὸ χάλκωμα	190
Δὲ δίνει ὁ τόπος διάφορο	202	Ζωγράφε, ἐδῶ ἂν ζωγράφιζες	21
Δειπνῶ στὸ χαγιατάκι μου	269		
Δὲ μὲ βαραίνουν τὰ φλουριά	150	'Ἡ κόκκια ἢ γίδα βέλαξε	313
Δὲ μὲ κρατάει χιονόβροχο	270	'Ἡ κόρη ἀνέβη στὸ βουνὸ	302
Δὲ μὲ φοβίζει θάνατος	315	'Ἡρθ' 'Ἐξουσία στὸ χωριὸ	265

Θὰ βγῶ ψηλὰ στὴν Παπαδιά	216	Λεβεντονιὸς δὲν πίστευε	274
Θὰ διὰβω ἀπ' τὰ ριζώματα	197	Λελούδια, χαμολέουδα	24
Θὰ κατεβῶ στὴ θάλασσα	159	Λιῶσαν τὰ χιόνια, λιώσανε	27
Θαμιάζω, γεροπλάτανε	8	Λόγγοι, πού με σκλαβώσατε	327
Θ' ἀνέβω ἀπὸ τὸν Ἐπαχτο	154	Λόγγους πολλοὺς ἀπέρασα	25
Θ' ἀνοίξη ὁ βράχος καὶ θὰ βγῶ	10	Λομποτιανίτης ἄρχοντας	134
Θὰ πάρω δρόμο ἀνήφορο	54	Λυσομανῶν τὰ χῶματα	26
Θὰ πάρω τὴ βουνοπλαγιά	156		
Θέλεις νὰ γίνης πέρπλουτος	161	Μὰ ἐσύ, Κυρὰ-Γεωργούλαινα	133
Θέλω νὰ εἰπῶ στὸν ἄρχοντα	60	Μακρυάθε ξενοχαιρετῶ	96
Θέλω νὰ εἰπῶ τὸν πόνο μου	121	Μαλλάκι μου, στὸν κοῦρο σου	279
		Μάνα, πρὶν πάω στὸ σπίτι μου	294
Κάθε φορὰ πού σμιζοῦμε	217	Μ' ἀρέει νὰ χάσκω μαναχὸς	28
Καθὼς αἰκῶ πολλές φορὲς	100	Μ' ἀρέσει κρυφοκουνηγὸς	228
Καθὼς ἔχει τὴ βρύση του	186	Μᾶς ἤρθανε οἱ Σκαλιώτισσες	278
Καινούργια εἶναι τ' ἄργανα	2	Μὰ τί κι ἂν εἶμαι Δάσκαλος	126
Καινούργιος κόκορος λαλεῖ	67	Μαυροκορδάτος πρὶντζίπας	141
Καὶ τώρα πῶκανε ὁ Θεὸς	219	Μεγάλον ὄρκον ἔκαμα	209
Κακὸ μεγάλο γίνεται	189	Μὲ καμαρῶνει ὁ ἄντρας μου	237
Καλὰ πού σ' ἤυρα μαναχὴ	234	Μὲ ξέγδαρε, μὲ μπόλιασε	5
Κάλλιο νὰ φύγω ἀπ' τὸ χωριὸ	99	Μὲ πῆρε σβάρνα ὁ Φίδαρης	183
Καλὸ καὶ καταδεχτικὸ	22	Μὲ πῆρε τ' ἀνεμόβροχο	179
Καλὸ μου συναπάντημα	229	Μὲ πνίγει, κόσμε, τ' ἄδικο	226
Καλὸς ὁ Ἄποστολόγιαννος	295	Μὲ σᾶς, θεοφοβούμενες	69
Καλόφερτα, καλόμπηχτα	323	Μὲς στὰ στουρνάρια ξυπολιᾶς	145
Καλύβα στὸ Κουσκούνουγλι	153	Μετρῶ τὰ φύλλα τῶν δασῶν	29
Κανεὶς ἀτόφια τὴ χαρὰ	326	Μηλιῶτες καὶ Μηλιώτισσες	199
Κανένα δὲν ξεμάτωσε	185	Μὴ μὲ ρωτᾶς νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ	223
Καπεταναῖοι μὲ τ' ἄρματα	147	Μὴ μὲ ρωτᾶς, πνεματικὲ	243
Καρδιές μου ἐσεῖς ἀπλοϊκὲς	97	Μὴ μὲ τηρᾶς μαργιόλικα	221
Κατακαημένο Νιόκαστρο	195	Μὴν ἄδικα μοῦ γίνεσαι	311
Κάτσε καὶ σκέψου φρόνιμα	215	Μὴν κάνης τὴν ἀδιάφορη	246
Κάτσε νὰν τὰ μιλήσουμε	263	Μήπως καὶ μοῦ 'πες ψέμματα	172
Κεῖνο τ' ἀστέρι τὸ λαμπρὸ	236	Μὴ σ' ἀπατᾶν οἱ λαγκαδιές	30
Κι ὁμορφος εἶναι καὶ ζεστός	124	Μιὰ γυρβωλιὰ μὲ μάντρωσαν	31
Κλεπὰ μὲ τὰ τρεχόνερα	181	Μιὰ χωριανοῦλα λυγερὴ	214
Κουμπάρε Γιάννη, ἀλάργεψες	191	Μικρὸ στὸ κοκκινόχωμα	56
Λαχτάρα τό 'χω καὶ καημὸ	23	Μίλα καὶ κακομίλα μου	291

Μονοβοσκός Ξανέμεινα	254	‘Ο Χάρος σέ σημάδεψε	325
Μοσκοβολᾶν τριαντάφυλλα	310	Παιχνίδια ὀπῶχει ὁ ἔρωτας	242
Μοῦ φύγανε τὰ νιάτα μου	125	Παλαβοχρήστο, εἶσαι κακὸς	86
Μπρυσσοταμένος βρέθηκα	289	Πάλε καλά πού μ’ ἄφησες	212
Νὰ γκιζερῶ βαργέστησα	32	Παλιός μου φίλος ὁ κοφτὸς	36
Νὰ εἶναι μπιστὸς στοὺς φίλους του	170	Πᾶμε νὰ βοτανίσουμε	281
Νὰ εἰπῶ ἕκατὸ εἶναι λιγοστὰ	309	Παντρεύω τὸ κορίτσι μου	314
Νὰ ζήση ὁ Παπαθόδωρος	203	Παπά, γιὰ κάμε ἀβύλυση	292
Νὰ ἦταν Λαμπρὴ καὶ Πασκαλιά	101	Παπά μου, γιὰ τὸν ἔρωτα	116
Ν’ ἀκαρτερῶ βαργέστησα	213	Πάππου προσπάππου τὰ κρυφὰ	321
Νὰ μὴν τὸ εἰπῶ συμπνίγομαι	262	Παραθυράκι χαμπηλὸ	37
Νὰ ‘μouνα, λέει, παλλήκαρος	240	Παρθένα δάση, λαγκαδιές	38
Νὰ ‘μouν στὸ Γαῦρο Δάσκαλος	188	Πάω στὸ χωράφι μαναχὸς	114
Νὰ ξέμεινα στὸν Πλάτανο	174	Πέρασε ὁ Χάρος, πέρασε	58
Νὰ παίζη ὁ ἥλιος τὸ στριφτὸ	33	Πέροκος μὲ τὸ καλὸ κρασί	194
Νεχώρι, Παλιονέχωρο	180	Πῆτε μου, ρίζες τῶν δεντρῶν	39
Νιούτσικος ξενιτεύτηκα	330	Πιπέρι, μέλι κι ἀψιφιὰ	211
Ντροπές! . . . Ξετομαριάστηκα	94	Πλοκάθισαν τὰ σύνεφα	296
Ξανάρθε ‘Αι-Γιάννης Ρηγανάς	264	Ποιὰν κάθεται καμαρωτὴ	239
Ξεκινησάνε τὰ νερά	34	«Ποὺς εἶδε τὸν ἀμάραντο	210
Ξεπρατωμένη κ’ ἐπλενες	251	Ποὺς ἔχει μάτι μυστικὸ	40
Ξενοχωρίτης σώγαμπρος	277	Ποὺς λέει δὲ βρίσκει στὰ βουνὰ	176
Ξέρω ἓνα δέντρο μαναξὸ	35	Πολλὰ σχαρίκια δῶστε μου	41
Ξιπόλητη περπάτησα	305	Πολλὰ χωριά ταξίδεψα	261
‘Ογδόντα χρόνια πέρασαν	137	Πολλές κουμπάρες ἔκαμα	276
‘Ο θέρος εἶναι πόλεμος	119	Πολλοὶ σὲ τραγουδήσανε	42
‘Ο Θύμιος λείπει ἀπ’ τὸ χωριὸ	306	Πολὺν καιρὸ σὲ τρώγομαι	288
‘Οἱ Καναβαῖοι στρατηγοὶ	146	Πολὺ τὴν ψυχοπόνεσα	105
‘Ολα τῆς γῆς τὰ βάσανα	252	Πόρτα σὲ πόρτα περπατεῖ	225
‘Ολόρθος πότε στὸ τσουγκρι	4	Ποτὲ δὲν εἶμαι σίγουρος	98
‘Ο Λιᾶς ὁ Σίνης ἔκρινε	308	Πότε θά ‘ρθῆ βαριά γιορτὴ	255
‘Οντας λαμπάδιασε ὁ θυμὸς	76	Ποτές μου τὰ τετράφυλλα	104
‘Οποῖος δὲν εἶναι ἀτὸς παθὸς	312	Ποῦ νά ‘βρω ἀριά δασιόφυλλη	107
‘Οποῦ τοὺς ἄλλους ἀγαπῶ	87	Ποῦ πᾶς, αὐγούλα, μαναχὸς	233
‘Ο τρῶπος μου εἶναι καθαρὸς	266	Πρέπει ὁ καθεὶς τὰ πράματα	61
		Προτοῦ ν’ ἀρχίσης πόλεμο	65
		Πῶς εἶμαι ἀθέρας πείθομαι	103

Πῶς μᾶς τὰ κλώθεις, ἄταχτη	280	Συνίστα, Περδικόβρουση	182
Ροδάμι κατακόρφινo	3	Σφαλάχτια, σπάρτα, κουμαριές	158
		Σχωρήθηκε ὁ ἀσχώρητος	64
Σὰν εἶχα δύναμη πολλή	325	Τὰ ἔργα σου ὅλα εἶναι σοφὰ	72
Σὰν ἔτυχε ξημέρωσα	303	Τ' ἀλάφι πού κυνήγησα	46
Σὰν κλείσω τὸ μπακάλικο	102	Τὰ ξεροβούνια σου, Ἕπειρος	55
Σὰν παραμῦθι ἂν ἔπιανα	244	Τ' Ἀπάνου Κόσμου ἀπόδιωχτος	109
Σὰν τὰ πουλάκια τ' οὐρανοῦ	267	Τ' ἀπεικαστὰ σὰν παίξουμε	205
«Σαράντα δυὸ Τουρκόπουλα	260	Τὰ σπάρτα κιτρινίσανε	77
Σὲ ἀγναντερές βουνοκορφές	1	Τάχατ' ἐγὼ κατήφερα	324
Σὲ ποιούς γκρεμούς, σὲ ποιὲς ἐρμιές	290	Τ' εἶν' τὸ κακὸ πού γίνεται	148
— Σήκω, Χαρίτω μ', κι ἐφεξε	275	Τέτοια μιὰ κ' ἦταν ἡ βουλή	80
Σήμερα ψυχοσάββατο	287	Τ' ἔχεις, καημένο Κράββαρι	140
Σιγὰ-σιγὰ καὶ ταπεινὰ	43	Τῆ μέρα τῆς Ἀνάληψης	155
Σοῦ εἶπα νὰ 'ρθῆς, μοῦ τό 'κοψες	241	Τὴν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου	285
Σούρα, Γάκια! Σούρα, Κῶτσο!	257	Τὴν ὄψη του ἔστριψε ὁ Θεός	90
Στὰ Κουτουλίστια ἐδῶ μεριά	138	Τὴν ὦρα πού σὲ κόκκυσα	208
Στὰ νιάτα μου περπάτησα	6	Τῆς Μοίρας μου ἦτανε γραφτὸ	113
Στὰ ξένα στραβογέρασα	329	Τῆς στέγνης ἀρνησιάρης γιός	47
Στάσου, νερὸ τοῦ λαγκαδιοῦ	238	Τί νὰ τὰ κάμω τὰ φτερά	83
Στεριάς πελάγου τό 'ζωσαν	144	Τὸ Γέρο Σπύρο τ' αἰκούσα	157
Στεφάνωσα καὶ βάφτισα	111	Τὸ γιδοστράτι ἀπάρθενο	117
Στῆ βρύση καὶ στὸν πλάτανο	95	Τὸ καλοκαίρι φούντωσε	48
Στῆ Δορβιτσὰ κατὰκορφα	201	Τὸ Κάστρο λευτερώθηκε	149
Στὴν τάβλα μας καθίσαμε	298	Τὸ λόγγο παρακάλεσε	49
Στὴν τάβλα μερακῶνουνται	91	Τὸ 'μαθε ὁ κόσμος, τὸ 'μαθε	227
Στὴν τέχνη αὐτῆ πού διάλεξες	110	Τὸν ἔβαζα στὸ φάλαγγα	193
Στὴν τύχη δὲν ξεχώρισε	317	Τὸν τόπο ξέρω σπιθαμῆ	173
Στῆ σκάλα τοῦ Μαυροματιοῦ	143	Τὸ ξέρω ἀπ' τὸν προσπάππο μου	168
Στῆς Χώμορης τὸ διάσελο	178	Τόπο τῆς Μάνας μου ἐπιασε	286
Στὶς καστανιές, πού πᾶν οἱ νιές	297	Τὸ τί βλέπουν τὰ μάτια σου	85
Στὸ βράχο, τὸν κατσάβραχο	44	Τὸ Φίλιο ποιὸς δὲν ἤξερε	169
Στοιχειὰ στὸν Καστανόλογγο	184	Τοὺς ἤλιους πῶχεις στὴν αὐλῆ	230
Στὸ μαγαζάκι τοῦ χωριοῦ	307	Τοὺς λόγγους πῆρα, τὰ βουνὰ	235
Στὸν ἄγριο λόγγο ἀπάγγιασα	66	Τοὺς Σουσμαναίους Ἀλήπασας	130
Στρατὶ δὲ σημαδεύεται	45	Τρεῖς μέρες ἔχει τὰ βιολιά	152
Στρουπίνες μπῆξε ὀλόγυρα	79	Τρελλοβοριά, βουρλίστηκες	50

Τώρα πού 'ρθα στὰ πράματα	258	Χριστὸς 'Ανέστη! λειτουργᾶν	272
Φαμήλα μὲ τὸ Πόργιاري	196	Χρονιάρα μέρα σήμερα	89
Φόντας ξεμαναχιάστηκα	63	Χρυσὸ κι ἂν εἶναι τὸ κλουβὶ	70
Χαζίρι νᾶν τὸν πάρουνε	301	Χώμορη μὲ τ' ἀρχοντικά	177
Χαμπήλωσε τὴ σκέπη σου	122	Ψηλὰ φωνάζει ἀπ' τὸ βουνὸ	53
Χαράμι δὲ λαχάνιασα	51	Ψυχὴ μου, ἐσὺ 'νειρεύεσαι	253
Χιονίζει ἀπάνω στὰ βουνά	52		
Χρεωκοπήσανε ἄδικα	62	Ἐπίλογος	363

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ

Πενθοκρατᾶνε τ' Ἄγραφα, μαυροφοράει ἡ Φραγκίστα.
Πικρολαλοῦν στὶς λαγκαδιές τοῦ Ἀγαλιανοῦ τ' ἀηδόνια.
Τὰ δακρυσμένα μάτια σου, Εὐρυτανία, κλεῖσ' τα!
Τέτοιο Ἄρχηγὸ νὰ ξαναἰδῆς πολλὰ θὰ διάβουν χρόνια...

Ὁ λόγος τοῦ Ἀσπροπόταμος, σκληρὸ στουρνάρ' τὸ ἦθος.
Ἡ σκέψη τοῦ βαθύσκαφτη, θεόπνευστή του ἡ κρίση.
Οἱ χάρες τοῦ ἀναβρυστικῆς κ' οἱ ἀρετές τοῦ πλῆθος.
Ἄδύναμος ὁ στίχος μου νὰ Τὸν δοξολογήσῃ!

ANTI ΓΙΑ ΠΡΟΛΟΓΟ

Στὸ ἀκροθαλάσσι εἶδα τὸ φῶς, μὰ τὰ βουνὰ
τά 'χω ἀγαπήσει ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα μου. . .
'Ἦταν ἔλατοσκέπαστα, ψηλά, τρανὰ
ἐκεῖνα ὅπου γεννήθηκε ἡ Μητέρα μου.

'Ορίζοντάς της — ἄβατες βοννοκορφές.
'Ἡ ἀνάσα της μοσκοβολοῦσεν ἔλατο.
Τὶς 'Ανεράϊδες ἔκραζε ψυχαδερφές,
κι ὦ σημερινέ μου ἐσύ, μὴν περιγέλα το!

'Ο Γερο-Μύθος ζοῦσε τότε ἀληθινά.
Τῆς πλάσης τὰ στοιχειὰ γιοί του καὶ κόρες του. . .
'Ἦξερε τοὺς ἀνθρώπους ὄλους νὰ πλανᾷ
δροσίζοντας τὴ δίψα τοῦ πιὸ ἀκόρεστου.

“Όσα ἡ Μητέρα ἐπίστευεν, αὐτὰ κ’ ἐμεῖς.
Θέλαμε νά ’ναι ἀλήθεια μας ἢ ἀλήθεια της.
Σύγχρονε Λόγε, πὸν τὴ γνώση ὀρθοτομεῖς,
σώπα ν’ ἀκούσω πάλι παραμύθια της!

Νὰ ξαναβρῶ στὰ ὠραῖα της ψηλὰ βουνὰ
τὸ ἀχνάρι τοῦ καιροῦ της τοῦ ἀλησμόνητου.
Τὸ τρεχαντήρι πὸν μὲ πῆγε ἀλαργινὰ
εἶχε ἀπὸ ἐλάτου σάρκα τὸ τιμόνι του.*

* «Ἐλάτου σάρκα», ἀπὸ τὴ συλλογὴ, «ΤΙΜΙΑ ΔΩΡΑ»

1

Σὲ ἀγναντερὲς βουνοκορφές καὶ σὲ δασιὰ ρουμάνια
 θὰ ῥθῶ τὰ ψυχοκάρδια σου, Ρούμελη, ν' ἀναδέψω:
 Νὰ βρῶ βαθιὰ τὴ λεβεντιά, ψηλὰ τὴν περηφάνια
 Ἄνθὸ νὰ μοσκομυριστῶ, καρπὸ νὰ μὴ γυρέψω!

Τοῦ σταυραετοῦ νὰ παραβγῶ, νὰ παρατρέξω ἀλάφι
 νὰ κρούξω τὰ Μεσούρανα, τὰ Τάρταρα ν' ἀνοίξω. . .
 Νὰ βλέπω τὰ κοτρόνια σου νὰ γίνονται χρυσάφι
 Τὰ μάτια νὰ τὸ χαίρονται, μὲ χέρι μὴν τ' ἀγγίξω!

2

Καινούργια εἶναι τάργανα, καινούργιοι κ' οἱ νηχοί τους.
 Μουῖδὲ πού θέλω νὰ τ' ἀἴκῶ, μουῖδὲ καὶ νὰ τὰ μάθω.
 Τῶν πατεράδων τοὺς νηχοὺς — νὰ χαίρεται ἡ ψυχὴ τους —
 αὐτοὺς λαλῶ, ξαναλαλῶ κι ἄλλο κακὸ μὴν πάθω!

Αὐτοὶ μοῦ ἀνάβουν τοὺς καημοὺς καὶ φλετουράει ἡ καρδιά μου.
 Ἐκπνέει ἀπὸ βαθιὰ ἔρχεται ὁ νηχὸς κι ἀπὸ χιλιάδες χρόνια. . .
 Γιατί ν' ἀλλάξω ἐγὼ σκοπὸ; ν' ἀλλάξω τὸ χαβά μου;
 Μὴν κι ἀλλάξαν οἱ πέρδικες; μὴν κι ἀλλάξαν τ' ἀηδόνια;

3

Ροδάμι κατακόρφινο, τὴ ρίζα μου δοξάζω!
Νεράκι ἀφροτρεχούμενο, τὸν ἄμπλα μου παινεύω!
Βουνίσσιος, βλέπω τὸ βουνὸ ξανὰ κι ἀναγαλλιάζω!
Σπηλιὰ δὲν εἶναι νὰ μὴ μπῶ, κορφή νὰ μὴν ἀνέβω!

Τ' ἀγρίμια μὲ γνωρίζουνε, τὰ πετεινὰ μὲ κράζουν
Τὰ δέντρα μοῦ χαμογελᾶν καὶ τ' ἄνθια μοῦ διανεύουν
Οἱ βρύσες μοῦ χαρίζουνε κ' οἱ ἐγκρεμοὶ μοῦ τάζουν. . .
Μάνα, τὰ παραμύθια σου ἀληθοζωντανεύουν!

4

Ὀλόρθος πότε στὸ τσουγκρί, πότε στὴ χλόη στρωμάτσα
ἀνέμελα, σὰ ζωντανό, σκορπάω τὶς ὥρες χάρη. . .
Θροφή; Θὰ φτάσουν ὅπου νά' ν' με τὴ ζεστὴ μπουγάτσα
καὶ με τὸ ἀφρόλευκο τυρὶ τσοπαναραῖοι κουμπάροι.

Κ' ἡ Δημητρούλα ἡ λυγερή, τῆς Βομποκοῦς στολίδι,
θὰ ράξη με τὴν προίκα τῆς στὴν πλάτη ζαλωμένη
με τὸ κιλίμι τὸ παχὺ τετράδιπλο στρωσίδι,
με τὴ βελέντζα σκέπασμα τὴν πολυκεντημένη. . .

5

Μὲ ξέγδαρε, μὲ μπόλιασε τραχὺ στουρνάρι ὁ βράχος,
μὲ κέντρωσεν ὁ πάλιουρας δριμὺ βουνίσιο ἀγκάθι.
Ἄγρίμεψα σὰν τσάκαλος, χωριάτεψα σὰν βλάχος,
φιδοπουκάμισο ἄλλαξα κέφια, καημοὺς καὶ πάθη.

Τὸ χνώτο πῆρα τοῦ βουνοῦ, τοῦ λόγγου τὴν ἀνάσα.
Στὸ σπλάχνο μου λαγάρισα τὸ αἷμα καὶ τὸ δάκρυ.
Ἀνάστησα τὴ νιότη μου νὰ μὴν πεθάνῃ θράσα.
Μεγάλο ἀρχίζω ἀνήφορο καὶ πάω νὰ βρῶ τὴν ἄκρη!

6

Στὰ νιάτα μου περπάτησα πολλές ψηλές κορφές.
Ἄνπλαφρος ξημέρωνα στὸ κορφοβούνι ἀπάνω.
Τὶς βοσκοποῦλες ἔσμιγα σὰ νὰ ἦταν ἀδερφές,
καὶ σὰν παπποῦ κουβέντιαζα τὸ γέροντα τσοπάνο. . .

Ἄνθολογοῦσα ὁμορφα τραγούδια στὴν ψυχὴ
καὶ παροιμίες ἔγραφα σοφές στὴ μέσα γνώση. . .
Ἄς ἦταν, ἄχ! δασκάλια μου νὰ μείνη μοναχὴ
αὐτὴ, ποῦ μοῦ ἔχεις, τοῦ Βουνοῦ Σχολειὸ μεγάλο, δώσει!

7

Ἄσπρολογᾶνε ἀγράμπελες, λαλᾶνε καρδερίνια,
 νηγούς καζάντισαν τ' αὐτιά καὶ ζωγραφιῆς τὰ μάτια.
 Ἄνυφαντάκοι δούλεψαν νὰ φράξουν μ' ἀφροσκοίνια
 τὰ νεραῖδοχαρούμενα τοῦ λόγγου μονοπάτια.

Μονοπατάκι ξέφραξα — σὰν παραμύθι ἀρχίζει,
 τὸ λόγγο σκίζει ψαλιδιῆς καὶ μπαίνει ὄλο μπαίνει,
 τοὺς γερο-δέντρους προσκυνᾷ, τὰ κέδρα ἀναμερίζει.
 «Ὡς ποῦ θὰ πᾶμε;» τὸ ρωτῶ. «Προχώρα!», μοῦ σωπαίνει.

8

Θαμιάζω, γεροπλάτανε, χιλιέτικο κειμήλιο,
 τὸ πῶς ἀντιπαλεύεσαι καὶ νικητῆς λογίεσαι
 τῆς ἡμερὸς τὸν ἄρχοντα, τὸ βασιλιά τὸν "Ἡλιο:
 Κλειδὶ ζητάει τοῦ κάστρου σου μὰ ἐσὺ κλειδὶ τοῦ ἀρνίεσαι!

Τὰ βάζεις καὶ μὲ τὸ Βοριά, πού βγαίνει στὸ σεφέρι,
 πελάου κουρσεύει τὸν ἀφρό, στεριᾶς τὸ περιβόλι.
 Δροσιὰ μαζεύει ἀπάρθηνη Κυρᾶς του νὰ τῆ φέρη
 — μὰ ἐσὺ τὸν στρατοκαρτερᾶς καὶ τὴν ἀρπάζεις ὅλη!

9

Ἄφοῦ σᾶς λέω τὴ σύντυχα κι ἀφοῦ σᾶς λέω τὴν εἶδα,
γιατί δὲ μὲ πιστεύετε; τὴν ὁμορφὴ ἀλαφίνα!
Κάτου ἀπ' τοὺς δέντρους ἔτρεχε, τὰ ποταμάκια ἐπήδα:
Τὸ τί κορμάκι ἦταν αὐτό, τί μάτια ἦταν ἐκεῖνα!

Τὴν εἶδα καὶ τὴν ἔχασα μὲς στὰ βαθιὰ τοῦ δάσου. . .
Πῶς νὰ τὴν κυνηγήσω ἐγὼ καὶ πῶς νὰ τὴν προπίσω;
Δὸς μου σαίτες, ἦλιε μου, κι ἀγέρα τὰ φτερά σου
μπάϊ καὶ τὴ φτάσω ἀνόλπιστα, μπάϊ καὶ τὴ φέρω πίσω!

10

Θ' ἀνοίξη ὁ βράχος καὶ θὰ βγῶ στὶς Βάθες καβαλλάρης
 τσιτσέλα σὲ γριβάλογο, πώ'χει καλὸ ἀραβάνι. . .
 Δὲν ἔρχομαι γιὰ πόλεμο, δὲν εἶμαι κυνηγάρης
 μόνε μοῦ ἀρέσουν τὰ βουνὰ καὶ βγαίνω στὸ σεργιάνι!

Ὅμαλίες βρίσκω ἀπλόχωρες, ἀνέμποδα κοσεύω,
 στὰ κορφοβούνια σκαπετῶ καὶ τόσην ἔχω τρέλλα
 ποὺ σπειροινίζω τ' ἄλογο στὸν οὐρανὸ ν' ἀνέβω
 νὰ βάλω ἀστέρια πέταλα καὶ τὸ φεγγάρι σέλα!

11

Ἄϊκοῦς τὴν ἀσημένια τῆς λαλιά νὰ κελαιδίζη:
 — «Τεμπέλη δὲ φιλεύω ἐγώ, δὲν ξεδιψῶ ἀκαμάτη!
 Θέλω ζευγὰ πῶχει ὄργωμα, τσοπάνο πού σκαρίζει,
 λοτόμο χεροδύναμο, γνοιασμένο στρατολάτη. . .

Γι αὐτοὺς βυζαίνω τὴν πηγὴ, τὰ κρούσταλλα ξοδεύω
 νεραΐδοπούλα γίνομαι καὶ σ' ὅποιον μὲ ἀντικρύση
 δροσάτο δίνω τὸ φιλή καὶ δὲν τὸ τσιγγουνεύω!»
 Ἔτσι λαλεῖ κι ἀκούγεται σ' ἓνα βουνὸ μιὰ βρῦση.

12

'Αναθυμιάζ' ἡ ἀλυγαριὰ κ' ἡ βρύση γαργαρίζει
Τὸ πολυτρίχι, ταπεινό, στολίζει καὶ δὲν κραίνει.
'Απ' ὦρα σ' ὦρα ἓνα πουλὶ χαρούμενα φτερίζει
ζυγώνει, πίνει μιὰ γουλιὰ καὶ πάλε ξεμακραίνει.

Κλωνάρι κόβω ἀλυγαριὰ καὶ πολυτρίχι φύλλο
σὰν τὸ πουλὶ ποτίζομαι, μὰ ἐγὼ φτερὰ δὲν ἔχω
νὰ κάμω βλάμη τὸ Βοριά καὶ τὸν ἀθέρα φίλο!
Στῆς γῆς τὸ σκουληκόχωμα καταραμένος τρέχω. . .

13

Ἀχάραγα, ξυπόλυτος, πατοῦσες ἀργασμένες,
 ἕφτανα στίς ψηλές κορφές τὶς πρωτοφωτισμένες
 νὰ ἰδῶ τὰ λουλουδάκια τους, ν' αἰκούσω τὰ πουλιά τους
 νὰ ἰδῶ τῆς νύχτας τοὺς ἀσβούς νὰ τρέχουν στὴ φωλιά τους.

Τόση χαρὰ ξεχείλιζα καὶ τόση τρυφεράδα
 πὺ ἀγκάλιαζα τὰ ἔλατα καὶ τὰ φιλοῦσα ἀράδα. . .
 Ἐάφνου κοντοστεκόμουνα καὶ σεβαστὰ σιωποῦσα
 γιὰτὶ στὰ ψυχοκάρδια μου μὲ τὸ Θεὸ μιλοῦσα. . .

14

*Βαρέθηκα νὰ εἶμαι καλός, μερμήγκι νὰ μὴν βλάφτω
Θέλω κι ἐγὼ νὰ ξαίκουστῶ μ' ἓνα κακὸ μεγάλο.
"Όλος ὁ ἀχάριστος ντουνιας νὰ ζημιωθῆ με δαύτο
καὶ σὰν ὁ Γιούδας ὄνομα τετράδοξο νὰ βγάλω!*

*Ποιὸς ὁ καλός, ποιὸς ὁ χρυσός, ποιὸς κάνει σ' ὅλους χάρη;
"Ηλιε μου, ἐσένα κάλιασα! Θὰ σὲ παραφυλάξω,
κι ὄντας τῆ νύχτα κουραστῆς, ὕπνος γλυκὸς σὲ πάρη
θὰ μπῶ κρυφὰ στὸ στάβλο σου καὶ τ' ἄτια σου θὰ σφάξω!*

15

Βαθὺς ὁ λόγος τῆς σιωπῆς καὶ ξηγημὸ δὲν ἔχει. . .
 Σωπαίνουν τ' ἄνθη, τὰ σπαρτά, τὰ σύννεφα, τ' ἀστέρια
 καὶ τὰ νερά κι ὁ ἄνεμος κι ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀντέχει
 νὰ κρύβῃ τὶς λαχτάρεις του μὲς στὰ σφιγμένα χέρια. . .

Μ' ἀπ' ὅλα ἐμένα πιὸ πολὺ μ' ἀρέσει ὅπως σωπαίνουν
 τὰ Δέντρα! — ἡ λεύκα, ὁ πλάτανος, ἡ καστανιά, τὸ ἐλάτι —
 Ἄκινητῶν τὰ φύλλα τους καὶ λὲς δὲν ἀνασαίνουν
 σὰν κάτι ν' ἀφουγκράζονται, σὰ νὰ σπουδάζουν κάτι!

16

Γαμπρός ὁ Καστανόλογγος καινουργιοφορεμένος
 καὶ νύφη του ἡ Ἀράχωβα — μὲ τί νὰ τὴ σταφνίσω; —
 Αὐτὴ ξανθὴ, κατάξανθη, αὐτὸς μαυροδεμένος.
 Ζευγάρι ζυγοταίριαστο καὶ τρεῖς βολὲς βουνίσο.

Τὰ δαχτυλίδια ὁ Φίδαρης, τὰ στέφανα ὁ Ἀρδίνης
 Ὁ Κοκκινιάς ἀπάνωθε κουμπάρος νὰν τ' ἀλλάξῃ!
 Καλὸ χωριὸ τῆς Μάνας μου, ὁ πόνος ποὺ μοῦ δίνει
 τραγούδι ἄς γίνῃ ν' αἰκουστῇ καὶ δάκρυο νὰ σταλάξῃ!

17

Δὲν εἶμαι τὸ χινόπωρο μηδὲ τὸ καλοκαίρι
 πὺ μὲ καρποὺς γιομίζουμε στὰ σπίτια τὰ κασόνια. . .
 Μηδὲ ὁ χειμῶνας ὁ βαρὺς, πὺ χλοπαθιῶνται οἱ γέροι
 κυνηγημένοι ἀπ' τὸ βοριά, κλεισμένοι ἀπὸ τὰ χιόνια.

Εἶμαι μονάχα ἡ Ἄνοιξη, τοῦ Ἄπριλομάη ἡ χάρη.
 Φουσκώνουν γάλα τὰ κλαριά, ξανθογελᾶν τὰ φύλλα.
 Τοῦ ἀνθοῦ τὸ θάμα ἀθάμπωτο θρασομανάει στ' ἀθάρι
 καὶ τὴν ψυχὴ μου πλημμυράει πασίχαρη ἀνθρωπίλα!

18

Δέν τὰ πορεύω κι ἄσκημα στὸ λόγγο τόσες μέρες,
 κι ἄς μὴ σοδεύω ἀσπρόσταρα, μαζεύω καλαμπόκια.
 Νὰ κόβω χαμοκέρασα μ' ἀφήνουν οἱ βερβέρες
 μὲ τὰ πουλιά μοιράζομαι σούρβα καὶ μελικόκια.

Δέν τσοπανεύω πρόβατα, δὲ βουκολῶ γελάδια
 νὰ τρώω κρεατοκόψιδα, νὰ γεύομαι μηζύθρες.
 Μόν' βρίσκω τρόπο ν' ἀρτηθῶ, μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν ἄδεια—
 ἄς εἶν' καλὰ τὰ ξόβεργα — βουργάρες καὶ σταρῆθρες!

19

“Ένα νερό, τρελλό νερό, στὸ κορφοβούνι ἀμπλύζει
 κρεμιέται τὸν κατήφορο καὶ πλιὸ στασιὸ δὲν ἔχει:
 στὸ λόγγο καταπίνεται, στὸ βράχο ἀσπρογαλίζει,
 σκορπιέται ἀφρὸς στὴν ἄβυσσο καὶ πάλι ξανατρέχει. . .

Θιαμεύομαι κι ἀναρωτῶ κι ἀπόκριση δὲν παίρνω
 ποιὸς ὁ σκοπὸς ποὺ δέρνεται τ’ ἀνήσυχο νεράκι;
 Μὰ ἐγὼ δὲν πρέπει νὰ ρωτῶ — κι ἀτὸς παλαμοδέρνω
 ὀργώνω λόγγους καὶ βουνά, γιατί; Γιὰ ἓνα μεράκι!

20

Ἐσεῖς εἶστε, λελούδια μου, κι ἐσεῖς εἶστε, πουλιά μου,
τ' ἀγγελικὸ χαμόγελο τῆς ὀμορφιάς τοῦ κόσμου!
Παραμερῶ τὴν ἔγνοια μου, κλειδώνω τὴ δουλειά μου
στὸ λόγγο βγαίνω βλέπω σας, γλυκαίνεται τὸ φῶς μου.

Πουλιά, ποὺ καρδακίζετε, λελουδικά, ποὺ ἀνθῆτε,
γελούμενα, χαρούμενα καὶ καλοσυνεμένα,
δὲν ξέρω κι ἄλλον ἄνθρωπο φτωχό, ποὺ νὰ μπορῆτε
νὰ τὸν παρηγορήσετε περσότερο ἀπὸ μένα!

21

Ζωγράφε, ἐδῶ ἂν ζωγράφιζες μεγάλη τύχη θά 'χες:
Δυὸ ἔλατα ψηλόκορμα μὲ σταυρωτὰ κλωνάρια.
Ψηλά: περήφανα βουνὰ μὲ χιονισμένες ράχες.
Κάτου μπροστά: μιὰ γέφυρα μὲ ξύλινα δοκάρια.

Τὸ ποταμάκι ἀνάμεσα, στὴν ἄκρη τοῦ ἑνας μύλος.
Δεξιὰ-ζερβὰ στὴ γέφυρα τὰ πετρομονοπάτια. . .
Ἔνας ἀετὸς στοὺς οὐρανοὺς. . . Ζωγράφε, ἂν εἶσαι φίλος
γιὰ βάλει μὲς στὴ ζωγραφιὰ καὶ τὰ δικά μου μάτια!

22

Καλὸ καὶ καταδεχτικὸ λουλούδι τοῦ βουνοῦ,
 σεμνὰ μᾶς πρωτοδέχεσαι μὲ πρόσχαρη γαλήνη.
 Ποτὲ δὲν ἀνακλάδωσες τὴν ἔγνοια κανενοῦ:
 Δὲν ἔχεις μῆτε ζωγραφιά, μῆτε τραγούδι γίνει.

Ἡ ὁμορφιά σου ἀπάρθενη κ' ἡ δόξα της ἀπλή:
 Σὲ ξέρει ἐξὸν ἀπ' τὸ βοσκὸ μονάχα ἢ βοσκοπούλα!
 Μὴ μοῦ κακιώσης ἂν τυχὸν σὲ μάθουν πιὸ πολλοί,
 κουνούκλα ροδοπέταλη μὲ τὴ χρυσὴ καρδούλα!

23

Δαχτάρα τό 'χω καί καημὸ στὸ σπίτι μου νὰ φτάσω
νὰ ξαναἰδῶ τὸ κόνισμα, τὴν παρασιτιά, τὸ γύκο. . .
Στὸν ὄβορὸ νὰ ξαναβγῶ καὶ νὰ τὸν γυρβολιάσω
ἀχούρι, γουρνοκούμασο, γωνιά νὰ μὴν ἀφήκω!

Κι ἀπὲ νὰ πέσω νὰ πνιγῶ στὸ γιούρτι καὶ στ' ἀμπέλι
στὰ σερπετὰ χαμόκλαδα καὶ στὶς ἀναδενδράδες.
Μὰ ἓνα κληματοβλάσταρο μὲ τὸ χρυσὸ του τέλι
νὰ μὲ σηκώνη ἀνάρπαχτον κορφάδα στὶς κορφάδες!

24

Δελούδια, χαμολέλουδα, παρδαλοφορεμένα
 στά κόκκινα, στά κίτρινα, στ' άσπρα και στά γαλάζια,
 σά νά 'στε κοριτσόπουλα και στό χορό πιασμένα
 βεργολυγᾶτε, παίζετε με χίλια τόσα νάζια.

Ποιός ἦρθε και σᾶς ἔσπειρε στοῦ βράχου τῆ ραχούλα;
 Ποιός ὁ σκοπός, πού άνθίσατε κι ὁ νοῦς μου δέν τόν βάνει;
 Κι ἐκεῖνα μ' ἀποκρίθηκαν μ' εὐωδιαστή φωνούλα:
 — Γιά νά μᾶς δῆς άνθίσαμε! Τί κρίμα! Δέ σοῦ φτάνει;!

25

Δόγγους πολλούς ἀπέρασα, πολλούς κι ἔχω ἀγαπήσει,
 Μὰ ἓνα λογγάκι κατσαρό, καημός μου κι ἀποθύμι!
 Λές τό 'χε ἡ κόρη π' ἀγαπῶ γιὰ χάρη μου κεντήσει
 σ' ἀτλάζι χρῶμα χωματι μὲ πράσινο μπρισίμι!

Περαστικὸς τὸ χάρηκα τ' ἀξέχαστο λογγάκι. . .
 Ποτές δὲ θὰν τὸ ξαναἰδῶ στὴν ὄψη τῶν ματιῶ μου. . .
 Μὰ ἔχω κιτάπια σίγουρα, διαβάστε τα λιγάκι
 καὶ πέστε μου ἂν δὲν τό 'κανα παντοτινὰ δικό μου!

26

Δυσσομανᾶν τὰ χῶματα, θρασομανᾶν τὰ ξύλα
 πεθαίνουν τὰ γεράματα, δοξάζονται τὰ νιάτα!
 Τὰ μάτια ἀνοίγουν τῶν δεντρῶν καὶ σκάζουνε τὰ φύλλα
 γιομάτα πράσινο θυμό, δροσοχαρὰ γιομάτα!

Καὶ δυὸ παλιά, πού ξέμειναν, δύο φύλλα μαραμένα,
 πικροσαλεύουν κι ὅλο λέν μὲ τὸ στερνό τους σάλο:
 «Ἔτσι θὰ γίνετε κι ἐσεῖς καμμιά βολά, καημένα!»
 «Θὰ γίνουμε;» γελοῦν τὰ νιά — καὶ πρασινίζουν κι ἄλλο. . .

27

Λιώσαν τὰ χιόνια, λιώσανε, άνθισε ή όξυά κι ό γαῦρος.
Νίκησε ή γλύκα τῆς ζωῆς τοῦ χάρου τῆ φοβέρα.
Μ' άν ἦτανε νά πέθαινα στὰ γιάμια μου ἔτσι ό μαῦρος
ἄς πέθαινα τὴν "Ανοιξη, βασιλικιά μιὰ ἡμέρα!

Ν' αφήσω πλάση γελαστή και τὰ βουνά άνθισμένα.
Νά πάρω ἐγὼ στὰ τάρταρα μαζί μου τὸ χειμώνα.
Και νά πιστέψω φεύγοντας, πού ή γῆς χωρίς ἐμένα
μόνο "Ανοιξη θά χαίρεται στὸν ἅπαντον αἰώνα!

28

Μ' ἀρέει νὰ χάσκω μαναχὸς φαράγγι σὲ φαράγγι.
 Κοτρόνες νὰ κατρακυλῶ, τῆ θράψη τους ν' αἰχούγω.
 Νὰ παίζω μὲ τὸν κίντυνο χωρὶς μὲ σφίγγει ἀνάγκη.
 Νὰ ξαπολυόμαι ἀπ' τῆ ζωῆ τὸ θάνατο νὰ κρούγω. . .

Νὰ σπαταλῶ τῆ δύναμη καὶ τῆ χαρὰ μου πάντα
 χωρὶς σκοπὸ θελούμενο, χωρὶς ὠφέλειας πόνο.
 Λιθάρια σφεντονίζοντας τῆ μιὰ στὴν ἄλλη μπάντα
 νὰ καταχτῶ τὴν ἄβυσσο καὶ νὰν τῆ γεφυρώνω!

29

Μετρῶ τὰ φύλλα τῶν δασῶν, τῶν οὐρανῶν τ' ἀστέρια
 Δὲ μαρτυρῶ τὸ νούμερο νὰν τὰ 'χω πιὸ δικά μου
 Βαθιά μου νὰν τὰ χαίρομαι παντοτινά καὶ στέρια
 ὅσο θὰ δέρν' ἢ φλέβα μου καὶ θὰ χτυπᾷ ἢ καρδιά μου!

Τὸ γλέντι μου εἶναι μυστικὸ κ' ἢ χαρμονὴ μεγάλη
 Ἄνοιγει διάπλατα ἢ καρδιά σὰν τ' οὐρανοῦ τὸ θόλο:
 Τὸ τί δικό μου γίνεται τὸ ξαναδίνω πάλι
 κι ὄχι μονάχα ὅπου ἀγαπῶ, παρὰ στὸν κόσμον ὅλο!

30

Μὴ σ' ἀπατᾶν οἱ λαγκαδιές, μὴ σὲ γελᾶν τὰ δάσα
 μὴ σὲ πλανεύουε τὰ δρυῖ, πῶχουν χιλιοχρονίσει.
 Ἄλαφροπάτα, σῶπαινε καὶ κράτα τὴν ἀνάσα:
 Χρυσὸς κουμπὲς ἀνάμεσα θὰ βγῆ νὰ σὲ ξαφνίση!

Τῆς Παναγιᾶς χρυσόκαστρο, τῆς Πόλης καταφύγι
 τὸν Ἅγιο Πέτρο χτήτορα, τὸν Ἀἰ-Λουκᾶ ζωγράφο
 — Βαρνάκοβα, τὴν πύλη σου Ἀρχάγγελος ἀνοίγει
 καὶ τοῦ Σεβαστοκράτορα μᾶς δείχνει αὐτὸς τὸν τάφο!

31

Μιά γυρβολιά με μάντρωσαν με λόγγια και με βράχια
τ' αγαπημένα μου βουνά, τὰ πολυαγαπημένα. . .
Τὰ κορφοβούνια κρύφτηκαν και μες στὰ κοντοράχια
παλεύω μ' άγρια κύματα χλωροφουρτουνιασμένα!

Πράσινος φόβος με τσακᾶ, πράσινη άνατριχίλα
Δέ βρίσκω σύρτα νά διαβῶ, ξάρια κορφή νά ράξω!
Κλωθογυρίζω, πνίγομαι στὰ κλώνια και στὰ φύλλα!
Βουνίσιος είμαι ντρέπομαι «Βοηθάτε!» νά χουγιάξω.

32

Νά γκιζερῶ βαργέστηκα στὰ δάσα τὰ μεγάλα
 τ' ἀπόξενα, τ' ἀδιάβατα, πού τελειωμὸ δὲν ἔχουν.
 Σκανιάζεις νά 'βρης ξέφωτο, νά βρῆς νερὸ μιὰ στάλα.
 Κιοτεύεις καὶ μαυρόμαλλα Στοιχειὰ σὲ κατατρέχουν. . .

Μικρὸ δασάκι ὀρέχτηκα, σγουρὸ κι ἀριὸ νά μοιάζῃ
 σὰν κοριτσιοῦ τριχόφυτο, πού εἶναι παρθένο ἀκόμα. . .
 Πονᾶς νὰν τὸ ἀποχωριστῆς, θερμὰ ὅπως σ' ἀγκαλιάζει,
 κι ἄς ἦρθαν γι ἄρμεγμα ἢ κοπή, κι ἄς πῆγε ὁ "Ἡλιος γιόμα!

33

Νὰ παίζη ὁ Ἥλιος τὸ στριφτό, τοῦ ψήλου ν' ἀνεβαίνει
σὰ βενετσιάνικο φλουρὶ καὶ νὰ ῥχεται κορόνα,
ν' ἀερολιχνάη τὰ σύννεφα, νὰν τὰ μεταμορφαίνει
ἄλλοῦ ἀσημένια πᾶσπαλη κι ἄλλοῦ χρυσὴ κολόνα!

Νὰ λούζη τὰ ἐλατόδασα, νὰν τὰ σγουροχτενίζη,
νὰ δένη στὰ κοτσίδα τους μαλαματένιο φιόγκο
καὶ τὰ ψηλόκορφα βουνὰ σὰ νύφες νὰ στολίζη
νὰ κάνη ἀφρό, νὰ κάνη ἀχνὸ τὸν πέτρινο τους ὄγκο!

34

Ξεκίνησαν τὰ νερά, θελώσαν τὰ ποτάμια
 κιτρίνισαν οἱ πλάτανοι, κοκκίνισαν οἱ φτέρες.
 Ὁ Δράκοντας κατόχεψε κ' ἡ δρακομάνα ἡ Λάμια
 τίς νύχτες πῆρε μάκρινε καὶ κόντινε τίς μέρες. . .

Ὅσο νὰ φέξη βράδιασε, χωράφι δὲν τελειώνω.
 Σκύβω μαζεύω ἀσκλαμιδιές, τοῦ χινοπώρου ἀνθάκια,
 καὶ τίς σκορπίζω ἀργόσυρτα στὴ μαύρη γῆς ποὺ ὀργώνω
 σὰ νὰ μετρῶ, σὰ νὰ ξορκῶ τοῦ ὕνιοῦ μου τὰ χαντάκια!

35

Ξέρω ένα δέντρο μαναξὸ στῆς ἐρημιᾶς τῆ μέση.

Ἔχει τὰ φύλλα κίτρινα καὶ τὸ κορμὶ λαμπάδα.

Περνῶ τὸ βλέπω χαίρομαι, δὲν εἶναι πὼς μοῦ ἀρέσει
γιὰ τὴν πολλή του μαναξιὰ, τὴν ξωτικὴ ὁμορφάδα,

Εἶναι πού τοῦ κρυφομιλῶ χωρὶς νὰ μοῦ ἀντικρίνη:

- Δὲν εἶς' ἐσὺ πού φύτεσαι κ' ἐσὺ πού κιτρινίζεις
μόν' εἶμ' ἐγὼ πού στοίχειωσα κι ἔχω ἓνα Δέντρο γίνει
μὲ τὴ δική μου μαναξιὰ τὴν ἐρημιὰ γιομίζεις!

36

*Παλιός μου φίλος ό κοφτός τοῦ βράχου καταρράχτης:
στρογγυλεμένη άσπρόπετρα σά μάρμαρο καθάρια
κι από μεριά, χλωρόφυλλος θόλος μαζί και φράχτης,
άγλαντινιές και μέλεγοι, δαφνοῦλες και πουρνάρια.*

*”Αγνωρος κόσμος μυστικός γεμάτος παραμύθι
γεμάτος δράκους και στοιχειά, βραχνά και άνατριχίλα. . .
Νά πέφτης και νά χάνεσαι στῆς άβυσσος τὰ βύθη
νερό με τὰ νερά τῆς γῆς και φύλλο με τὰ φύλλα!*

37

Παραθυράκι χαμπηλό με τὸ μονό σου φύλλο,
 δὲ βλέπεις πέρα τὸ βουνὸ καὶ κάτου τὸ ποτάμι
 μουῖδὲ κισσὸ με κάππαρι, μουῖδὲ μηλιὰ με μῆλο
 μόν' βλέπεις κοντογυρβωλιὰ σφαλάχτι καὶ σφεντάμι. . .

Εἶσαι δικό μου, σ' ἀγαπῶ καὶ δὲ σὲ συναλλάζω
 με παλατιοῦ παράθυρο, με καστελιοῦ φεγγίτη!
 Στὸ καγκελάκι σου ἀκουμπῶ, κοιτῶ κι ἀναγαλλιιάζω
 νὰ παίζῃ στὰ χαμόκλαδα νιογέννητο σπουργίτι!

38

*Παρθένα δάση, λαγκαδιές, μπαίτρια και τσαίρια
 σάν χάνω τόν Παράδεισο σέ σᾶς τόν ξαναβρίσκω!
 Στόν ἄγριο ἀνθό σας ἄπληστα τρυγᾶ ἡ ψυχή μου μέλι
 καί ξεδιψοῦν τὰ χεῖλη μου μέ τῆς αὐγῆς τῆ δρόσο!*

Γιά σέ, ἰδρωποτισμένη γῆ τοῦ σπόρου καί τοῦ φύτρου,
 ἡ ἀγάπη θά ἦταν λιγοστή χωρὶς μαζί τὸ σέβας.
 Ἰδρώτα θά ἤθελα ζεστό νὰ σέ δροσοποτίζω
 κι ὡς δὲ μοῦ ἐγράφη μπορετὸ ποτίζω σε μέ δάκρυ!

39

— Πῆτε μου, ρίζες τῶν δεντρῶν καὶ σεῖς, κορφές τοῦ δάσου
τί βλέπετε βαθιά στὴ γῆς καὶ τί ψηλά στὰ οὐράνια;
Στὸν κόσμον ἐτοῦτον, ποὺ περνᾷς νὰ βγάλης τὴ σειρὰ σου,
ἀξίζει νὰ 'σαι ταπεινὸς ἢ νὰ 'χης περηφάνια;

Κ' εἶπε ἡ ριζούλα ἢ πιὸ βαθιά μὲς ἀπ' τῆς γῆς τὰ σπλάχνα:

— Τὴν ἀδερφή μου ἐγὼ κορφὴ ποτὲ δὲν τὴν ζηλεύω
κι οὔτε μὲ νοιάζει ἂν λησμονᾷ μὲς στ' οὐρανοῦ τὴν ἄχνα
πὼς γιὰ νὰ παίζη αὐτὴ ψηλά, στὰ βᾶθη ἐγὼ δουλεύω. . .

40

Ποιὸς ἔχει μάτι μυστικὸ τ' ἀνοίγει κάνει χάζι:
Τῆς πλάσης τ' ἀνακλάδισμα στὴ χιονισμένη στρώση.
Φλεβάρης φλέβες ξέφραξε καὶ τὸ ζουμι ἀνεβάζει
νὰν τὸ 'βρη ὁ Μάρτης ἔτοιμο τὰ δέντρα νὰ φουντώση.

Δέν καμαρώνω ἐσᾶς, ἐλίές, μὲ τ' ἀσημένια φύλλα!
Στέρειψη δὲ γνωρίσατε, ξέφυλλες δὲ σᾶς βρῆκα. . .
Μόν' καμαρώνω τίς συκιές, πού τὰ γυμνά τους ξύλα
ἀχαρτερᾶν λαχταριστὰ τὰ φύλλα καὶ τὰ σύκα!

41

Πολλά χαρίκια δώστε μου, ζευγάδες και τσοπάνοι,
καλό χαμπέρι νά σᾶς 'πῶ, Μαρτιάτικο χαμπέρι
πὼς ἦρθε τὸ κουκάλογο κι ἀκόμα ἂν δὲν ἐφάνη
ἔφυγε πάει στὴν ξενιτιὰ τὸν κοῦκο νά μᾶς φέρη!

* Ἄς ἔρθη, ἄς τὸν ἀκούσωμε κι ἂν τύχη ἄς μᾶς κομπῶση!
Τραγουδιστὴ μου ξεγνοιασιὰ καὶ γλεντερὴ μου ἀμάκα:
νά ἦταν κι ἐγὼ νά γένναγα τ' αὐγὰ σὲ ξένη στρώση
καὶ νά ἦταν νά μοῦ τάγιζε τὰ πεταρούδια ἢ ζάκα!

42

Πολλοὶ σὲ τραγουδήσανε κανέννας δὲ σοῦ τό 'πε
 μὲ λίγα λόγια καὶ καλὰ τὸ ξόμπλιο, πού σοῦ πρέπει:
 Παράεισαι ὁμορφοστόλιστος, εὐλογημένε τόπε!
 Χαρά στον πού σ' ἀργάζεται, χαρά στον πού σὲ βλέπει!

Σὲ βλέπουνε τὰ μάτια μου καὶ κλειοῦνε τὰ καημένα
 Τὴν ὁμορφιά σου δὲ βαστᾶν κι ἀλλιῶς νὰ μὴν τὸ πάρης! . .
 Ἐγὼ ἔχω κρίματα πολλὰ καὶ δὲ μοῦ πρέπει ἐμένα
 σὲ τέτοιο ἕναν Παράδεισο νὰ μπῶ περιβολάρης!

43

Σιγά-σιγά και ταπεινά και μ' ὄλο μου τὸ ράστι
 ἀράδα πῆρα τὰ βουνά, παραταριά τις ράχες
 Μουῖδὲ τὸ γόνα λύγισε, μουῖδὲ ἡ καρδιά ἐκουράστη. . .
 Νά 'χες, χωριό μου, ἄλλους ζυγούς κι ἄλλες ἰκορφοῦλες νά 'χες!..

Νά μὴν ἀφήσω σύρραχο, πλαγιά νά μὴν ἀφήσω.
 Νά μάθω ἀπόξω τὰ κλαριά κι ἀπόξω τὰ βοτάνια.
 Στῆ γῆς νά βρῶ καταπαχτὴ τὸν Ἄδη νά πατήσω
 και στὸν ἀέρα γκλαβανὴ νά πεταχτῶ στὰ οὐράνια!

44

Στὸ βράχο, τὸν κατσάβραχο, στὸ δασερὸ φαράγγι
 ἀνθίζει τ' ἀγριοβότανο, καρπίζει τ' ἀγριο κλῆμα.
 Δὲν τὰ φυτεύει ἀποθυμιά, μηδὲ τὰ σπέρνει ἀνάγκη
 μηδὲ καὶ ξέρω ἂν φύτρωσαν ἀπὸ Θεοῦ θελήμα. . .

Πνοὴ στὸν αὐτοφύτρωτον περνῶ ἀνθισμένο πλοῦτο
 ἀριὸ σταφύλι γρέτζελο τσιμπῶ σὰν ἀγριοπούλι. . .
 Ἔργατα ὅλα τοῦ Θεοῦ — μὰ τὸ φαράγγι ἐτοῦτο
 λὲς παρθενογεννήθηκε χωρὶς δική του βούλη! . .

45

Στρατὶ δὲ σημαδεύεται, συρίμι δὲ χαράζει
 Τὸ σύρμα παίρνω τοῦ νεροῦ κι οὔθε μὲ βγάλει ἡ ἄκρη!
 . . . Τὸ λιβαδάκι διαπερνᾶ, στὸν ὄχτο ἀπάνου ράζει:
 Γκρεμίζεται, τσακίζεται σταλαματιὰ καὶ δάκρυ.

Καὶ πάλε συμμαζεύεται, ξανὰ κατηφορίζει:
 Περνάει μελίστα διψερή, κομμένη φέτες - φέτες.
 Τρυπάει τὸ φράχτη ἑνὸς κηπιοῦ, πού ἡ Βαγγελιώ ποτίζει
 τοὺς πράσινους βασιλικούς, τὶς κίτρινες διαλέτες. . .

46

Τ' ἀλάφι, πού κυνήγησα στὸν ἀνθισμένο λόγγο,
δὲν ἤθελα νὰν τό 'πιανα, μουῖδὲ νὰν τὸ σκοτώσω
ν' αἰκούσω ψυχομαχητὸ καὶ σκλαβωμένου βόγγο.
Ποιὰ θὰ ἦταν τότες ἡ χαρὰ νὰ πάρω καὶ νὰ δώσω;

Τ' ἀλάφι τὸ κυνήγησα σ' ὅλα τὰ μονοπάτια
γιὰ νὰν τὸ φέρω ἀντίκρι μου, γιὰ νὰ σταθῆ μπροστά μου
γιὰ νὰν τὸ κάνω, θέλοντας καὶ μὴ, τὰ δυὸ του μάτια
τὰ δυὸ θλιμμένα μάτια του νὰ ρίξῃ στὰ δικά μου!

47

Τῆς στέγνης ἀρνησιάρης γιὸς καὶ τῆς βροχῆς πατέρας
 μὲ γκέμι τ' ἀστραπόλουρο, μὲ τῆ βροντῆ σπιρούνι
 καβάλα στ' ἄσπρο του ἄλογο τῆ νύχτα θά'ρθη ὁ ἀγέρας
 ἀπ' τό 'να στ' ἄλλο ἀλάνταβα πηδώντας κορφοβούνι. . .

Τοὺς λόγγους θά τσαλαπατᾶ, τὶς χωραφιῆς θά ὀργώνη
 τὰ σαποβράχια θά κυλᾶ στὶς ἄπατες γκρεμίλες,
 τὰ πλακολίθια τῆς βαριᾶς σκεπῆς θ' ἀνασηκώνη
 νὰ χύνη στὰ κορμάκια μας γλυκὲς ἀνατριχίλες. . .

48

Τὸ καλοκαίρι φούντωσε, μᾶς ψένει τὸ λιοπύρι.
 Ντάλα καταμεσήμερο ψυχὴ δὲν ἀνασαίνει. . .
 Ἔχουν οἱ τζιτζικοὶ χαρὰ, κ' οἱ σαῦρες πανηγύρι
 στὴ λαγκαδιὰ πού στέγνωσε κι οὔτε τὸ μούσκληο ὀγραίνει!

Γκουσομανᾶν τὰ πρόβατα, ξεγλύφονται τὰ γίδια
 ἰδροκοπᾶν οἱ μπιστικοὶ τ' ἀνάσκελα πεσμένοι. . .
 Τὰ πεταλούδια μοναχὰ δὲν παύουν τὰ παιχνίδια
 ἀνάερα σμεῖ τὸ ταίρι τους καὶ μονομιᾶς πεθαίνει!

49

Τὸ Λόγγο παρακάλεσε, κι ὁ Λόγγος θὰ σοῦ ἀνοίξη
τῶν ἡλιων τὶς χρυσόπορτες στῶν ἴσκιων τὰ παλάτια·
Θὰ σὲ γνωρίση μὲ Στοιχειά, Νεράιδες θὰ σοῦ δείξη,
νὰ ξαναἰδῆς τὴν ὁμορφιά τοῦ κόσμου μ' ἄλλα μάτια. . .

Βαφτίσου παιχνιδιάρικα στὸ σμαραγδένιο κύμα
καὶ σὰν παιδὶ χαρδάκισε στῆς τούφας του τὴν κούνια!
Τὴν ἡλιοπράσινη χαρά, ποὺ σπαταλιέται χύμα,
ζορίσου μὲ τὰ ἐφήμερα νὰ μοιραστῆς ζουζούνια. . .

50

Τρελλοβοριά, βουρλίστηκες νά πάρης τή σκεπή μου
 Νά μοῦ γκρεμίσης τή γωνιά — Φύσα, κακοῦργε, φύσα!
 Φύσα καί σωροβόλιασε τή φτώχεια τή δική μου
 μπαί καί γλιτώσουν πιό φτωχῆς ἀπ' τήν κακή σου λύσσα!

Ἄπαρατᾶς τὸ σπίτι σου καί στὰ δικά μας τρέχεις.
 Θὰ ἰδῶ τὸ δρόμο πῶρχεσαι καί θὰ τὸν σημαδέψω
 νὰ ῥθῶ νὰ βρῶ τὸ Κάστρο σου κι ἀπ' ὅσο πλοῦτος ἔχεις
 τὰ φουσερά, πού καύχεσαι, νὰ μπῶ καί νὰ τὰ κλέψω!

51

Χαράμι δὲ λαχάνιασα κολλώντας στ' ἀνηφόρι
 γιὰ νὰ ῥθῶ στὴ Χρυσοσπηλιὰ νὰ ψάξω γιὰ χρυσάφι:
 Χρυσάφι δὲν ἀπόλαψα, μὰ βγῆκα στὸ περθῶρι
 κ' εἶδα γιαλοὺς χωρὶς σωμό, βουνὰ χωρὶς νισάφι!

Καράβια στ' ἀρτσιπέλαγα, στὶς ράχες ρημοκλήσια
 ντελφίνια στ' ἀφροκύματα, λυκόρνια στὰ γκριτσόπια. . .
 Βοσκῆσαν τὰ ματάκια μου τὴν πλάση σὰν μελίσσια
 κι ὅπου εἶχε ἀνθὸ τὸν ρούφηξα, κι ὅπου εἶχε δάκρυ τό 'πια!

52

Χιονίζει άπάνω στα βουνά κ' οί κάμποι μαμουριάζουν.
 Έκει είναι γάμος και γιορτή, έδω είναι λυποκράτι!
 Τα έλάτια μαρμαρώνουνε, οί βρύσες κρουσταλλιάζουν
 και κοσκινίζει ό 'Αρχάγγελος χιονάλευρο συγκράτι. . .

Βαραίνει ή Γης άσπρη χαρά και πράσινη λαχτάρα.
 Τόν Ούρανό ξαλάφρωσε, τόν "Ηλιο θά ρογιάση
 να 'ρθη ψηλά, να 'ρθη κοντά, να πάρη αυτός την τάρα,
 να τής αφήση τò ζουμι να ξεκαλοκαιριάση!

53

Ψηλά φωνάζει ἀπ' τὸ βουνὸ στὶς δημοσιές μιὰ στράτα:
 — Δὲν εἶμαι ἐγὼ δρόμος φκιαστός, δὲν εἶμαι μονοπάτι!
 Εἶμαι συρίμι ἀχάραγο, πὺ μέσα στ' ἄγρια βάτα
 μ' ἀνοιξε δίχως σύνεργα τὸ προβατοπερπάτι!

Ὅμως, τρανές μου δημοσιές, καλύτερη ἔχω κλήση
 ἀπάνωθὲ μου δὲν περνᾶν ὄπλα, σπαθιά, κανόνια. . .
 Κανέναν πόλεμο ποτὲ δὲν ἔχω ὑπηρετήσει.
 Τ' ἀθῶα ζωάκια ὑπηρετῶ ἀπὸ τοῦ Νῶε τὰ χρόνια!

54

Θὰ πάρω δρόμο ἀνήφορο, Βαρδούσια, Ὁξυά, Βελούχι
 γιὰ νὰ μοῦ δείξη ἡ Ρούμελη τὰ πι' ὄμορφα χωριά της.
 Νὰ τὸ διαλέξω ἀλάθητα ποιό 'ναι τὴ χάρη ὁπού 'χει
 νὰ μπῶ στὴν κολουμπήθρα του νὰ βαφτιστῶ χωριάτης!

Στὴν Πενταγιοῦ πετάγομαι, στὴν Ἀρτοτίνα μπαίνω
 Γειά σου, Δομνίστα ἀρχοντική, ξαδέρφια Γιολδασαῖοι!
 Στοῦ Ἐπάχτου τὴν Ἀράχωβα πετώντας κατεβαίνω,
 — Τῆς Μάνας σου εἶμαι τὸ χωριό! Ἐδῶ θὰ 'ρθῆς!, μοῦ λέει.

55

Τὰ ξεροβούνια σου, Ἕπειρος, ἀνθρώπινο νταμάρι:
 Πρώτη στὸν ἅγιο πόλεμο, στὴν ἅγια εἰρήνη πρώτη!
 Ἰέρειες οἱ γυναῖκες σου κ' οἱ ἄντρες σου καμάρι
 Τὰ Γιάννενα τὸ Δάσκαλο, τὸ Σοῦλι τὸ Στρατιώτη.

Καὶ τὰ Ζαγοροχώρια μου τῆς ξενιτιᾶς τὸν πόνο,
 ποὺ γίνεται χρυσὸ φλουρὶ κι ἀρχοντικὸ ρημάδι. . .
 Στὴ Βίτσα βρίσκω ρίζα μου, στὸ Μονοδέντρι κλῶνο
 καὶ βρίσκω στὴ Λεφτοκαρυὰ τὸ κορφινὸ ἀνθοκλάδι!

56

Μικρὸ στὸ κοκκινόχωμα καλύβι τοῦ βουνοῦ,
 χτισμένο σὰν ἀπὸ παιδιοῦ χεράκια ὄλο ἀσπρολίθι,
 ἀντιπαλεύουνε γιὰ σὲ στὰ μάτια καὶ στὸ νοῦ
 ἢ χρησιμότη κ' ἢ ἀχρησιτιά, ἢ θύμηση κ' ἢ λήθη.

Παιγνίδι ἂν εἶσαι, πιδὸ τρανὸ δὲ σκάρωσε παιδί.
 Κι ἂν εἶσαι σπίτι ἀνθρώπινο, ποτὲ δὲν ἔχει γίνεи
 σ' ὄλη τὴ γῆς πιδὸ κούτσικο, πιδὸ ἀπλότερο σὲ εἶδή!
 Καὶ τὴν ἀνάγκη ξεπερνᾷς ἐσὺ καὶ τὴ γαλήνη!

57

Γιὰ τήρα, ὀρές, τῆ Μοίρα του πῶς ἔχει ὁ κάθε τόπος!
"Άλλος νὰ γίνη λαγκαδιά, κι ἄλλος νὰ γίνη ὀμάλια
ἄλλος γκρεμοκατσάβραχο, θανατερὸς ὁ κόπος,
κι ἄλλος γελαδολίβαδο, πού περπατᾶς μ' ἀσφάλεια. . .

Ἐδῶ τὸ σπίτι χτίζεται κι ἐκεῖ τὸ ἔρημοκλήσι.
Ἐδῶ τὸ πετρανάθεμα κι ἐκεῖ ὁ Σταυρὸς κι ὁ τάφος. . .
"Όλους τοὺς τόπους ἀγαπῶ, μὰ ἐκεῖδς ὀπώχω κλίση
τὸ ξάγναντο εἶναι τ' ἀψηλό, κι ἄχ! νὰ 'μουνα ζωγράφος!

58

*Πέρασε ὁ Χάρος πέρασε στὸν Πόλεμο καβάλλα·
 Ἄγουροθήρισε ψυχές, θρυψάλιασε κορμάκια·
 Στράγγιξε τὸ αἷμα τῶν ἀντρῶν, τῶν γυναικῶν τὸ γάλα·
 Τὰ περιστέρια σκότωσε νὰ θρέψη τὰ κοράκια. . .*

Νὰ κλάψω πόσους χάθηκαν; — Ποῦ νὰ ἔβρω τόσο δάκρυ;!
 Νὰ συμπονέσω ζωντανούς; — Ποῦ νὰ ἔβρω τόσον πόνο;!
 Σκληραίνω τὸ καβούκι μου, μαζεύομαι στὴν ἄκρη
 γιὰ τὸν δικό μου τὸ χαϊμὸ χολοπαθώντας μόνο!

59

Ἐλάτε, ἐλάτε, ἀδέρφια μου, καὶ φίλοι μου, κι ὄχτροί μου,
 νὰ μοιραστοῦμε τὴ σκλαβιά καὶ τὶς κακὲς τὶς ὥρες!
 Γιὰ σᾶς τὴν καλοσύνη μου, γιὰ σᾶς τὴ μπόρεσή μου·
 Δὲ μὲ νοθέψαν οἱ χαρές, δὲ μὲ χαλᾶν οἱ μπόρες. . .

Γιατί χτυπᾶτε τσεκουριές τὴν πόρτα μου ν' ἀνοίξετε;
 Εἶναι ἀνοιχτή! Δὲν ἔκλεισε ποτέ της γιὰ τοὺς ξένους!
 Γιατί τοῦ βάζετε φωτιά τὸ σπίτι μου νὰ ρίξετε;
 Ἦταν ὀρθὸ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς κατατρεγμένους!

60

Θέλω νά εἰπῶ στὸν ἄρχοντα νά εἰπῶ καὶ στὸν κολλίγα:
 Χαρῆτε τὸ καθημερινὸ καὶ μὴν τὸ οἰκονομᾶτε.
 Βαρὺ σαμάρι τὰ πολλὰ καὶ λεβεντιά τὰ λίγα.
 Τὰ πλούτια, ποὺ νειρεύεστε, μὴν τὰ πάνωτιμᾶτε. . .

Τὰ λίγα γίνονται πολλὰ μὲ παιδεμένο ἰδρώτα.
 Φυλάγονται μὲ βάσανα καὶ χάνονται ἀπὸ τρίχα.
 Δὲν ξέρω ἂν θά 'σαι, ἂν πλούτιζες, καλύτερα ἀπὸ πρῶτα
 ἢ θὰ πονῆς τῇ φτώχεια σου καὶ θὰ τῆς λές: «νά σ' εἶχα!»

61

*Πρέπει ὁ καθείς τὰ πράματα κατάβαθα νὰ ξέρη·
 Νὰ μὴν τὰ παίρνη ξώπετσα μὰ πάλε οὐδὲ μὲ πόνο. . .
 Μοῦ βγάναν ὄνομα κακὸ τὸ πῶς ἀπλώνω χέρι
 κι ὀπώβρω πέρδικα βουτῶ, τρυγῶνα κουτουπῶνω.*

*Βασανιζόμεν κι ἔλεγα πῶς θὰ φτωχοπερνοῦσα
 τί θὰ μὲ βλέπουν καὶ μακριὰ θὰ φεύγουν νὰ γλιτώνουν. . .
 Ποῦ νὰν τὸ φανταζόμουνα, σὰν κακονοματοῦσα,
 πῶς ὅλες θὰ λιχούδευαν νὰ μὲ κοντοζυγώνουν!*

62

Χρεωκοπήσατε άδικα Δασκάλοι και Παπάδες:
Χαμένα πᾶν τὰ λόγια σας, χαμένη πάει κ' ἡ πράξη!
Ὁ σκόρος μᾶς κατάφαγε τίς ἱερές φυλλάδες.
Τοῦ κάκου περιμένουμε Προφήτης νέος νά ράξη!

Θεέ μου Μεγαλοδύναμε, λυπήσου τὰ παιδιὰ σου!
Ἡ νέο Προφήτη στείλε μας μέ νέο μήνυμά σου
ἢ ἀνάστησέ μας τοὺς παλιούς Προφήτες, νά ῥθουν πάλι
μήπως κι ἀλλάξουμε καρδιὰ κι ἀλλάξουμε κεφάλι!

63

Φόντας ξεμαναχιάστηκα στὸν ἥλιο, ἐδῶ, ἀποπίσω,
 δὲν ἀγναντεύω ἄλλο χωριό, δὲ βγαίνω καρπούλι
 τὴν ἀγριμιὰ ξεπέρασα, κοντεύω ν' ἀνθρωπίσω
 βοηθῶ σὰ φίλος τὸ Θεό, νικῶ τὸ Βερζεβούλη.

Δὲν ἔχω ἀνάγκη κανενός, βοηθῶμαι μαναχός μου.
 Ρωτῶ τὸν ἀπομέσα μου καὶ μ' ἀποκριέται ὁ ἀπόξω.
 Ἔνα ἔχω γίνει ἀχώριστο μὲ τ' ἅπαντο τοῦ κόσμου.
 Θὰ εἰπῶ τοῦ Χάρου «Εἶσαι ἄχρηστος» καὶ θὰν τὸν ἀποδιώξω!

64

Σχωρέθηκε ὁ ἀσώρητος, Θεὸς νὰ μὲ χωρέση!
 Σὰν τὸ σκυλί ξεφούσκωσε κατάχαμα στὸ δρόμο. . .
 Ποτὲ δὲν εἶπε κανεὺς κουβέντα νὰν τοῦ ἀρέσει!
 Ποτὲ δὲν ἔνωσε ντροπὴ καὶ δὲ σεβάστη νόμο!

Σὲ ποιὸν δὲν ἔκαμε κακὸ κι ἐγὼ νὰν τὸ γλιτώσω; . . .
 Μονάχα ὅπου δὲ μπόρεσε νὰ μὲ ξεθεμελιώση!
 Θὰ πάω νὰ τὸν ἀνασπαστῶ σὰ Χριστιανός! ὥστόσο
 φοβᾶμαι μήπως κουνηθῆ καὶ μὲ νεκροδαγκώση!

65

Προτοῦ ν' ἀρχίσης πόλεμο, προτοῦ νὰ πιάσης γκρίνια
 στὸ νοῦ σου βάλε θάνατο, πού καταλεῖ τις νίκες.
 Δὲ θέλεις ἄλλη φώτιση, δὲ θέλεις ἄλλη ὀρμήνια:
 Τὸ δίκιο νόμο διάλεξες, τὸν ἴσιο δρόμο βρῆκες!

Δίνοντας τόπο τῆς ὀργῆς, ὀχτρό σου ξαρματώνεις
 καὶ μένεις δυνατότερος μὲ τὸ σπαθὶ στῆ θήκη.
 Μὰ μὴν τοῦ παίρνεις τ' ἄρματα καὶ μὴν τὸν ταπεινώνεις·
 Εἶναι ἡ βουβή σου σχώρεση βοερή του καταδίκη.

66

Στὸν ἄγριο λόγγο ἀπάγγιασα τὸν κόσμον νὰ ξεχάσω
 νὰ βγάλω τ' ἄχτι ἀπ' τὴν καρδιά κι ἀπ' τὸ λαιμὸ τὸ βρόχο.
 Μὲ τὰ δεντρὰ ν' ἀγρικηθῶ καὶ φίλους νὰν τὰ πιάσω
 μπάς καὶ μοῦ δώσουν τὰ μπιστὰ νὰ εἰπῶ τὸν πόνο ὀπώχω!

Τὸν πόνο ποῦ γκαγκραΐνιασε μὴ βρίσκοντας συμπόνια
 σὰ νὰ μὴν εἶχα γείτονα, σὰ νὰ μὴν εἶχα φίλο!
 — Γιὰ ἰδῆς τοῦ λόγγου τὰ δεντρὰ καὶ τῶν δεντρῶν τὰ κλώνια:
 Χιλιάδες φύλλα θὰ σειστοῦν ἅμα σειστῆ ἓνα φύλλο!

67

Καινούργιος κόκκορος λαλεῖ, καινούργια αὐγὴ ροδίζει.
 Βοριάς καινούργιος φύσηξε σ' ὅλα τὰ βιλαέτια,
 Ὀπώβρη σκόνη τὴ σβουρᾶ, σαπούκλα τὴ γκρεμίζει,
 ἀνθοτινάζει ἐθίματα καὶ ξεφυλλίζει ἀντέτια.

Τί φταῖνε τὰ συλλείτουργα καὶ τί τὰ ξορκολόγια;
 Τὸ φταίξιμο εἶναι μέσα μας, δὲν εἶναι ἀπὸ τριγύρα. . .
 Ἀλλάζουμε τὸν Ἄρχοντα κι ἀλλάζουμε τὸ Μπόγια
 ὠϊμένα δὲν ἀλλάζουμε καὶ τὴν αἰώνια Μοίρα!

68

Ἐμένα δὲ μ' ἀρέσουνε ποτὲ τὰ πολυσπόρια
τὰ ξεδοκίμια τὰ πολλὰ καὶ τὰ πολλὰ ξορέξια.
Ἐνα μεράκι μῶλαχε, κι ἐκεῖνο μ' ἀργοπόρια,
θὲς εἶναι ἡ μοῖρα μου κακὴ, θὲς ἡ βουλή μου ἀδέξια.

Ἐγὼ τὴ Λαμπρινὴ ἀγαπῶ κι ἄς μὴ μὲ θέλει ἐκεῖνη
κι ἄς μοῦ τὴν κραίνουν ἄσκημη, κι ἄς μοῦ τὴ λέν κακίστρα.
Γιὰ μὲν' ἄλλη ὀμορφότερη στὴ γῆς δὲν ἔχει γίνεи
κ' εἶναι καλὴ σὰν ἄγγελος, γλυκιὰ σὰ Βαγγελίστρα!

69

Μὲ σᾶς, θεοφοβούμενες γριουῖλες, προσευχή
 θὰ ῥθῶ τὸ Σαραντάημερο στὴν ἐκκλησιὰ νὰ κάμω
 σὰ Νύφη τὴν παρθένα μου στολίζοντας ψυχὴ
 γιὰ τὴν ἀπόκρυφη χαρὰ — γιὰ τὸ μεγάλο γάμο!

Δὲν ἔχει γλέντια καὶ χαρὲς ὁ γάμος ποὺ ποθῶ
 μόν' ἔχει ὀδύνη λυτρωμοῦ καὶ σωτηρίας δάκρυ.
 Εἶναι ὅμοια κι ἀπαράλλαχτα γιὰ ὅλους μας γραφτὸ
 καὶ σὲ μιὰ χούφτα μαύρης γῆς καὶ σὲ οὐρανοῦ μιὰν ἄκρη. . .

70

Χρυσὸ κι ἂν εἶναι τὸ κλουβί, πού σκλάβωσες τ' ἀηδόνι,
 χρυσότερη ἀπ' τὴ λευτεριά δὲ γίνεται ἡ σκλαβιά του.
 Για τὴν ἀγάπη της λαλεῖ, γιὰ τὸν καημὸ της λιώνει
 καὶ ζεῖ μὲ τὴν ὀλπίδα της ὅσο χτυπᾷ ἡ καρδιά του!

Πουλάκι, πού ξεψύχησες, μὲς στοῦ κλουβιοῦ τὰ πλούτη!
 Τὸ ν' ἀγαπᾷς τὴ Λευτεριά περισσότερο ἀπ' τὴ ζήση
 μπορεῖ νὰ κρίνης καὶ τὸ εἰπῆς ἄλλη σκλαβιά κ' ἐτούτη. . .
 Μονάχα τώρα θὰ χαρῆς τὸ τ' εἶχες ἀγαπήσει!

71

Ἀγάπα τὴν ἀνάγκη σου καὶ μὴν τὴ λῆς σκλαβιά σου.
 Βάζε ψυχὴ στὸν ἔργο σου καὶ μὴν τὸν λῆς ἀγγάρεια.
 Δούλευε ὡς νὰ μὴν πόθησεν ἄλλη χαρὰ ἢ καρδιά σου
 παρὰ τοῦ μόχτου τὸν ἰδρὸ, τῆς ἔγνοιας τὰ βαρδάρια.

Συνήθα χαίρου τ' ὄργωμα καὶ τῆς σπορᾶς τὴν ὥρα
 περσότερο ἀπ' τὸ θέρισμα, περσότερο ἀπ' τ' ἁλώνι —
 Τὰ πρῶτα εἶναι μεράδι σου, τὰ δευτέρα εἶναι δῶρα,
 Θέλει τὰ δίνει σου ὁ Θεός, θέλει σοῦ τὰ ζαβλώνει!

72

Τὰ ἔργα σου ὅλα εἶναι σοφά, Μεγαλοδύναμέ μου!
Ὁ οὐρανὸς ὁ ἀμέτρητος, ἡ γῆς ἡ μετρημένη
καὶ τῆς εἰρήνης οἱ καρποὶ κ' οἱ φλόγες τοῦ πολέμου
τὸ τί περνᾷ καὶ χάνεται, τὸ τί ἀναιώνιο μένει. . .

Μὰ εἶναι τὸ πιὸ σοφώτερο, ποῦ ἡ δόξα σου ἐσοφίστη
ποτέ νὰ μὴ φανερωθῆς ἀτός σου στοὺς ἀνθρώπους.
Νὰ βασιλεύης στὶς ψυχὲς μονάχα μὲ τὴν πίστη
ὅπου εἶναι μιά, καὶ μὲ πολλοὺς στὴ γῆς ἀνθίζει τρόπους!

73

*Βαρύς ὁ λόγος πού θά εἰπῶ μὰ ἐγὼ δὲν τὸν συμπνίγω.
 Γιὰ κεῖνο ἔχω καὶ χαίρομαι τῆς λευτεριᾶς τῆ χάρη. . .
 Δὲ θέλω, Θεέ μου, πλιότερο! Κόψε μου κι ἀπ' τὸ λίγο!
 Τ' ἀπολειφάδι ἀσφάλισ' το, κανεὶς μὴ μοῦ τὸ πάρη!*

*Κακὸ νὰ λαιμαργεύομαι, κακὸ καὶ νὰ λιμάζω.
 Ἡ πείνα εἶναι ξεφτέλισμα κ' ἡ ἀχορτασιὰ εἶναι δόλος.
 Σὰν τί τὸ θέλω τὸ πολὺ χωρὶς νὰν τὸ ἐξουσιάζω;
 Τὸ λίγο μοῦ εἶναι σίγουρο; Δικὸς μου ὁ κόσμος ὅλος!*

74

Ἄδειασε ἡ ὀλπίδα τὴν καρδιά κ' ἡ σιγουριά τὴ γνώμη.
 Τομάρι κούφιο ἀπόμεινα πού μὲ τραβᾶν οἱ ἀνέμοι.
 Στριφογυρίζω δίβουλος σὲ κάθε σταυροδρόμι
 Δὲν ἔχει ὁ νοῦς μου μπούσουλα κ' ἡ θέλησή μου γκέμι!

Φύσα Νοτιά, φύσα Βοριά, Νησιώτη καὶ Γιαννιώτη!
 Φύσα κι ἐγὼ νὰ ξεκινῶ κι ἐγὼ τὴ γῆς νὰ τρέχω!
 Μαζὶ τὴν πῆρε κι ἔφυγε τὴ σιγουριά μου ἡ νιότη!
 Σίγουρος νὰ 'ναι ὁ θάνατος μονάχα, δὲν τὸ ἀντέχω!

75

Γιατί παραξενεύεστε δὲν τὸ νογάω καθόλου!
 Αὐτὰ καὶ τ' ἄλλα εἶν' τὸ «χωριό», κι ὅλα μαζί τὸ πήζουν!
 Τυχαίνει γείτονας καλός, τυχαίνει τοῦ διαβόλου.
 Ἄλλοι ξεμένουν ἄνθρωποι κι ἄλλοι τὸ γαῖδουρίζουν!

Λίγη ψευτιά, λίγη κλειψιά, περσότερη μιζέρια,
 ἢ γκρίνια καὶ τὸ φάγωμα, καμμιὰ φορὰ κι ὁ φόνος. . .
 Μισοὶ ἔχουν περσευάμενα, μισοὶ ἔχουν ἄδεια χέρια.
 Μονάχα ἰσομοιράζεται τοῦ μαύρου Χάρου ὁ πόνος!

76

“Οντας λαμπάδιασε ὁ θυμὸς τὸν Ἄρχοντα τοῦ κόσμου
τοῦ εἶπε ὁ Ἀδὰμ περήφανα: «Τὶς ἀστραπὲς σου κράτα!
Παίρνω τὴ γυναικούλα μου καὶ φεύγω μοναχὸς μου
Θὰ λάχω τὴν ὀξώπορτα, θὰ μάθω καὶ τὴ στράτα!»

Τὴν πῆρε, φύγαν, πέραναγαν καλὰ στὴν ἐξορία.
Φκιάσανε νέο Παράδεισο — καὶ γιὰ νὰ τοὺς παιδέψη
τοὺς στέλνει τὴν ἀληθινὴ τοῦ ἀνθρώπου τιμωρία:
τοῦ χτεσινοῦ τὴ θύμηση, τοῦ αὐριανοῦ τὴ σκέψη!

77

Τὰ σπάρτα κιτρινίσανε, τ' ασφάλαχτα κι ἐκεῖνα·
 Γιόμωσε ὁ τόπος μάλαμα κι ὁ δρόμος τζοβαῖρι.
 Τώρα κι ὁ ξένος βούλεται θαμπούλια νὰ ξεκίνα
 κι ἀποβραδὺς μὲ τὴ δροσιὰ στὸν τόπο του νὰ γύρη. . .

Νὰ πιάση χῶμα ν' ἀσπαστῆ, νὰ πιῆ νερὸ νὰ γιάνη
 νὰ πάρη ἀνάσα ν' ἀντρειωθῆ, λεβεντονιὸς νὰ νιώση,
 Κι ὅταν θὰ μπῆ στὸ σπίτι του διπλὸ σταυρὸ νὰ κάνη,
 Σταυρὸ πού ξαναγύρισε, σταυρὸ γιὰ νὰ ριζώση!

78

“Αν ἔχουν κι ἄλλοι στὸ χωριὸ ποτιστικὸ τριφύλλι
μόνο ἢ δική μου τριφυλλιά νερὸ δικό της ἔχει
καὶ τ’ ἀμολάω καὶ χαίρεται κι ἀπ’ τὸ ’να ὡς τ’ ἄλλο δεῖλι
βλέπω ν’ ἀνοῖ τὸ φύλλο της, ν’ ἀξαίνη τὸ στελέχι...

Ἄναφακὰς τοῦ Γρίβα μου τὸ βλογημένο φυτό
δὲν ἔχει κόπο, βάσανο καὶ λαχταροκαρτέρι.
Μονάχο του φροντίζεται καὶ λέει μιὰ μέρα: «Μῆτρο!
καιρὸς ν’ ἀδράξης τὴν κοσιά νὰ κόψης πρῶτο χέρι!»

79

Στρουπίνες μπήξε όλόγυρα και πλέξε μιὰ καλύβα —
 δὲ χαίρεσαι οὐρανὸ και γῆς χωρὶς σκεπὴ δική σου!
 Πλιότερο παρὰ τὸ κορμὶ ν' ἀπ' τὸ χιονιὰ ἢ τὸ λίβα
 θὰ προφυλάξῃ ἀπ' τοὺς κακοὺς ἀνέμους τὴν ψυχὴ σου!

Καθὼς τὸ ριζοθέμελο σὲ δένει μὲ τὸ χῶμα,
 και τὸ ἀγαπᾶς και τὸ πονεῖς και δάκρυα τὸ ποτίζεις,
 ὅμοια σὲ δένει κ' ἡ σκεπὴ μὲ τ' οὐρανοῦ τὸ δῶμα,
 ποὺ εἶναι δικό σου πιὸ πολὺ, πιὸ λίγο ἄς τὸ φροντίζης!

80

Τέτοια μιὰ κ' ἦταν ἡ βουλή καὶ τέτοια ἡ προσταγή Σου:
ν' ἀνάψη ὁ κόσμος σὰ δαδι κι ὁ ἄνθρωπος νὰ ρέψη,
σ' εὐχαριστῶ, Πανάγαθε, πού μες στήν τόση ὀργή σου
δὲν ζέχασες τὸ πῶς κι ἐγὼ πιστὰ σ' ἔχω λατρέψει!

Μὲ διάλεξες καὶ μ' ἔβαλες μὲ τοὺς παθοὺς κοπάδι. . .
Κι ἔχω σταυρὸ στὸ νῶμο μου κι ἔχω πληγὴ στὰ στήθια.
Μὲ καταξίωσες νὰ ἰδῶ μιὰ νύχτα στὸ σκοτάδι
μὲ τοῦ σπιτιοῦ μου τὴ φωτιά, τὴν πιὸ μεγάλη ἀλήθεια!

81

Ἐγὼ ἤμουν ὁ τρελλὸς γλεντζῆς ποὺ χίλιες ἀγαποῦσα. . .
 Ποιὸς νὰ μοῦ τό 'λεγε ἡ καρδιά θὰ ρθῆ καιρὸς νὰ γκώση!
 Ὀντάσαν, ἔρωτα, μικρὸς, κομμάτια σὲ σκορποῦσα,
 σὰν πῆρες καὶ μεγάλωσες ἀτόφιον σ' εἶχα δώσει!

Μὴ μὲ πειράζεις τώρα πιά, μὴ μοῦ ζητᾶς παιγνίδια!
 Στὰ τρυφεράδια πῆγαινε νὰν τὰ ξεδασκαλέψης,
 τοὺς μάθεις τίς πικρὲς χαρὲς καὶ τὰ γλυκὰ πονίδια. . .
 Μὰ ἔχω κι ἐγὼ παιδόπουλα — μὴ μοῦ τὰ πιλατέψης!

82

*Βράζει τ' άνεμοπύρωμα, βράζει τ' άψύ λιοπύρι
τῆς χήρας βράζουν τὰ ζουμιὰ κ' εἶναι νταβραντισμένη.
Δέν τῆ χωράει τὸ σπίτι τῆς, κρεμάει στὸ παρεθύρι:
Μαῖδὲ φυσᾶ κατεβατός, μαῖδὲ νταβρι διαβαίνει!*

*Κράζει ἓνα γειτονόπουλο χουσμῆτι νὰ τὸ στείλῃ. . .
"Ὅσο κι ἂν ἦταν ἄπραγο κι ἂν ἦταν κουταβάκι
δέν ἦταν δὰ καὶ σακατλῆς! 'Απὸ τὰ χτῆς τὸ δεῖλι
τὸ βλέπω κι ἀγωνίζεται νὰ στρίψῃ τὸ μουστάκι!*

83

Τί νά τά κάμω τά φτερά πού μώχεις δώσει, Μοίρα;
'Αετός τοῦ ψήλου πέταξα, πῆγα καί ποῦ δέν πῆγα!
'Εφτά φορές περίζωσα τόν οὐρανὸ τριγύρα:
"Όσα δέν ξέρω εἶναι πολλὰ κι ὅσα ἔχω μάθει λίγα.

Κόψε μου τώρα τὰ φτερά κι ἓνα καβούκι δός μου
νά μαζευτῶ, νά στριμωχτῶ, μές στὸ καυκί του νά 'μπω·
'Η κοκκαλένια μοναξιά νά γίνῃ ὁ λυτρωμός μου
Χελώνα ν' ἀργοσέρνομαι στῆς λησμονιᾶς τὸν κάμπο. . .

84

Δεσπότη, μὴν καναναρχᾶς, παπάδες, μὴν τὸ λέτε.
 Δὲν κόβονται τὰ ψέματα, μπρὲ κι ἄς κοποῦν οἱ γλῶσσες!
 Ὅσες ἀλήθειες τὰ χαρτιά κι ἂν γράφουν — ποιὸς γελιέται; —
 θὰ ὑπάρχουν πάντα κι ἄγραφες ἀλήθειες ἄλλες τόσες.

Κ' ἢ μιὰ εἶναι ἀπὸ τὶς ἄγραφες ἀλήθειες: κόσμος πλῆθος
 χωρὶς τὸ ψέμα δὲ μπορεῖ σὰν ἄνθρωπος νὰ ζήσει!
 Ἄν δὲν τὸ στούρνιζε κι αὐτὸ — μὴ σᾶς φανῆ σὰ μῦθος —
 δὲν θὰ 'χε ὁ νοῦς του τίποτες ἀνθίσει καὶ καρπίσει!

85

Τὸ τί βλέπουν τὰ μάτια σου στὸ κορφινὸ στεφάνι
 τῶν ἀψηλότερων βουνῶν μὲ τ' ἀναιώνιο χιόνι
 ὁ νοῦς δὲν τὸ στοχάζεται κι ὁ λόγος δὲν τὸ φτάνει!
 Ευπνὸς ὄνειροκρούγεσαι σὰ νά 'χεις πάρει ἀφιόνι.

Χαροπαλεύουν γύρα σου Στοιχειὰ μεγαλωμένα.
 Ἐσὺ μικρὸς κι ἀνήμπορος στὴ φτέρνα τοὺς ζαρώνεις.
 Νιώθεις τὴ γῆς μὴ σὲ βαστᾶ καὶ σὰν ἀπολλιπσιμένα
 μὲ τὰ φτερούγια τῆς ψυχῆς τὸν οὐρανὸ σαρώνεις!

86

Παλαβοχρῆστο, εἶσαι κακός, χειρότερος δὲν παίρνει!
"Όλοι σὲ τρέμουν στὸ χωριὸ κι ὅλοι πῶς νὰ ἦταν τρόπος,
πῶς νὰ ἦταν τρόπος ὅλοι λέν, ὁ λόγος σὰν τὸ φέρνει,
νὰ δώση νὰ ξεπαστρατευτῆς νὰ καθάριση ὁ τόπος!

'Εγὼ σωπαίνω... σκέφτομαι... τῆ σκέψη καταχώνω...
Μπορεῖ και νὰ εἶσαι χρήσιμος!— τὶς παλαβιές σου κάμε!
'Εκειὸς πού σ' ἔφκιασε κακὸν — κι ἄχ! ὄχι ἐσένα μόνο!—
κάποιο σκοπὸ θέλει ἔβαλε πού ἐμεῖς δὲν τὸν νογᾶμε!

87

‘Οπού τούς άλλους ἀγαπῶ κατόρθωμα δὲ μοιάζει
Καὶ λιγοδύναμη καρδιά βολεῖ νὰν τὸ μπορέση.
‘Οπού ἀγαπῶ καὶ τούς κακοὺς κι αὐτὸ δὲ λογαριάζει
Μπορεῖ μοῦ ποῦν εἶμαι ἄρρωστος καὶ τὸ ζαβὸ μοῦ ἀρέσει. . .

‘Εκεῖνο ποὺ κατάφερα μὲ ζόριση μεγάλη,
κόντρα στὸ ἀνεμοχάλαζο, στῆς ἔχτρας τὸ δρολάπι,
εἶναι, ὅπως τούς ἀγάπησα, νὰ μ’ ἀγαπήσουν κ’ οἱ ἄλλοι
πράμα ποὺ δένει μέσα μου δυὸ κόμπους τὴν Ἀγάπη!

88

Ἐγώ, Παπά, εἶμαι ἀγράμματος μὰ τὸ μυαλὸ δουλεύει. . .
 Μιὰ πάστα ζύμωσε ὁ Θεὸς νὰ πλάσῃ τοὺς ἀνθρώπους.
 Τὸ φῶς, ἀπόξω, μᾶς πλανᾷ, μᾶς ψευτοδιαφορεῦει,
 στὸ βάθος ἔχουμε ὅλοι μας ἴδιους σκοποὺς καὶ τρόπους. . .

Μαζὶ καλὸς, μαζὶ κακὸς, γαλήνιος κι ὀργισμένος,
 σκληρόκαρδος καὶ τρυφερός, τσιγκούνης κι ἀπλοχέρης,
 περήφανος καὶ ταπεινός, δειλὸς κι ἀντρειωμένος,
 ἀπ' ὅλα λίγο εἶναι ὁ Ἄνθρωπος καὶ τ' εἶναι δὲν τὸ ξέρεις!

89

Χρονιάρα μέρα σήμερα, μονοκλησιά και σκόλη,
 πανηγυράκι φτωχικό ψηλά στην Παναγούλα —
 Κεράκι μπῆκα κι άναψα καθώς άνάβουν όλοι
 κ' ύστερα βγήκα στο χορό νά ιδώ καμμιά όμορφούλα.

Ήταν δέν ήταν όμορφες — είδα μονάχα έσένα
 μέ τή γαλάζια σου ποδιά, μέ τ' άσπρο σου μαντήλι
 και σ' είπα Δράκοντα σπορά, σ' είπα Νεράϊδας γέννα:
 Τ' άπάνου άχείλι σου γελά και κλαίει τó κάτω άχείλι!

90

Τὴν ὄψη του ἔστριψε ὁ Θεὸς καὶ χάρος φοβερίζει
ὄλον τὸν κόσμον γυρβολιὰ κι ἐμένα μὲς στὴ μέση. . .
Ταμπούρι πιάνω δυνατὸ, μεγάλο μετερίζι:
Βάστα, ψυχὴ, τὸν πόλεμον τὸ Κάστρο νὰ μὴν πέση!

Βαριὰ χτυπῶ τὴ σάλπιγγα τοὺς Ἄρχους νὰ ζυπνήσω
νὰ μάσουνε τ' ἀσκέρια τους νὰν τὰ καπετανέψουν. . .
Τὸ τί θὰ χάσουν σήμερα δὲν τὸ κερδεύουν πίσω,
Κι ἂν δὲν ζωστοῦνε τ' ἄρματα δὲ θὰν τὸ διαφεντέψουν!

91

Στὴν τάβλα μερακίωνονται, βαρὺ τραγούδι ἀρχίζουν
 γιὰ τὴν Κυρά-Βασιλική, γιὰ τὴν Κυρά-Φροσύνη.
 Καὶ γιὰ τὴν Πενταγιώτισσα τίς πίπιζες βουρλίζουν:
 Δὲ γίνεται λεβέντικος χορὸς χωρὶς ἐκείνη!

Μὰ γιὰ τὴ δόλια Μάνα μου, ποὺ πάει μὲ τὸ Βαγγέλιο
 κι ὄλοχρονῆς παιδεύεται τὸ τσοῦρμο της νὰ θρέψη,
 ἃς εἶναι ἀντίκα τοῦ χωριοῦ καὶ τοῦ σπιτιοῦ θεμέλιο,
 κανένασ δὲν τραγούδησε, κανεὶς δὲ θὰ χορέψη!

92

”Αν ἔβγαζες τοὺς πάρεδρους μαζί κι τοὺς δημάρχους,
τοὺς δικολάβους, τοὺς γιατρούς, τοὺς δασκαλοπαπάδες
ἀπ’ τοὺς ἀφέντες τῶν βουνῶν κι ἀπ’ τῶν χωριῶν τοὺς ἄρχους,
ἄλλους δὲ θά ’χες νὰ γνοιαστῆς παρὰ τοὺς Μυλωνάδες!

”Ὅπου πλατάνια σμίγουνται κι ὅπου ποτάμια τρέχουν
μὲ τοῦ νεροῦ τὴν κρέμαση στὸ ξύλινο καλάνι
πάππου-προσπάππου πάσπαλη κι δύναμη κατέχουν
δερβenaγάδες τοῦ ψωμιοῦ, τῆς πείνας καστελάνοι!

93

Ἐγὼ τὸ Χάρο νόμιζα πὼς εἶναι παλληκάρι,
 πὼς καβαλλάρης ἔρχεται καὶ πολεμάει ἀντρίκεια.
 Δὲν πάντεχα, λεβέντη μου, τῆ νύχτα νὰ σὲ πάρη
 κρυφά, σὰν τὸ γιδόχαρο ποὺ κλέβει τὰ κατσίκια!

Νὰ ἔξερα πάει τῆ δημοσιὰ νὰ βρῶ τὸ μονοπάτι
 νὰ βγῶ μπροστά του ἀνήμερη τὸ δρόμο νὰν τοῦ φράξω!
 Μουῖδὲ νὰ περικαλεστῶ, μουῖδὲ νὰ πράξω ἀπάτη:
 ἀετὸς νὰ γίνω νὰ ριχτῶ, στὰ νύχια νὰ σ' ἀρπάξω!

94

Ντροπές!.. ξετομαριάστηκα — ν' ανοίξ' ἡ γῆς καὶ νά 'μπω! —
μ' αὐτὸ τὸ λυσοσθήλυκο, πὺ δυχατέρα τό 'χω!

"Εδωσε νάϊμι στὰ βουνά καὶ φούμιση στὸν κάμπο!

Σὲ ποιὸ κλαρὶ θά κρεμαστῆ νά τῆς τραβῶ τὸ βρόχο!

— Βομπέρα, τί κουκούνιαξες; τί λάλησες, κουρούνα;

Κι ἄλλες τὰ κάνουν, ἄχαρη, ξέρουν νά τὰ κουκλώσουν. . .

'Εσύ, μωρή, τὰ διαλαλεῖς μὲ δίγλωσση κουδούνα

μπὰς καὶ ξεμείνουν χωριανοὶ πὺ δὲ σὲ καμαρώσουν!

95

Στὴ βρύση καὶ στὸν πλάτανο ποὺ στέκονται οἱ διαβάτες
 ἄλλος ταγίζει τ' ἄλογο κι ἄλλος ἀτός του πίνει,
 πολλὲς κοπέλλες ἔσμιξα κι ὅλες, πανάθεμά τες!,
 ὅλες τους ἦταν ὁμορφες, μὰ παραδὲς ἐκείνη!

Ἐκεῖν' ἦταν καλόγρια, φοροῦσε μαῦρο ράσο
 Μόν' εἶχε μάτια μπιρμπιλιά, τὰ δόντια σὰ χαλάζι. . .
 — Βγάλε τὸ ράσο, λιγερή, νὰ πάω νὰ σοῦ ἀγοράσω
 κοντογουνάκι κόκκινο καὶ κρεμεζὶ παπάζι!

96

Μακρυάθε ξενοχαιρετῶ τὶς κίτρινες διαλέτες. . .
 Τὸν κῆπο μας στολίζανε πρῶτος ἀνθὸς τοῦ Ἀπρίλη.
 Ἐβγαίνει ἡ Μάνα τὴν αὐγὴ καὶ δροσοπότιζέ τες
 νὰ φτάσω ἀπ' τὸ σεφέρι μου νὰ τὶς χαρῶ τὸ δεῖλι. . .

Πολλές φορές τὶς χάρηκα, πολλές μοῦ θαραπάψαν
 τοὺς γλυκοπόνετους καημοὺς στὰ εὐτυχισμένα χρόνια!
 . . . Τώρα ἡ Μανούλα πέθανε, τὸ σπίτι μας τό κάψαν. . .
 Μόνο οἱ διαλέτες ξανανθοῦν — θαρρεῖς ἀπὸ συμπόνια!

97

Καρδιές μου έσεις άπλοϊκές, γεμάτες άγια πίστη
 κι άκλόνητην άπαντοχή κι άκράτη καλοσύνη,
 μηδέν προφήτη τ' ούρανοῦ μηδέν κι επίγειο μύστη
 δέν έχει ανάγκη ο κόσμος σας άγγελικόν να γίνη!

Μονάχες με τόν βάσανο, μονάχες με τόν πόνο
 στο άμόνι τῆς ύπομονῆς με τόν σφυρι τοῦ έθίμου —
 πλάθετε άργά τόν Νόμο σας και τόν χρυσό του θρόνο —
 Καρδιές μου έσεις άπλοϊκές — σάς μοιάζει κ' ή δική μου!

98

Ποτὲ δὲν εἶμαι σίγουρος στὸν κόσμο τὸν ἀπάνω.
"Ὅλα ἔχουν τὴν ἀνάποδη κι ὅλα τὴν ἄλλη θέση.
Ἡ μαναχὴ μου σιγουριὰ μένει πὼς θὰ πεθάνω
στὸν Κάτω Κόσμο θὰ βρεθῶ, μ' ἀρέσει δὲ μ' ἀρέσει. . .

Αἶ, δὲ μ' ἀρέσει, μ' ὅλα αὐτά, στὸν Κάτω Κόσμο νὰ 'μαι.
"Ὅλα νὰν τά 'χω, τίποτε νὰ μὴ μπορῶ νὰ χάσω. . .
Νὰ μὴν πονῶ κατάκαρδα, ὅπως ἐδῶ πονᾶμε,
νὰ μὴ μπορῶ, Πατρίδα μου, ζωὴ νὰ θυσιάσω!

99

Κάλλιο νὰ φύγω ἀπ' τὸ χωριό, νὰ ξεματώσω κάλλιο
 παρὰ ἢ Βασίλω τοῦ παπᾶ νὰ πάρῃ τὸ Λευτέρη!
 Ἐγὼ δὲν ἀποφαίνομαι, κρυφὸ δουλεύω ἀργάλειο,
 ἀλίμονό του ὅποιος γραφτῆ στὸ μαῦρο μου δεφτέρι!

Εἶναι ὁ παπὰς κοντόθωρος καὶ τὸ γκρεμὸ δὲ βλέπει,
 κ' εἶναι ὁ Λευτέρης ξόγανο, ποὺ δὲ νογᾶει τί κάνει.
 Ἡ παπαδιά εἶναι παπαδιά! . . Μὰ ἐσύ, Βασίλω μ', πρέπει
 νὰν τὸ σκεφτῆς κατάκαλα πρὶν βάνεις τὸ στεφάνι!

100

Καθὼς αἰκῶ πολλές φορές ἀπὸ τοὺς χωριανούς μου,
βρυκολακιάζουν οἱ κακοὶ καὶ νυχτοσεργιανᾶνε. . .
Αὐτό, καὶ μετὰ θάνατο, δὲν τὸ χωράει ὁ νοῦς μου:
νὰ ἐξαφανίζονται οἱ καλοὶ κ' οἱ ἀδικοπράχτες νὰ ἴναι!

Γιατί νὰ μὴ στοιχειώνουνε κι αὐτοὶ ποὺ ἦταν ἀθέρας
καὶ νὰ ἴρχονται νὰ μᾶς βλογαῖν καὶ νὰ μᾶς ὀρμηνεύουν;
Ἄπόψε, ποὺ εἶμαι ἀδύνατος, ἂν ἔφτανε ὁ Πατέρας
τὰ κίντυνα θ' ἀπόδιωχνε ποὺ μὲ παραμονεύουν!

101

Νά ἦταν Λαμπρή καὶ Πασκαλιά, νά ἦταν Χριστὸς Ἀνέστη
 πὺ πρασινίζουν τὰ βουνὰ κ' οἱ κάμποι λουλουδιάζουν,
 ὅλοι γυρνᾶν στὸν τόπο τους κι ὅσοι βρεθοῦν ἀρέστοι
 σὰ νυχτοπούλια μοίρονται καὶ βαρειαναστενάζουν.

Τὸ μονοπάτι νά 'παιρνα κι ἐκεῖνο νά μὲ βγάλη
 σ' ἐνὸς χωριοῦ τὸ δίστρατο, σ' ἐνὸς σπιτιοῦ τὸν κῆπο·
 Ψένουν τ' ἀρνί, τσουγκρᾶν τ' αὐγά, γλεντᾶν μικροὶ - μεγάλοι
 Καὶ μόνο ἡ Μάνα γνοιάζεται γιὰ μένα πὺ τῆς λείπω!

102

Σ'ὰν κλείσω τὸ μπακάλικο καὶ τὰ δυὸ μάτια κλείσω
κ' ἐγὼ δὲν ξέρω νὰ σᾶς 'πῶ ποιὸς δρόμος μὲ συμφέρει:
Νὰ δράμω στὸν Παράδεισο κι ἐκεῖ νὰ καταλύσω
γιὰ νὰ γλιστρήσω πονηρὰ στῆς Κόλασης τὰ μέρη;

Μπακάλης στὸν Παράδεισο ταῖνι δὲ θὰ βγάλω:
Δὲν καλοπίνουν, καλοτρῶν ποτέ τους οἱ ἀγιασμένοι!
Κάλλιο νὰ πάω στὴν Κόλαση χρυσὲς δουλειὲς νὰ κάνω
ὡς θὰ πεινᾶν κι ὡς θὰ διψᾶν αἰώνια οἱ κολασμένοι!

103

Πὼς εἶμαι ἀθέρας πείθομαι τὴν ὥρα ποὺ ἀνασαίνω
 Νερὸ πὼς εἶμαι δέχομαι, κλωθογυρίζω αἷμα
 Φωτιὰ πὼς ἔχω τ' ἀγρικῶ: θροφῆς καὶ πόθους ψένω
 Πὼς εἶμαι χῶμα μ' ὄλ' αὐτὰ μοῦ φαίνεται σὰν ψέμα!

Κι ἀκόμα πιὸ ψεματινὸ μοῦ φαίνεται πὼς ἔχω
 καρδιά, ποὺ τάχα αἰστάνεται, μυαλό, ποὺ τάχα ξέρει,
 ψυχὴ, ποὺ τάχα ἔχει φτερὰ κι ἐγὼ κοντὰ τῆς τρέχω
 νὰ βρῶ στὴ γῆ ἀνεμόσκαλα, στὸν οὐρανὸ λημέρι!

104

Ποτές μου τὰ τετράψηλα δὲν ἀγαπῶ παλάτια.
 Ποῦ νὰ χτυπῶ χρυσόπορτες, ποῦ νὰ μετρῶ σκαλόνια!
 Μὰ σύντα ἰδῶ χαμόσπιτο γυαλίζουε τὰ μάτια
 καὶ τ' ἀγκαλιάζω σὰν κισσὸς μὲ τὰ χρυσά μου κλώνια!

Γίνομαι ἀνθὸς στὴν πόρτα του, πουλὶ στὸ παρεθύρι
 καντήλι· στὰ εἰκονίσματα, φωτιά στὸ παραγώνι. . .
 Γίνομαι καὶ ξεκούραση γλυκιὰ τοῦ νοικοκύρη:
 Κοιμᾶται καὶ νειρεύεται τ' ἀστέρια πῶς ὀργώνει!

105

Πολύ τήν ψυχοπόνεσα τήν ἀνθισμένη λάκκα!
 Ἄπάνου ὁ βράχος φύλακας, κάτου ὁ γκρεμὸς διαβάτης.
 Σπιτάκι μὲ λασπότοιχο, βαριά σκεπὴ μὲ πλάκα,
 κοντόπορτα μονόφυλλη, ἄχ! νά 'χα τὰ κλειδιά της!

Νάν τήν ἀνοιῶ, νάν τὴ σφαλῶ, νὰ συχνομπαιζοβγαίνω,
 νὰ βρίσκω τὴν ἀγάπη μου, νὰ βρίσκω τὴ βολή μου. . .
 Ὅχ! μὲ ξεσπύτωσε ἡ φωτιά κι ἀπ' τὸν καημὸ πεθαίνω
 σὲ ξένες πόρτες παίζοντας σὰν γύφτος τὸ βιολί μου!

106

”Ακουσε, νιέ μου δυνατέ, μπαρουτοκαπνισμένε:
Μπορεῖ νά ποδοπάτησες, μπορεῖ νά ’χης συντρίψει
τὴν κρίση πού ὑποτάζεται, τὰ αἰσθήματα πού κλαῖνε,
τὴν τρυφερὴ συνείδηση καὶ τὴ σκληρὴ τὴν τύψη!

Μπορεῖ νά θάψης μέσα σου κάθε παλιὸ κι ὠραῖο!
”Ὁμως τὸ ἐρωτικὸ Στοιχειό, πού εἶν’ τῆς ψυχῆς σου ἡ παίνια
κι ἀπ’ ὅλα εἶναι παλιότερο κι ἀπ’ ὅλα εἶναι πιὸ νέο,
δὲν τὸ στραγκλαῖν τὰ μπράτσα σου κι ἄς τὰ ’χης σιδερένια!

107

Ποῦ νά 'βρω ἀριά δασιόφυλλη στή ρίζα της νά ἰσκιώσω
 νά βγάλω τὸ σελάχι μου νά εἰπῶ πὼς ξαποσταίνω,
 νά βγάλω τὸ τσαρούχι μου νά τὸ ψιλομπαλώσω,
 τσαγγαροσοῦφλι ἔχω μαζί και σπάγγο κερωμένο. ...

Τσαρούχι μου περήφανο, στὸ κόνισμα σὲ βάνω!
 Καὶ ποῦ δὲ μὲ σκαρφάλωσες μὲ λόγχη ἀκονισμένη!
 Ἐσὺ στὸ Σαραντάπορο καὶ στὸ Μπιζάνι ἀπάνω,
 ἐσὺ στὸ Ἀφιὸν Καραχισὰρ κι ἐσὺ στὸ Τεπελένι!

108

Ἐγώ, πού δὲ σταμάτησα τὸν κόσμον νὰ γυρίζω
 κι ἐσύ, πού δὲν τὸ κούνησες ἀπ' τῆς αὐλῆς τὸ φράχτη,
 ποιὸς ἔχασε, ποιὸς κέρδισε δὲν τὸ καλόγνωρίζω·
 ἐσύ ξεθέλνεις τὴ φωτιά κι ἐγὼ λιχνάω τὴ στάχτη. . .

- Μεγάλε κόσμε, ἀγύριγε, νὰ εἶχα κρυφὲς φτεροῦγες
 νὰ τριγυρνῶ σὰ μέλισσα νὰ σοῦ ρουφῶ τὸ μέλι!
- Μικρὸ σπιτάκι, ἀξέχαστο, μπεζέρισσα στὶς ροῦγες,
 δέσε με στὸ κατώφλι σου μ' ἓνα χρυσὸ κρικέλι!

109

Τ' Ἀπάνου Κόσμου ἀπόδιωχτος, τοῦ Κάτου Κόσμου ξένος,
τοὺς ζωντανούς ὀχτρεύομαι καὶ τοὺς νεκρούς ζηλεύω
γιατ' εἶμαι ὁ κακοθάνατος, ὁ ἀδικοσκοτωμένος.
Σαπίζω μισοζώντανος, νὰ δικιωθῶ χαλεύω !

Βρουχιέμαι σὰ βρυκόλακας, μουγκρίζω σὰ σφαχτάρι
ἐδῶ πὺ μὲ ψωμόφαγε μπαμπέσικο μαχαίρι. . .
Τρέμει ὁ φονιάς σὰν κίπερι στὸν κρύο ἀποβροχάρη
Δικιῶστε με, ἢ ψυχούλα μου νὰ πάη νὰ βρῆ λημέρι !

110

Στήν τέχνη αὐτή, πού διάλεξες, μὲ τίς μεγάλες ἔγνοιες,
 θέλεις σιδηροθέμελα, μολυβοκεραμίδια,
 ψηλὰ πορτοπαράθυρα καὶ σκάλες μαρμαρένιες,
 ἀνεμισμένα φλάμπουρα, φανταχτερὰ πλουμίδια.

Ποιὸς μπλέκει στήν πολιτικὴ γερὸ σηκῶτι ἄς ἔχη:
 θὰ σπείρη μοσκολούλουδα, τσουκνίδες θὰ συνάξῃ.
 καὶ πάντα πρέπει νὰ ᾿ναι τος — πολὺ νὰ τὸ προσέχῃ! —
 γλυκόστομος στὸ μίλημα, πικρὰντερος στήν πράξῃ!

111

Στεφάνωσα και βάφτισα, πολλά έκανα μυστήρια.
 Κουμπάρους έχω ασίκηδες, λεβέντισσες κουμπάρες.
 Έχω παλληκαρόπουλα δικά μου βαφτιστήρια
 Έχω και μιάν άναδεχτή, πού είναι γεμάτη χάρες!

Ήσήμεν τήν προσκάλεσα κι έχει άσημενιά γίνει.
 Τήν είδα, τήν καμάρωσα, τής έταξα πεσκέσι
 Κι αύτή έναν κύπρο ζήτησε για τ' άσπρο της μαρτίι.
 Και μοϋ είπε θάν τον καρτερή κι άλλον δέ θάν τοϋ δέση!

112

Ἄφῃστε με νὰ ἵναιρευτῶ, κανέναν δὲ ζημιώνω. . .
. . . Βλέπω ἕναν τόπο ἀπάρθενο σὰν ἀπὸ κόσμου χτίση.
Ξεκόβω σπιτοχώραφο κατάδικό μου μόνο.
Κανείς ποτὲ ἄλλος ἄνθρωπος δὲν ἔχει ἐδῶ πατήσει !

Θὰ πλέξω φράχτη ὀλόγυρα τὸν τόπο μου νὰ κρύβη
κι ἀπὲ θ' ἀνοίξω θέμελα, θὰ κουβαλήσω πέτρα
νὰ χτίσω μὲ τὰ χέρια μου παλατιανὸ καλύβι
τρανὸ-τρανὸ στὴ μαναξιά, μικρὸ-μικρὸ στὰ μέτρα !

113

Τῆς Μοίρας μου ἦτανε γραφτὸ στὴ θάλασσα νὰ ζήσω:
 Ἄσπρολογᾶν τὰ κύματα καὶ μώρχεται νὰ τρέξω
 νὰν τὰ γνοιαστῶ σὰν πρόβατα καὶ νὰν τὰ σαλαγήσω
 μήπως καὶ μποῦνε σὲ μαντρί νὰ πιάσω νὰν τ' ἀρμέξω!

Κακὰ πορεύεται ὁ παπὰς χωρὶς τὴν ἀγιαστούρα.
 Μαράζι τό 'χει ὁ βασιλιάς νὰ χάση τὴν κορόνα.
 Μὰ ὁ βλάχος δίχως πρόβατα, τσαντήλα καὶ βιδούρα
 χτικιάζει στ' ἀκροθάλασσο, δὲ βγάνει ἄλλο χειμῶνα!

114

Πάω στὸ χωράφι μαναχός, ξεμάναχος στὰ γίδια.
Γυρίζω στὸ καλύβι μας καὶ τὴ γριά μου βρίσκω
νά 'χη σβησμένη τὴ φωτιά, νὰ κλαίη στ' ἀποκατῖδια.
Μοναχογιὸ τὸν εἶχαμε — σκοτώθηκε στὸ Δρίσκο! . .

— Γυναίκα, πάρ' το ἀπόφαση καὶ μὴν τραβομαδιέσαι!
Κι ἐγὼ τὴν ἔχω στὴν καρδιά τοῦ πόνου τὴν ἀγκίδα,
"Ὅμως τὸ γιὸ πού χάσαμε, κ' ἐσύ νὰν τὸ καυχιέσαι,
στὴ Δόμα, κόρη της, γαμπρὸ τὸν ἔδωσε ἡ Πατρίδα!

115

Ἐκεῖνο πῶχω λιγοστὸ κι ὅμως σ' ἐμένα φτάνει.
 Λαχταριστὰ τὸ χαίρομαι μ' ἀλλιῶτικο ρολοῖ.
 Κομπολογῶ τίς ὥρες μου σ' ἓνα χρυσὸ γαιῖτάνι
 καὶ χάντρα - χάντρα τὴ ζωὴ τὴν παίζω κομπολόι. . .

Δὲν κλαίω γι αὐτὸ ποὺ χάνεται κι ἄλλον καιρὸ νὰ χάνω. . .
 Πάρα σοφὰ νὰ στέκομαι κάλλιο τρελλὰ νὰ τρέχω. . .
 Ἀκόμα κι ἂν στερεύομαι κιντέρι δὲν τὸ βάνω
 μόν' τραγουδῶ περσότερο γιὰ 'κεῖνα ποὺ δὲν ἔχω!

116

*Παπά μου, για τὸν ἔρωτα δὲ θὰ ρωτήσω ἐσένα!
μόνε ρωτῶ ἀναμπιστευτὰ τὸν Ἥλιο, τὸ Φεγγάρι,
τ' ἀηδόνια τὰ γλυκόλαλα, τὰ δέντρα τ' ἀνθισμένα,
τις γάργαρες δροσοπηγές, τὸ πράσινο χορτάρι. . .*

*Ἄναρωτῶ τὰ κότσια μου, τὰ δυνατά μου πάκια
τοῦ αἱμάτου μου τὸ χόχλασμα, τοῦ μεδουλιοῦ τὴν ἄψη. . .
"Ὅσο μοῦ λένε αὐτὰ τὸ ναί, χτυπῶ τὰ παλαμάκια!
"Ὀντας μοῦ ποῦνε τ' ὄχι τους, Θεὸς νὰ μ' ἀναπάψη. . .*

117

Τὸ γιδοστράτι ἀπάρθενο κι ὁ λόγγος "Αγιο Βῆμα!
 Ἐγὼ ῥθα καὶ τὰ μόλεψα μὲ τὸ λερό μου ἀχνάρι!
 Νὰ μὲ κολάσουν πέταξαν, γιὰ τὸ βαρὺ μου κρίμα,
 λιτάρια ὁ ἀρκουδόβατος, τσιγκέλια τὸ πουρνάρι.

Ἐρπάξτε με, κρεμάστε με, τῆς χώρας ἀναθύμι,
 τοῦ νεραϊδόκοσμου ἀρνητή, τῆς ἀγριμιᾶς προδότη,
 νὰ ξεψυχήση μέσα μου τὸ ἀχόρταγο σαπίμι,
 ν' ἀναστηθῶ πασίχαρος μὲ τὴν ψυχὴ τὴν πρώτη!

118

Ἄκουστε τώρα νὰ σᾶς ᾿πῶ ποιά εἶναι ἡ χαρά μου ἐμένα
 στὴ γῆς αὐτὴ πού βρίσκομαι μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ χάρη:
 Ὅλον τὸν κόσμον ᾿ἀγαπῶ, νὰ μὴ μισῶ κανένα
 ἀκόμα οὔτε τὸ Χάροντα πού θά ᾿ρθῆ νὰ μὲ πάρῃ!

Κι ἂν δὲ φοβᾶμαι Χάροντα, πῶς θὰ φοβᾶμαι ἀνθρώπους;
 Ἄς εἶναι ὁ φτόνος τους ὄχιᾶ, τὸ μίσος τους δρολάπι.
 Ποτὲ δὲν καταδέχομαι τῶν ἀλλουνῶν τοὺς τρόπους.
 Μὲ πολεμᾶνε μ᾿ ὄχρητα, τοὺς πολεμῶ μ᾿ ἀγάπη!

119

Ὁ θέρος εἶναι πόλεμος στοῦ κάμπου τὰ ντεμάχια
 μὰ στὶς ζαγάδες τοῦ βουνοῦ, μὲ τὰ λιγνὰ τ' ἀσπρόεια,
 οἰδίζει γυναικοκαυγὰς — θερίζουμε τὰ στάχια,
 πλοχέρι ἐδῶ, πλοχέρι ἐκεῖ, λὲς κ' εἶναι κοκολόια !

Πρέζα εἶναι τὸ χερόβολο, κουτσούνα τὸ δεμάτι
 κ' ἡ κοπιασμένη ἀθημονιὰ κουκούρι παιδιακίσο. . .
 Ἄιντε νὰ θρέψης φαμελιά, σκαφτιὰ καὶ ζευγολάτη,
 ὅπου δὲν παίρνεις σύνειθα μουῖδὲ τὸ σπόρο πίσω !

120

Ἐμένα ἢ Μοίρα χάρισε ψαλίδι μαγεμένο
 μπορεῖ τις κόβει σύρριζα καθὼς περνᾶνε οἱ ὄρες.
 Τὶς ὄρες κόβει τὶς κακὲς καὶ τὶς πετάει νὰ μένω
 νὰ μένω μὲ τὶς ὀμορφες καὶ μὲ τὶς ἀνθοφόρες!

Οἱ μαῦρες ὄρες χάνονται στοῦ Φεγγαριοῦ τῇ χάσῃ·
 Ζῶ μὲ τὶς ὄρες τὶς καλὲς κι ὄντά 'ναι κι ὄντα φύγουν
 Τῇ μιᾷ στὴν ἄλλη συγκολλῶ καὶ τόσο ἔχουν ταιριάσει
 ποὺ δὲν τὸν βρίσκω μῆτ' ἐγὼ τὸ ποῦ εἶναι ὁ ἀρμὸς ποὺ σμίγουν!

121

Θέλω νὰ εἰπῶ τὸν πόνο μου σ' ἓνα λογγίσιο δέντρο
 ν' ἀνατριχιάσ' ἡ ρίζα του καὶ τὴν κορφή νὰ σείσῃ
 σάμπως νὰ τὸ βατσίνωσα μὲ τὸν πικρὸ μου κέντρο
 ν' ἀνθίση ἀναστενάγματα καὶ πόνους νὰ καρπίσῃ.

Νὰ μὴν καθίζῃ ἀτσάραντος, νὰ μὴ φωλιάζῃ φλῶρος,
 τὰ νυχτοπούλια νὰ λαλᾶν μονάχα στὰ κλαδιά του!
 Νὰ ροκανή τὴν ψύχα του ὁ σάρακας κι ὁ σκόρος.
 Νὰ πάρῃ αὐτὸ τὸν πόνο μου κι ἐγὼ τὴν ἀπονιά του!

122

- Χαμπήλωσε τὴ σκέπη σου, τὸ μαῦρο σου μαντήλι.
Τὰ μάτια μὴν ἀλληθωρᾶς, τὴ μέση μὴ λυγίζης.
Τὰ χέρια κρύβε στὴν ποδιά, μαντάλωνε τ' ἀχείλι,
'Ανάμι βγάλῃς χάθηκες καὶ χάρη μὴν ὀλπίζης!
- Τὰ ξέρω καὶ τὰ φύλαξα πέντε χρονάκια τώρα
Δὲν ἀναντράνιασα νὰ ἰδῶ κανένα ἢ κακομοίρα
Μὰ ὁ κόσμος γλωσσοτρώγεται νὰ μοῦ κολλήσῃ ψώρα·
Τί φταίω ἂν εἶμαι καψονιά κι ἂν εἶμαι καψοχήρα;

123

* Αν είναι κρίμα ό έρωτας χαίρει έγώ δέ βλέπω!
 Νισάφι δέν τόν έκανα δεκάρια τώρα χρόνια:
 Τή Βαγγελή, τήν Παναγιού, τήν 'Αντωνιά, τήν Πέππω. . .
 Θέλω, νά τις άρμάθιαζα, πολλά χρυσά κορδόνια!

Μηδά ήταν μόνο στό χωριό και στα γειτονοχώρια;
 *Οργωσα, χρόνους εϋζωνας, 'Ανατολή και Δύση. . .
 *Αναγκοβιάζει ό πόλεμος, δέ δέχεται άργοπόρια:
 Τόσες ψυχές, πού χάνονται, ποιός θα τις άναστήση;!

124

Κι ὁμορφος εἶναι καὶ ζεστός τῆ νύχτα στὸ κρεβάτι.
Δὲν ἔχω λόγο νὰ κλαφτῶ μ' ἀφήνει πεινασμένη. . .
Μὰ ὁ πειρασμὸς μὲ πέργωσε καὶ τὸ 'βαλα γινάτι
ν' ἀλλάξω λίγο τὸ φαγὶ ποὺ εἶμαι συνειθισμένη!

. . .Ντρέπομαι κιόλας νὰ τὸ εἰπῶ, ποὺ εἶναι ἄσκημος ὁ ἄλλος...
Δὸς του δουλεύει ὁ Δαίμονας νὰ δοκιμάσω λίγο!
(Μήγαρις δὲ δοκίμασα; . . Μὰ εἶναι ὁ χαῖμὸς μεγάλος
κι ἄς βάλω ριχτοκλειδωνιὰ τὸ στόμα μου νὰ κλείγω!)

125

Μοῦ φύγανε τὰ νιάτα μου. . . «χαριτωμένα νιάτα!»
 Τρέχω κοντά, τὰ κυνηγῶ καὶ ξεφωνίζω: Νάτα!
 — Γυρίστε πίσω, νιάτα μου! τὰ προσκαλῶ μὲ πόνο.
 Μὰ ἐκεῖνα ποῦ ν' ἀφουγκραστοῦν! Πουλήθηκαν στὸ χρόνο!

Τί κρίμα! Δὲν τὰ γλέντησαν οὔτε ψυχὴ, οὔτε σῶμα!
 Σὰν τὰ 'χα ἐντός μου ἄπειρος ἤμouνα νιὸς ἀκόμα!
 Τώρα ποῦ θὰ τὰ γλένταγα μὲ γνώση καὶ μὲ πείρα
 μοῦ φεύγουν! Μητριά κακὴ στέκεσαι σ' ὅλους, Μοίρα!

126

Μὰ τί κι ἂν εἶμαι Δάσκαλος, κι ἂν εἶμαι Δασονόμος
κι ἂν εἶμαι Τηλεγραφετής; Ἐδῶ πῶχω πεζέψει
αὐτός, ὡς εἶναι ὁ φυσικὸς καὶ σιδερένιος νόμος,
σὰν τοὺς καλοὺς γειτόνους μου κι ἐγὼ ἔχω χωριατέψει.

Σκέφτομαι ὅπως σκέφτονται καὶ σὰν ἐκείνους νιώθω.
Μιλῶ καθὼς αὐτοὶ μιλᾶν. Κι ἄλλον δὲν ἔχω πόθο:
ἐδῶ πού χωριατόζησα κι ἔχω εὐτυχῆσει τόσο,
ἐδῶ καὶ τὴν ἀθῶα μου ψυχὴ νὰ παραδώσω!

127

Γυρίζει ὁ γιός μου, τὸν ρωτῶ: — Τὸ πῆρες τὸ χαρτί;
Ξερομασάει τὰ λόγια του, μ' ἀφήνει στὴ σκοτούρα. . .

Μοῦ ψιθυρίζει κάποτε μὲ μιὰ φωνὴ συρτή:

— Δὲν ἔχει ἀξία τὸ χαρτί! Ἀξία ἔχει ἡ κουλτούρα!

Κι ἐγὼ κουλτούρα ἔχω καλή! — Νὰν τὴ χαρῆς, παιδί μου!

Μόνε δὲν ξέρω τί θὰ 'πῆ, νά 'ν' καὶ χαρὰ δική μου!

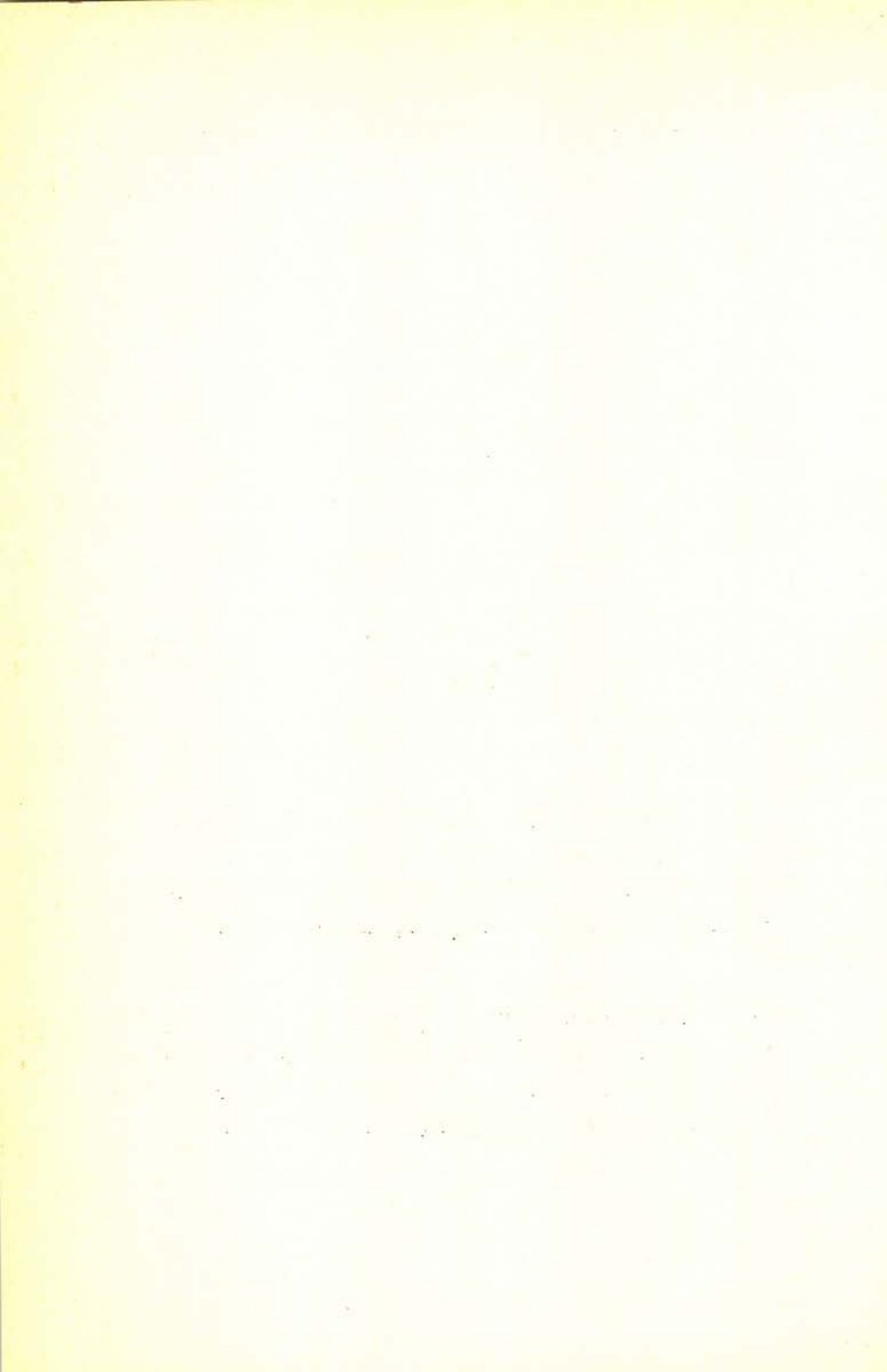
— Πές μου, Παπά μου, τί θὰ 'πῆ «κουλούρα». . .— ὄχι!—«κουλτούρα»!

— Αὐτὰ εἶν' δουλειές τοῦ Σατανᾶ καὶ θέλουν ἀγιαστούρα!

128

Ἄν θές νά μ' ἔχης σύντροφο κι ἄν θές νά μ' ἔχης φίλο
 ἀντάμα νά περάσουμε τῆς χειμωνιάς τὸν πόνο,
 φύσα, Βοριά, καὶ γκρέμισε τ' ἄλλοῦ στερνό μου φύλλο
 νά μείνω ἓνα ξερό δεντρί, χωρὶς χαρὰ καὶ κλῶνο.

Ν' ἀλησμονήσω τὴ ζωὴ, σ' ἀλήθαργο νά πέσω,
 νά γίνω τοῦ βουνοῦ Στοιχειὸ καὶ σκιάχτρο τοῦ διαβάτη·
 νά σφίξω τὴν καρδούλα του, πολὺ νά τὴν πονέσω —
 νά βγάλουμε τὴν Ἄνοιξη μαζί καινούργιο μάτι!

129

Δὲν εἶναι κρίμα κι ἄδικο νὰ σβηῶνται, νὰ χαλιῶνται
 σὰν τέτοιες ἀρχοντογενιές, πὺ εἶναι στὸν τόπο ἀρβάλες,
 πὺ παραστέκουν στὸ φτωχό, στὸν Τοῦρκο ἀντιστεκόνται
 καὶ στὸ Βεζύρ Ἐλῆ-Πασά κάνουν ζημιές μεγάλες!

Εἶναι καὶ κρίμα κι ἄδικο κι οὐδὲ ὁ Θεὸς τὸ θέλει.
 Δίνει τὸ θάμα του τρανό: σταγόνα αἱμάτου μένει!
 Πόσες, μοῦ τὰ μολόγησες, φορές, γλυκὰ σὰ μέλι
 τὰ πάθη τῆς φαμίλιας σου, Μανούλα μου καημένη...

130

” Αρχοντα και κοτζάμπαση κι αφέντη Νικολάκη,
μη δίνεις μπέσα στὸν Πασά και στοὺς Ντερβεναγάδες!
Ντερβέναγας προσκάλεσε ν’ ανέβης στὸ κονάκι
στὴ σκάλα σὲ προσδέχτηκε μὲ χίλιους τεμενάδες.

Μὰ τὴν πιστόλα κράταγε πισώπλατα στὸ χέρι:
Φωτιά σου ἀστράφτει και φωτιά τοῦ ἀστράφτεις μάνι-μάνι...
Κλαίει ἡ Κοζίτσα τὸ χωριό, χωρῶν οἱ καλογέροι:
Σχωρᾶνε τὸ Ντερβέναγα και κλαῖνε τὸ Σουσμάνη!

131

Τοὺς Σουσμαναίους Ἀλήπασας βουλή νὰ ξεσβελιάσῃ·
 Πέντε ὡς τώρα σκότωσε, Γιωργούλας μένει ἀκόμα.
 Διαβαίνει στὸ Ξερόμερο τὰ Ἐφτάνησα νὰ πιάσῃ
 τί Κράββαρι κι Ἀπόκουρο δὲν τὸν βαστάει τὸ χῶμα.

Στὸ Θιάκι ἀναμερίζεται, τσασίτης καταφτάνει
 «Τὸ τίνος εἶναι τὸ κορμὶ στὸ πέλαγο ριγμένο»;
 Δὲν εἶναι το ἀπὸ μάλαμα μόν' εἶναι τοῦ Σουσμάνη!
 Στὴν ξενιτιὰ τῆς θάλασσας τὸ σὸί ξεκληρισμένο!

132

Γλυκοχαράζουν τὰ βουνά, λαλᾶνε τὰ μπιρμπίλια,
 Πᾶνε τὰ Σουσμανόπουλα νὰ ποῦνε τὸ σπολάτι.
 Ὁ Μῆτσος φέρνει τὰ φλουριά κι ὁ Γιάννης τὰ σοφίλια
 Ἀλῆ-Πασὰς τοὺς φίλησε κι ἔκραξε τὸ Τζελάτη!

Κυρά-Κιακιάνα, μὴ ζητᾶς σημάδι ἀπ' τὰ παιδιὰ σου!
 Κακὰ μαντάτα φτάσανε, κακὰ θὰ μολογήσω:
 Ἀμπάρωσε τὴν κούλια σου καὶ σφίξε τὴν καρδιά σου. . .
 Ποιὸν ἔκραξαν στὰ Γιάννενα κι ἔχει γυρίσει πίσω;

133

Μὰ ἐσὺ Κυρά-Γεωργούλαινα, Κυρά-Παρασκευούλα,
ὄχτῶ ἡμερῶν μαυρόνυφη, 'κοσδυὸ χρονῶνε χήρα,
ἔλαχ' ἐσὺ καὶ κράτησες, μὲ τοῦ Θεοῦ τῆ βούλα,
στὰ βλογημένα σπλάχνα σου τῆ Σισμανείκη κλήρα!

Μοιρολογάει καὶ θρήνεται βαριά ἡ Κύρά-Κιακιάνα
στὸ νυχτωμένο ἀρχοντικό, ποὺ δὲν ὀλπίζει φέξη. . .
Μὰ ἐσὺ τῆς φέρνεις ἄγγονα στὸ σπίτι, καλομάνα,
κι ὁ ἄγγονάς της ἔξι γιούς καὶ τσοῦπες ἄλλες ἔξι!

134

Δομποτιανίτης ἄρχοντας Σουσμανοπούλα παίρνει·
Κι ὁ γιός τους ὁ λιοντόκαρδος κι ὁ καστροπολεμίτης
παλληκαριὰ κι ἀξιάδα του στὸ Μεσολόγγι φέρνει
ξεφτέρι τοῦ καριοφυλιοῦ, τοῦ λαγουμιοῦ τεχνίτης!

Στὴν Κλείσοβα εἶναι ὁ Ἄρχηγός κι ἀλλὴ τῆς Ἀραπίνας:
Σημάδι βάνει τὸν Πασά, τὸν ρίχνει μὲ τὴν πρώτη!
Μὰ ἦταν γραφτό του νὰ χαθῆ στὸ Κάστρο τῆς Ἀθήνας...
— Ἐσένα, Σωτηρόπουλε, δοξάζω, Παναγιώτη!

135

Γλυκοξημέρωνε Ἀϊ-Γιωργιοῦ, στεφάνωμα τοῦ Ἀπρίλη,
 Στὴν Κούλια τῆς Ἀράχωβας μεγάλο πανηγύρι!
 Γιορτάζει τ' Ἀρχοντόπουλο, συνάχτηκαν οἱ φίλοι.
 Ποιὸν νὰ ἔχη τάχα στὸν ὄντ' ἀκρυφὸ του μουσαφίρη;

Τ' εἶν' τὸ κακὸ ποὺ γίνεται κι ὁ σαματὰς ποὺ ἀκοῦμε;
 Οἱ Κλέφτες ἀπ' τοῦ Κοκκινιᾶ φωνάζουν τῆ ραχοῦλα:
 — Γιὰ φεύγεστε νὰ φεύγουμε στὸ Τούρκικο νὰμποῦμε!
 Τὸν Κωσταντέλλο βάρεσαν, Σπαθιᾶ καὶ Θανασούλα!

136

Ἔχει ἔξι ἀγόρια ὁ Ἄρχοντας καὶ δυχατέρες ἔξι
 εἶναι ἡ Βδοκιά ἡ μικρότερη στερνό του κανακάρι·
 Ἀφῆστε την νὰ χαϊδευτῆ κι ἀφῆστε την νὰ παίξη
 προτοῦ νὰ βγῆ τῆς Μοίρας της τὸ μαῦρο ριζικάρι. . .

Παντρεύεται, χηρεύεται, μὲ δυὸ ἄρφανὰ ξεμένει.
 Τὰ νιάτα θάφτει στὴν ποδιά τοὺς γιούς της ν' ἀναθρέψη.
 Κ' ἦταν γραμμένο ἐγὼ νὰ εἰπῶ, Μανούλα πονεμένη,
 ὅσα τραγούδια σῶπασες καὶ δὲν εἶχες χορέψει!

137

Ὅγδόντα χρόνια πέρασαν ὅπου εἶχε κλείσει ἡ βρῦση
κ' αἷμα δὲν ἔτρεξε ἄλλο πιά νὰ βάψη τ' ἅγιο χῶμα. . .
Ὅσοι δικοί μας ἔφυγαν μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν κλήση
πολύχρονοι κοιμήθηκαν στὸ εἰρηνικό τους στρῶμα. . .

Κ' ἦρθες ἐσύ, Γιωργάκη μας, μικρό μας παλληκάρι,
αἷμα νὰ χύσης ἄλικο, χρυσὴ νὰ δώσης νιότη.
Νὰ ξαναβρῆ τὴ Μοίρα του τὸ σόι μας καὶ νὰ πάρη
μὲ τὸ δικό σου θάνατο τὴ δόξα του τὴν πρώτη!

138

Στὰ Κουτουλίστια ἐδῶ μεριὰ παλιὸ ἦταν Μαναστήρι
ποὺ ἀσκήτευσεν ὁ Δαμιανὸς ἀπάνω στὴν κολόνα.
Κρυφὰ μαζεύει τ' ἄρματα καὶ τοὺς γραικοὺς διαγείρει
τ' ἔχει ἀπ' τοὺς πρώτους ὀρκιστῆ γιὰ τὸ Μεγάλο Ἀγώνα.

Σήμανε ἡ ὥρα, σήμανε κι ἀνοίξαν τὰ ἐπουράνια!
Κατέβ' ἀπ' τὴν κολόνα σου, Καλόγερε καὶ Κλέφτη!
Τὸ κομποσκοῖνι ἀπαρατᾶ κι ἀδράχνει γιαιταγάνια,
Στὸ Μεσολόγγι ἀκούγεται, στὸ Μεσολόγγι πέφτει!

139

*Βενέτικο καὶ Κράββαρι ποιὸν ἔχουν καπετάνο
 νὰ βγῆ νὰ μάση τ' ἄρματα ν' ἀσκώση μπαϊράκι,
 νὰ πολεμήση τὴν Τουρκιὰ καὶ τὸ Μαχμουτ Σουλτάνο,
 τοῦ Σκαλτσοδήμου σύντροφος καὶ τοῦ Καραϊσκάκη;*

*Οἱ προεστοὶ ἔχουν σύναξη κι ὄλ' οἱ δημογερόντοι
 σὲ μιὰν ὀμάλια τῆς 'Οξυᾶς, κατάχαμα στὴ λάκκα.
 Μὰ εἶναι ἡ βουλή τους εὐκόλη: Ψηφίζουν μονοβρόντι
 νὰ δώσουν τὸ μορασιλὲ στὸν Καπετὰν Σιαφάκα!*

140

- Τ' έχεις, καημένο Κράββαρι, και βαρυσυμφιάζεις φορεῖς κατσούλα στην 'Οξυά, κατσούλα στο Ρηγάνι;
- ...Δέν εἶναι ὁ Κιουταχή-Πασάς, μουῖδὲ ὁ Ταχήρ 'Αμπάζης. Τὰ πόστα τοῦ Μεσολογγιοῦ Μπραῖμ-'Αράπης πιάνει.

Εἶχα τὰ παλληκάρια μου ξεδιαλεγμένα στείλει. . .

'Αλλά τὸ βόλι τὰ 'φαγεν, ἄλλα θερίζ' ἢ πείνα.

Κι ὅσα εἶναι τυχερώτερα νὰ ξαναἰδοῦν 'Απρίλη

Λαζάρου θά 'ρθη καὶ Βαγιῶν νὰ δοξαστοῦν κι ἐκεῖνα!

141

*Μαυροκορδάτος πρίντζιπας, σπαθί και καλαμάρι,
τὸ Μισολόγι κυβερνᾷ, πολλή Τουρκιά πλακώνει.
Τοὺς καπετάνιους συγκαλεῖ τῇ γνώμῃ τους νὰ πάρῃ·
Λογομαχοῦνε τ' ἄρματα μὰ ἐκεῖνος ξεσπαθώνει.*

«Ἐγὼ θὰ μείνω, λέει, ἐδῶ, νὰ ζήσω ἢ νὰ πεθάνω!»
Ἄλλο δὲν ἤθελε ἡ Φρουρά, στὸ λόγο του ἐσυντάχτη.
Καὶ χρυσοθεμελιώθηκε στὸ λόγο ἐκεῖνο ἀπάνω
ἢ στοιχειωμένη δύναμη τοῦ δοξασμένου Φράχτη!

142

Ἐδῶ στὴ γῆς τὴ Μοίρα του ἔχει τὸ κάθε πλάσμα
 Ἀνθρωπος, ζούμπερο, πουλί, δέντρο, βουνὸ καὶ ρέμα. . .
 Ἀλλὰ διαβαίνουν ἄκριτα κι ἄλλα μὲ δόξα κι ἄσμα. . .
 Ὀλοῦθε πρέπει νὰ ἄτρεξε στὰ ὄρη ἑτοῦτα αἷμα!

Γιατὶ ἀπ' ὀλοῦθε πέρασε τῆς Λευτεριᾶς ἡ φλόγα!
 Γιουρούσι ἐδῶ, χωσάδα ἐκεῖ, μὰ ἡ πιὸ μεγάλη μάχη
 ποὺ δόξασε τοῦτ' τὰ βουνὰ — ἔτσι ὁ Θεὸς εὐλόγα! —
 ἔγινε γιὰ τὴ Λευτεριά στῆς Παπαδιᾶς τὴ ράχη!

143

Στὴ Σκάλα τοῦ Μαυροματιοῦ, καθὼς τ' ἀνιστορᾶνε,
χάλασε ὁ Καπετάν-Μακρῆς τοὺς Τούρκους στὸ Εἰκοσένα
Ἐκατὸ χρόνια πέρασαν — τί γρήγορα περνᾶνε! . . .
Χωριὸ ἦταν μέγα καὶ τρανό, σημάδι του κανένα!

«Ὁ δρόμος πάγαινε ψηλά. . .», μὲ κόπο ἀνηφορίζω.
Λόγγωσε ὁ τόπος κι ἄγριεψε, πού τὸ κιτάπι γράφει.
Στὶς ρίζες βρίσκω θέμελα, τὸ παλιοχώρι ὀρίζω:
Μοιάζουν τὰ σκοῖνα μνήματα καὶ τὰ πουρνάρια τάφοι!

144

Στεριάς πελάγου τό 'ζωσαν τὸ Κάστρο οἱ πολεμάρχοι·
 Μὰ ἔχει τίς ντάπιες του ψηλές, ζυγὰ ἔχει τὰ μεντένια.
 Κανένας δὲν τὸ πάτησεν ἀπ' τὸν καιρὸ πού ὑπάρχει
 Κι ἐσύ, Πάνο Βενέτικε, μὴ βάνεις τέτοιαν ἔγνοια!

‘Ο Λόρδος τὸ λιμπίζεται μὰ ὁ Χάρος τοῦ τὸ ἀρνιέται!
 “Ολα τὰ κάστρα πέσανε δὲν πέφτει μόνο ἐκεῖνο!
 Σὰν τουρκονήσι ἀτούρκευτο χρόνους ὀχτῶ κρατιέται
 καὶ στέλνει ἀπάνω στοὺς ὀχτῶ κλειδὶ στὸν Αὐγουστίνο!

145

Μές στα στουρνάρια ξυπολιάς, ξεσκλιάς μέσ στα πουρνάρια,
 βοσκάω τὸ κοπαδάκι μου καὶ παίζω τὸ καλάμι.
 Στερφά είναι τὰ πλεισότερα, τὰ λιγοστά γαλάρια,
 Τὴ φτώχεια ἔχω συντρόφισσα, τὸν παιδεμὸ ἔχω βλάμη. . .

Μὲ τὸν ἀγέρα τοῦ βουνοῦ τὴν πείνα μου χορταίνω.
 Δὲ βάνω πίκρες στὴν καρδιά, φαρμάκια στὴ μασίνα. . .
 Λεβέντης ἔμαθα νὰ ζῶ καὶ σκλάβος δὲν πεθαίνω !
 Ἐγὼ ἡμouna στὸν Κόλικο κι ἐγὼ στὴν Τρεμπεσίνα !

146

Οἱ Καναβαῖοι στρατηγοὶ μὰ οἱ Σωτηραῖοι κι ἐκεῖνοι
 μὲ τό 'να χέρι σφάζονταν συναναμεταξύ τους
 μὲ τ' ἄλλο πολεμούσανε κ' οἱ δυὸ μαζί τὸν Τοῦρκο.
 Ὁ Λογοθέτης Καναβός, κορφὴ μὲς στὶς κορφάδες,

μὰ ὁ Παναγιώτης, φρούραρχος τῆς Κλείσοβας γενναῖος,
 τοῦ Ἰμπραήμ τὸ γαμπρουλά σημάδεψε στὸ ἀστέρι.
 Κίτσος Τζαβέλας ἔφτασε μὲ λιγιστό του ἀσκέρι
 κ' οἱ Ἀραπάδες σκόρπισαν κι ὁ Κιουταχῆς γελοῦσε. . .

147

Καπεταναῖοι μὲ τ' ἄρματα γιὰ ρίξτε δυὸ καβούλια
 νὰ κατακάτση ὁ πόλεμος, ὁ τόπος νὰ ἤσυχάση.
 Τὰ σιδεροπορτόφυλλα ν' ἀνοίξουνε στὴν Κούλια
 νὰ βγοῦν οἱ Καναβόνυφες νὰ πᾶν στὸν Ἀϊ-Θανάση!

Νὰ λάμψουν οἱ Λομποτινὲς ἀπὸ τὴν ὀμορφιά τους,
 Καὶ νὰ ζηλέψ' ἡ Βοϊτσά, Γρηγόρι νὰ ζηλέψη.
 Νά 'ρθῆ ὁ Φαρμάκης σὰν αἰτὸς καὶ μὲς ἀπ' τὴν ποδιά τους
 τὴν Πέπω, πὺ τοῦ ἀρνῆθηκαν, ἀτός του νὰ τὴν κλέψη!

148

Τ' εἶν' τὸ κακὸ πού γίνεται στὴν Παπαδιά στὴ ράχη;
 Βροχὴ τὰ βόλια πέφτουνε, χαλάζ' οἱ μπαλαρμάδες.
 Οἱ κλέφτες ἔστησαν χωσιὰ, Σιαφάκας πιάνει ἀμάχη·
 ἢ Λιαπουριά ξαφνιάζεται, σαστίζουν οἱ πασάδες!

'Απαρατᾶνε τ' ἄρματα κι ὄλον τὸν τζεπχανέ τους
 Κρεμᾶνε στὴ Λεφτοκαρυά, λακᾶν στὸ Τσακαλάκι. . .
 Τέτοιο κακὸ στὸ Κράββαρι δὲν τό 'παθαν ποτὲ τους!
 Γειά σου, 'Αναγνώστη Καναβὲ καὶ Καπετὰν Φαρμάκη!

149

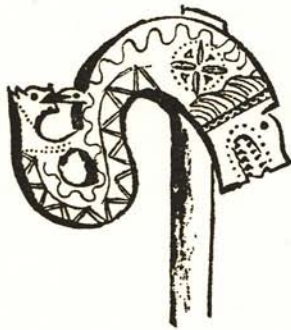
Τὸ Κάστρο λευτερώθηκε δὲν πᾶνε χρόνια δέκα
 κι «ὁ Ρουπακιᾶς τὸ πάτησε μὲ τὸ γερο-Χουσάδα!
 Πῆραν τοῦ Νόβα τὰ παιδιὰ, τοῦ Νόβα τὴ γυναίκα. . .»
 Παγάνες τοὺς κυνήγησαν καὶ ντουφεικῶνται ἀράδα. . .

Περνᾶν τὸ Μόρνο σύθαμπα, μὰ σὰν γλυκοχαράζει
 ἀγνάντια στὴ Βαρνάκοβα τὸ Ταχτικὸ τοὺς ζώνει.
 Καβάλλα ἢ Κυρᾶ-Νόβαινα: «λαβώθηκα!» φωνάζει.
 Κάνει πὼς πέφτει ἀπ' τ' ἄλογο καὶ τὴ σκλαβιά γλιτώνει!

150

« Δὲ μὲ βαραίνουν τὰ φλουριά, δὲ μὲ βαραίν' ἡ φούντα
μόν' μὲ βαραίνει τὸ παιδί, πού τ' ἄφησα στὴν κούνια!»
Ἔτσι τῆς κυρᾶ-Νόβαινας — τὰ χρόνια ἐκεῖνα ποῦ 'ν' τα! —
τελειώνει ὁ τσάμικος χορὸς στοῦ Ἐπάχτου τὰ καντούνια.

Ἄσα φλουριά κι ἂν κλέψανε τὸ ἀρχοντικὸ κρατιέται,
ἔχει τίς πόρτες του ἀνοιχτὲς καὶ τὴν τιμὴ κορόνα.
Κ' ἦσουν τῆς κούνιας τὸ παιδί, πού χιλιοτραγουδιέται,
ἔσύ, Κυρᾶ Βασιλική, ἔσύ, σοφὴ μου Νόνα!

151

Ἄξὸν κι ἂν ἦταν ὄνειρο τῆς ὑπνοφαντασιᾶς μου. . .
 Ἄλλιῶς εἶδα ὁμορφότερα βουνά, ποτάμια, δάση,
 Βουνότοπε τῆς Ρούμελης, μπεσίκι τῆς γενιᾶς μου,
 στὰ ξένα ἐδῶ, πού ἡ Μοίρα μου νὰ ῥθῶ μ' ἔχει δικάσει!

Δὲν πίστευα τὰ μάτια μου, τὰ κλειοῦσα νὰ πιστέψω
 τίς ὁμορφιές ὀπώβλεπα στὰ ἐρμαδιακὰ τὰ ξένα. . .
 Καὶ σὰν Ἀἰ-Γιῶργης χίμαγα τὸ Δράκο νὰ παλέψω,
 Βασιλοπούλα Ρούμελη, νὰ λευτερώσω ἐσένα!

152

Τρεῖς μέρες ἔχει τὰ βιολιά, τρεῖς νύχτες τὰ νταούλια
 Σοκάκι δὲν παράδραμε, δὲν ἄφησε ταβέρνα
 Τὸ βράδου στοῦ Κοντόβλαχου, στοῦ Τσίτσικα θαμπούλια
 «— Ἄν ἔχῃς σῶσμα βάλε μας καὶ γιοματάρι κέρνα!»

«— Παῖξε, Μελίστα, τὴν «Ἰτιά» καὶ Σεραφεῖμ τὴν «Τούρκα»
 μπὰς καὶ χορτάσω τὸ χορὸ προτοῦ μὲ χάψη ὁ λάκκος!»
 . . . Βαριά ἔχ' ἡ Φρόσω τὴ χηρειὰ κ' ἑμεῖς πικρὴ τὴ φούρκα
 νὰ χάση ὁ Ἐπαχτος γλεντζέ καθὼς ὁ Τάκης Μπάκος!

153

Καλύβα στὸ Κουσκούνογλι, καλύβα στὸ Γκινάνι,
 Τοὺς Φροξυλιῶτες χαιρετῶ καὶ τοὺς Μαμουλαδίτες,
 πῶχουν στὸν κάμπο τὸν καρπὸ καὶ τ' ἄνθι στὸ Ρηγάνι.
 Ἄρνι νὰ ψήσουν δὲν ἀργοῦν καὶ νὰ φουρνίσουν πίτες. . .

Καὶ πατατράβα τὸ κρασί καὶ τὸ πουλὶ μπουρμπούλι. . .
 Χαίρουνται ὁ ξένος νὰ χαρῆ καὶ νὰ ᾽χη νὰ τὸ λήη!
 Τ' Ἀϊ-Πολυκάρπου σήμερα — κάμε «Δι εὐχῶν», Παπούλη,
 μᾶς καρτερᾶν οἱ φίλοι μας Κυριτσογαλαναῖοι!

154

Θ' ανέβω ἀπὸ τὸν Ἐπαχτο Ριγάνι τὸ Ριγάνι
 στὴ Βομποκοῦ, στὴ Φροξυλιὰ κι ἀπὲ στὴ Μαμουλάδα.
 Ζερβά μου θά 'χω τὸ γιαλό, δεξά μου τὸν Ἀϊ-Γιάννη
 Θ' ἀναγαλλιᾶν τὰ μάτια μου ν' ἀπὸ τὴν ἔμορφάδα!

Νεράκι στὴ Φραγκόβρυση, νεράκι στὸ Μηλιούλη
 καὶ πάλε τὸν ἀνήφορο τὴ Βρώστιανη νὰ πιάσω. . .
 Μῆτρο Ταμπάκη, ξάδερφε, γιὰ δῶσε μου καβούλι·
 ποῦ τό 'χεις φέτος τὸ μαντρί νὰ 'ρθῶ νὰ ξαποστάσω!

155

Τῇ μέρα τῆς Ἀνάληψης πανηγυρᾶν οἱ βλάχοι!
 Πᾶμε νὰ βροῦμε τσέλιγγα, πᾶμε νὰ βροῦμε στάνη.
 Καὶ ποιὸς δὲ θά 'χη ἄρνι ψητό, χλωρόπιτες δὲ θά 'χη
 νὰ 'ρθοῦν οἱ μουσαφίρηδες κορόνα νὰ τοὺς βάνη!

- Γειά σας, χαρά σας, βλαχουριά! — Καλῶς τοὺς χωραῖτες!
- Πῶς τὰ 'χετε τὰ πράματα; — Μὲ τοῦ Θεοῦ τῇ χάρη!
- Καλὸ τὸ κοκορέτσι σας, καλύτερες οἱ πίτες
 κι ἀκόμα πιὸ καλύτερο τὸ κλωνιαστὸ κουσμάρι!

156

Θὰ πάρω τὴ βουνοπλαγιά καὶ θ' ἀνεβῶ στὸ Μοῦϊ
 στὸν κάμπο ἀνθοῦν οἱ μυγδαλιές καὶ στὰ βουνα τὰ χιόνια.
 Μακρυάθε ὁ πόνος ἔρχεται καὶ στὴν ψυχὴ μου κρούει
 θυμώντας τοὺς καλοὺς καιροὺς, τὰ περασμένα χρόνια.

Μ' ἀκαρτερᾶν οἱ φίλοι μου Μαλαῖοι κι 'Αγγελαῖοι,
 Θὰ πιούμε, θὰ γλεντήσουμε καντούνι σὲ καντούνι.
 Ὅμως τ' ἀχείλι μου ἂν γλεντᾷ, βαθιὰ ἡ καρδιά μου κλαίει:
 Παπα-Βασίλη ἀναζητῶ, δὲ βλέπω Κώστα Ντούνη!

157

Τὸ Γέρο Σπύρο τ' αἴκουσα, Γέρο Καλαβρουζιώτη
 στὸ Κάτου, ἐδῶ, Βενέτικο, ποῦ ἦταν σὰν καπετάνος:
 Κατάκορφα στὴν Κλόκοβα, στὰ «Δέντρα τοῦ Δεσπότη»,
 ἀντρειωμένος ἔζησε, τ' ὄνομα Ριστοπάνος.

Εἶχε μιὰ σπιθαμὴ νουρά, παράτρεχε τ' ἀλάφια,
 ρουπάκια ν' ἐξερίζωνε, δώδεκα ὀργιές πηδοῦσε,
 Κ' οἱ Τοῦρκοι ὄντας ξεμύτηζαν στοῦ Κάκκου τὰ χωράφια
 χίλιοι κι ἂν ἦταν, μαναχὸς αὐτὸς τοὺς κυνηγοῦσε!

158

Σφαλάχτια, σπάρτα, κουμαριές, σφεντάμια, ρείκια, σκοϊνα
 ἀνοῖζτε τόπο νὰ διαβῶ, νὰ πάρω λίγο ἀγέρα. . .
 Νὰ προσπεράσω τὴ Βαριά, ν' ἀνέβω στὴ Βελβίνα
 Νασαῖοι πού μῶχουν κολατσιὸ — Κεραμιδάκι — πέρα. . .

Θὰ τοὺς ἀφήσω τὴν ὑγεία, πάλε θ' ἀνηφορίσω
 καὶ στὸν Ἀγραπιδόκαμπο κοντόβραδο θὰ μπλέξω
 Στοῦ Σαλαμούρα θὰ στρωθῶ — θαμπὰ θὰ ξεκινήσω
 νὰ βγῶ ψηλά στὰ «Ἑλληνικά» τ' ἀρχαῖα νὰ ξεδιαλέξω!

159

Θὰ κατεβῶ στὴ θάλασσα καίκι ν' ἀρματώσω.
 Στὸν Πλατανίτη θὰ διαβῶ, περάσω τὰ Καστέλια,
 θὰ πιάσω τὴ Βασιλική, κρυφὰ νὰ σκαρφαλώσω
 ποῦ ἦταν τὸ Κάστρο τῆς Ὁριᾶς καὶ μείναν τὰ θεμέλια. . .

“Ὀλη τὴ νύχτα θ' ἀργαστῶ καὶ θὰν τὸ ξαναχτίσω
 μ' ὄλες του τὶς χρυσόπορτες κι ὄλο του τὸ βασίλειο,
 Κι ἀκόμα τὴν Κυρά-Καλὴ πρὶν φέξῃ θ' ἀναστήσω
 γιὰ νὰ πεθάνουμε μαζὶ κοιτάζοντας τὸν ἥλιο!

160

Βασίλη, δῶσε μου σκαμνί, Χρυσούλα, παραγώνι
 νά 'ρθῶ στὸ Ξεροπήγαδο νυχτέρι νά χαροῦμε.
 Βαρυχειμώνιασε ὁ καιρός, καὶ τὸ κορμὶ μαργώνει.
 Δὲ βρίσκω σταυρογέλεκο ἐδῶ στὰ ξένα ὁπού 'μαι!

Βασίλη, σύμπα τὴ φωτιά, Χρυσούλα, βάλε μπρίκι
 νά ψήσουμε τὸ τσίπουρο βραστὸ - βραστὸ νά γίνη.
 Μαζὶ νά ζοματίσουμε τ' ἀνέσπλαχνο σκουλήκι
 πὺ σαρακώνει τὴν καρδιά, κουφάλα τὴν ἀφήνει!

161

Θέλεις νὰ γίνης πέρπλουτος, τὸν κόσμον ν' ἀποκτήσης
 νὰ ἰδῆς τὸ βιὸς ἀνάποδα καὶ τὴν ἀνέχεια φάτσα,
 γιὰ ρώτα ποῦ εἶναι ὁ Κουβαράς νὰ πᾶς νὰ ξευχτήσης
 στ' Ἀλπούλα τὸ ξεχειμαδιό, στοῦ Φούντα τὴν ταράτσα. . .

Νὰ φᾶς τί τρῶν, νὰ πιῆς τί πιοῦν, πῶς στρώσουν νὰ πλαγιάσης
 νὰ πορευτῆς ἀγόγγυστα καθὼς οἱ μαῦροι ἐκεῖνοι.
 Τὶς πρωτινὲς συνήθειες σου κι' ἀνάγκες νὰ ξεχάσης. . .
 νὰ καζαντήσης στέρεψη, πλουτίσης λιγοςύνη!

162

Ἔνα τραπέζι μοῦ χρωστᾶς, Σπύρο Μεντζᾶ, Δαφνιώτη!
 Στίς δυὸ δὲ θά ῥθω τοῦ Μαγιοῦ, πῶχεις τὸ πανηγύρι,
 τί δὲ μ' ἀρέσει ὁ σαμαντάς, δὲ θέλω φαγοπότι
 στὴ γάστρα θέλω ἓνα μεζέ, κρασάκι ἀπ' τὸ παπίρι. . .

Συντρόφους φέρνω φρόνιμους, τὸ Μάρκο καὶ τὸν Τάκη
 πὺ ξέρουν ν' ἀλαφρογλεντᾶν ξαφρίζοντας τὸ κέφι. . .
 Χλιβὰ μὲ λιανοτράγουδα θὰ στρώσουμε γλεντάκι·
 Τὸ Γιῶργο Τσάρα μὴν ἀκοῦς, πὺ γιὰ βιολιά θὰ γνέφη!

163

‘Αἰ-Γιάννη μου ἀναχωρητὴ κι ‘Αἰ-Γιάννη μου ἐρημίτη,
 μὲ τὸ ραβδί σου κίνησες μακρῶθε ἀπ’ τὸν Ἰορδάνη
 κ’ ἤρθες ἐδῶ στὰ κράκουρα φτωχὸ νὰ χτίσης σπίτι —
 τὸ μέλι σου ἔγινε κερὶ κ’ οἱ ἀκρίδες σου λιβάνι!

“Ὁμως ἀκόμα ὁ λόγος σου πικρὸς καὶ μᾶς γλυκαίνει
 ὅσοι κι ἂν πέρασαν καιροὶ κι ἂν διάβηκαν ζαμάνια.
 Ποτὲ δὲν ἔπαψε ὁ φτωχὸς κοσμάκης ν’ ἀμαρταίνει
 κι ἄλλο ποτὲ ξαλάφρωμα δὲ βρῖσκει ἀπ’ τὴ μετάνοια!

164

Ἄργες ὅπου εἶναι κι ἄδιαβες οἱ νύχτες στὸν Ἄϊ-Γιάννη!
 Ὁ Σπερινὸς σημαίνοντας ἢ πλάση θαλαπῶνει.
 Καὶ ψέλνοντας τ' Ἀπόδειπνο γλαρὸ σκοτάδι πιάνει·
 Γλυκὰ κοιμῶνται τὰ βουνά, πικρὰ ξυπνᾶν οἱ πόνοι. . .

Δὲ μὲ χωρᾶνε τὰ κελιά, μουῖδὲ καὶ τὰ μπαλκόνια.
 Ἄϊκῶ τὶς ἀλυσσίδες μου νὰ τρίζουν κρίκος-κρίκος.
 Προβαίνω πέρα στὸ γκρεμὸ — σὰν φῶς ἀπ' τ' ἀναιώνια
 κοιτάω τὶς τσοπανοφωτιῆς πού ἀνάβει ὁ Ταραμπῆκος!

165

Ἄπ' τὸ παλιομανάστερο δὲν ἔμεινε σημάδι:
καμάρα ψηλοκρέμαστη, πελεκητὴ κολόνα.
Τὰ γκρεμισμένα μάρμαρα κλαδὶ τὸ παρακλάδι
ὁ λόγγος τὰ παράχωσεν αἰῶνα τὸν αἰῶνα.

Ὅμως μεγάλη ἡ χάρις σου, Παρθένα Φιλοθέη,
πολλὲς νυχτιῆς στὸ σπίτι σου, πολλοὶ τὸ λένε κι ἄλλοι
ἀνάβει χρυσοκάντηλο κι ὡς τὴν αὐγούλα καίει —
Σιμώνουμε καὶ χάνεται, φεύγουμε ἀνάβει πάλι!

166

Ἔλα ποὺ λείπει τὸ νερὸ καὶ πῶς νὰ κάμω χῶρια;
 Ἀλλιῶς ξεκαλοκαίριαζα στῆς Βομποκοῦς τ' ἀλώνια·
 Τὸ Μόρνο νὰ ἔχω κῆπο μου μὲ τὰ Ζαγκανοχώρια,
 λιβάδι μου τῆ θάλασσα, μαντρί μου τὰ Τριζόνια!

Τσιφλίκι νὰ ἔχω τὸ Μοριά καὶ τὸ Βοϊδιά δραγάτη.
 Νὰ ξεχερσώνω στὸ Χελμό, στὴ Ζήρια νὰ ξακρίζω,
 Νὰ ὀργώνω μὲ τ' ἀγνάντεμα, νὰ σπέρνω μὲ τὸ μάτι
 καὶ πάλι μὲ τ' ἀγνάντεμα νὰ μπαίνω νὰ θερίζω!

167

” Αἶντε νὰ ξαποστάσουμε στοῦ Λαγαροῦ τὸ Μύλο
 μὲ τὴν ψηλὴ τὴν κἀναλὴ καὶ τὴ μεγάλη δέση
 Κι ἂν λάχῃ νὰ ᾿χῃ χαρὰ, καλὸν τὸν ἔχω φίλο,
 θ’ ἀπαρατήσῃ τὸ σφυρὶ νὰ βγῆ νὰ μᾶς καλέσῃ!

Κι ἐσύ, κουμπάρα Κίρκενα, ξεκρέμασε τὴ σίτα!
 Καθάριο κι ἂν δὲ ζύμωσες δὲ μᾶς χαλᾶ ἢ μπομπότα,
 τὴ γάστρα κάψε γρήγορα καὶ ψῆσε μας μιὰ πίτα
 μὲ ἀνάλατο χλωρὶ τυρί, μὲ φρέσκ’ αὐγὰ ἀπ’ τὴν κότα!

168

Τὸ ξέρω ἀπ' τὸν προσπάππο μου, πὸς κυνηγοῦσε ἀλάφια:
 Στὸ Ἑλληνικό, στὰ Μάρμαρα, στὶς ρίζες ἀπ' τὰ ζόγια
 πιθάρια ὑπάρχουν μὲ φλουριά, λεβέτια μὲ γουλιάφια,
 κι ὅποιος μπορέση νὰ τὰ βρῇ θ' ἀφήση γειὰ στὴ φτώχεια.

. . . Κακὸ Στοιχειὸ ἔχουν φύλακα. Τὸ ξαγοράζεις μόνο
 μεσάνυχτα, πισώχαρα, μαῦρο δαμάλι ἀν σφάξης:
 Θ' ἀνοιξ' ἡ γῆς, θὰ μπῆς, θὰ βγῆς σὲ μιᾶς ἀνάσας χρόνο
 κι ἀν δὲ χαθῆς, χαλάλι σου τὰ πλούτη πὸς θ' ἀρπάξης!

169

Τὸ Φίλιο ποιὸς δὲν ἤξερε, τὸ Φίλιο Νταουσάνη,
ποὺ ἦταν στ' ἀμπέλι μάστορας καὶ στὸ κρασι τεχνίτης!
Ἄρχοντας ἦταν στὸ χωριό, χωρατατζῆς στὸ χάνι
καὶ στὰ τραπέζια τῆς χαρᾶς μεγάλος κυβερνήτης!

Ποτὲ δὲν εἶχε μιὰ φορὰ τὸ κέφι του στερφέψει!
Κανείς, ὅσο κι ἂν ἔψαχνε, δὲν τῶβρισκ' ἓνα βίτσο!
Μὰ ὁ γιὸς του ὁ Κίτσος πέθανε — καὶ ποιὸς θὰν τὸ πιστέψη
τὸ Χάρο πὼς ἀγγάρεψε νὰ τονε πάη στὸν Κίτσο!

170

Νὰ εἶναι μπιστὸς στοὺς φίλους του τρανή τιμὴ στὸν ἄντρα.
 Ἐγὼ εἶμαι κόκκαλο παλιὸ καὶ δὲν ἀλλάζω χούγια. . .
 Ἄν ἔβγω στὸ Βενέτικο κι ἂν πάω στὴ Βλαχομάντρα
 θὰ πάω στὸ Μῆτρο τὸ Μπανιά, στὸ Νικολὸ τὸν Κούγια.

Ὁ γέρο-Μῆτρος πέθανε, τὰ δυὸ παιδιὰ του ἐδῶ ἔναι.
 Στὸν Κώστα κάνω κολατσὸ καὶ στὸ Θωμὰ δειπνίζω. . .
 Κυνήγι βγῆκε ὁ Νικολός, τσοπάνος τῶν λαγῶνε,
 καὶ πάντ' ἀπ' τὸ κοπάδι του μεζὲ καλοσκαιρίζω!

171

*Βασίλη ἀπὸ τὸ Ἐνθόφυτο, παλιὲ συμμαθητὴ μου —
χωράφι στὸ ξεπὸταμο κι ἀμπέλι στὸ χαλίκι —
τὸ τάξιμο θυμήθηκα καὶ μ' εὐχαρίστησέ μου
τὸ κάλεσμά σας δέχομαι καὶ τὸ μουσαφιρλήκι!*

Ποιὸς μάγεψε τὸν τέντζερη καὶ τὸ ταψὶ τῆς πίτας;
Ὁ λάρυγγάς μου λάγγεψε κ' ἡ γλώσσα μου σκοντάβει.
Μὲ λόγια καὶ μὲ γράμματα ξερὰ τῆς ἀλφαβήτας
δὲν εἶναι τρόπος νὰ σᾶς 'πῶ τὸ τί χαρὰ ἔχω λάβει!

172

Μήπως καὶ μοῦ ἔπες ψέματα τάχα πὼς ἔχεις μύλο;
 Τρεῖς ὥρες ψάχνω νὰν τὸν βρῶ καὶ δὲν τὸν βρίσκω ἀκόμα!
 Ποῦ πῆγες καὶ τὸν ἔκρυψες; . . Παλιό μου σ' ἔχω φίλο
 ἀλλιῶς θὰ παρασπόντιζα νὰ κάνω ἄλλοῦ τὸ γιόμα!

Σωπᾶτε: εἶδ' ἀλογοντορό! Σωπᾶτε: αἰκῶ βαρδάρι!
 Βουνοσωρὸς τ' ἀλέσματα κ' οἱ ἀπαλέτες στίβα.
 Μὰ ὁ Μυλωνὰς τ' ἀπαρατᾶ καὶ βγαίνει νὰ μᾶς πάρη,
 ὁ Νίκος ὁ Πυλαρινὸς ἀπὸ τὴν Ἄρτοτίβα!

173

Τὸν τόπο ξέρω σπιθαμή, δὲ θέλω κολαοῦζο.
Περνώντας τὸ Διπόταμο καρσί μου οἱ Ἄνεμίτες.
Ὅπῳ βρω χάινι στέκομαι, καλὸ ρακὶ τὸ τσούζω,
ψιμάρني στ' Ἀχλαδόκαστρο, στὸ Διασελάκι πίτες!

Κεφαλοχώρι ὁ Πλάτανος καὶ στὴ Μεγάλῃ Βρύση
Βρίσκω τὶς Πλατανιώτισσες νὰ μοσχοσαπουνίζουν.
Τριανταφυλλένια μάγουλα καὶ κρουσταλλένια κρίση
ἀναγαλλιάζω ἀϊκούγοντας νὰ μὲ καλωσορίζουν!

174

Νὰ ξέμενα στὸν Πλάτανο καὶ νὰ 'χτιζα ἓνα σπίτι
 στοῦ ρουμανιοῦ τὸ ρίζωμα, κοντὰ στὸν 'Αἰ-Ταξιάρχη!
 Νὰ εἶναι παλάτι τοῦ χωριοῦ καὶ κάστρο τοῦ 'Ανεμίτη
 Σ' ἄλλο χωριό, σ' ἄλλο βουνὸ τέτοιο νὰ μὴν ὑπάρχη!

Νὰ στείλω τὸν προξενητὴ νὰ μὲ γαμπρολογήση
 στοῦ Μαραθέα τὴ γενιά, στὴ φάρα τοῦ Ροντήρη.
 Νὰ παντρευτῶ 'Ηλιογέννητη, νὰ μοῦ παιδοκομήση
 μοῦ κάμει Δράκο πρωτογιό, Νεράϊδα θυγατήρι!

175

Βονώρτα μὲ τ' ἀφρόμηλα, Βονώρτα μὲ τὰ σῦκα
μὲ τὰ μελισσοκούβελα μὲς στ' ἀνθισμένα κήπια.
Πότε διαβάτης πέρασα ζεστό ψωμί δὲ βρῆκα;
Πότε ἀργοπόρος νύχτωσα γλυκὸ κρασί δὲν ἦπια;

Ὅχι πὼς εἶχα τάχα θειά, πὼς εἶχα κι ἀξαδέρφη,
Τὸ μολογάει πολὺς ντουνιας, ὁ κόσμος ποὺ ἀραδιάζει:
Τοῦ βαρελιοῦ σου ἢ κάνουλα ποτέ δὲν εἶναι στέρφη
κ' ἢ καλαθούνα τοῦ ψωμιοῦ ποτέ της δὲν ἀδειάζει!

176

*Ποιὸς λέει δὲ βρίσκει στὰ βουνὰ ζεστούτσικη μολπάδα;
 Ἄς φύγη ἀπὸ τὸν Πλάτανο, στὴ Χώμορη ἄς μὴ φτάση,
 Ἄς ξεπεζέψη μιὰ φορὰ καὶ στὴν Ἁγιά-Τριάδα
 στὸ Μπάρμπα-Μῆτρο τὸ Σκουφῆ νὰ ξεμεσημεριάση.*

*Θὰ βρῆ καρδιὲς μεστόγιομες καὶ ξέχειλα κελάρια.
 Θὰ πέφτη ὁ ἥλιος χαμπηλὰ νὰ παίζη μὲ τ' ἀγέρι. . .
 Μὰ λείπει ὁ γιὸς στὴν ξενιτιὰ — δὲ θέλουνε δολλάρια.
 Θέλουν τὸν ἴδιο γρήγορα νὰ ξαναἰδοῦν οἱ γέροι!*

177

Χώμορη μὲ τ' ἀρχοντικά καὶ μὲ τὰ Μοναστήρια,
θὰ πάω στὴν Καβαδιώτισσα νὰ τὴν περικαλέσω
νὰ κατεβάσῃ ὁ Κάκαβος νὰ κόψῃ τὰ γιοφύρια
δῶθε μεριὰ ν' ἀποκλειστῶ καὶ δὲ θὰ κακοπέσω!

Στ' ἀρχοντικά τους μὲ καλοῦν Κιακιάνα, Πολυξένη.
Δυὸ Δεσποτάδες μὲ βλογᾶν μὲ ράσα ματωμένα,
Κ' ἡ Μάικω ἀρχίζει μᾶς ξηγᾶ, βαθιὰ φωνή, σὰν ξένη,
τὸ τί γράφουν τὰ μάρμαρα πανώσκαλα χτισμένα. . .

178

Στῆς Χώμορης τὸ διάσελο, στῆς Καστανιαῖς τὸ χάνι
βαριές οἱ ἀντάρες πέφτουνε, βαρύτερο τὸ χιόνι.
Ποιὸς ἔχει βιάση νὰ διαβῆ τὸ μονοπάτι χάνει
στὸν ἔλατιά σβουρίζεται καὶ ζωντανὸς στοιχειώνει. . .

Παλάτι τοῦ παραμυθιοῦ ποιὸν ἔχεις νοικοκύρη;
Ἔμπα, διαβάτη, γλίτωσε κι ὁ Λιόλιος περιμένει
νὰ σοῦ ζεστάνη σύγκαιρα σὲ μπρίκι ἀπὸ μπακίρι
μὲ κανελλογαρούφαλα ρακὴ ματαψημένη!

179

Μὲ πῆρε τ' ἀνεμόβροχο, γέρο-Βασίλη Πράπα,
 ἀπάνου ἀπ' τὰ Βελβίτσαινα, σιμὰ στὰ Περιβόλια,
 Τσουράπια δό μου μάλλινα καὶ στεγνωμένη κάπα
 σαποῦνκλες τάϊσε τὴ φωτιά καὶ στρῶσε γύρω τσόλια,

Νὰ ξαπλωθῶ, νὰ ζεσταθῶ, νὰ ῥθῶ στὰ σύγκαλά μου.
 Καὶ τότε ἂν θέλῃς πιάνουμε πολιτικιὰ κουβέντα
 καιρὸ νὰ λάβ' ἢ Κώσταινα στὴ γάστρα ἐκειδὰ χάμου
 νὰ μαγερέψη τὸ πουλί, νὰ ψήση τὴν πρεβέντα!

180

Νεχώρι, Παλιονέχωρο, στὸν Καρφοπεταλιά σας
 γκρεμίλα τὸ κατσάβραχο, καστέλι τὸ τσοκάρι.
 Ποτὲ στὴν Ἀποκλείστρα του τὰ γυναικόπαιδά σας
 δὲν τὰ ζυγῶσαν Γκέκηδες, τὰ φτάσαν Γιανιτσάροι!

Θαρρεῖς ἀκόμα κρύβονται κι ἀκόμα ἔχουν τὸν τρόμο:
 Στὴν ἐρημιὰ τὴ χωραφιά, στὴ μαναζιά τὴ στάνη!
 Ποῦ νὰ ἴβλεπα ψηλὸ καπνὸ, πῶς νὰ ἴβρισκα τὸ δρόμο
 πῶχω ἀξαδέρφη μέσα ἐδῶ — τὴ Ρίνα τοῦ Κοπάνη!

181

Κλεπά, μὲ τὰ τρεχόνερα καὶ μὲ τοὺς μαχαλάδες
 σκεβρὸ τὸ κοκκινόχωμα, τὰ φύτρα σου ἕνα κι ἕνα!
 Κ' εἶσαι ἀντρομάνα διαλεχτή, πολλὰ παιδιὰ σου τὰ 'δες
 καπεταναίους μὲ τὸ σπαθί, δασκάλους μὲ τὴν πένα!

Τοῦ Κοκκινιᾶ σταυραδερφή, τοῦ Φίδαρη κουμπάρα
 στὸ κοντοράχι γιὰ λαγό, στὴν ποταμιὰ γιὰ ψάρι,
 ψηλά στὸ Κεφαλόβρυσσο, καημὸς μου καὶ λαχτάρα,
 πρωὶ θὰ ψήσουμε τ' ἄρνι, τὸ βράδου θὰ μᾶς πάρη! . .

182

Συνίστα, Περδικόβρυση καὶ περδικοφωλίτσα,
 Τοῦ Μιχαλάκη τὸ χωριὸ στοῦ Φίδαρη τ' ἀλάδι.
 Χειμῶνας ὄντας ἔρχεται διαβαίνεις στή Βοστίτσα
 νὰ ρογιαστῆς, ν' ἀργατευτῆς, νὰ μάσης λίγο λάδι. . .

Μὰ τὸ κατακαλόκαιρο καθημερινὸ γιορτάσι:
 Μὲ τὰ κεφαλομάντηλα χιονάτα σὰν τὰ κρίνα
 οἱ Συνασιτιάνες στὸ χορὸ — τὸ γλέντι δίχως βιάση
 γιὰτ' εἶναι ντόπια τὰ βιολιά καὶ ντόπια τὰ κλαρίνα!

183

Μὲ πῆρε σβάρνα ὁ Φίδαρης καὶ μὲ τραβάει ποῦ θέλει.
Στὸν Ἄϊ-Δημήτρη γώνιασε — κατάφερα καὶ βγήκα.
Χωράφι μου ποτιστικὸ καὶ τραγανὸ μου ἀμπέλι
πολλά σας τ' αὐγουστάπιδά, περσότερα τὰ σῦκα!

Κυνήγια στὸ Δεντρόλογγο, στὸ Νεζερὸ τσιμπούσια...
Βογγᾶν τὰ νεροπρίονα τοὺς μύλους κουκουλώνουν.
Μὰ στὸ Κεφαλοπόταμο τὰ τρίκορφα Βαρδούσια
μεσούρανα τῆς Ρούμελης τῆ λεβεντιὰ στυλώνουν!

184

Στοιχειά στὸν Καστανόλογγο, στὸν Κοκκινιά Δρακόντοι
Νεραϊδιακά στὸ Φίδαρη κ' ἡ Κούλια μετερίζι.
Μαυροφορᾶν οἱ Ἀρχόντισσες, δοξάζονται οἱ Ἀρχόντοι...
Γειά σου τοῦ Ἐπάχτου Ἀράχωβα, γλυκό μου ραγοβύζι!

Ἐσὺ μοῦ καρδιοστάλαξες ψηλοῦ βουνοῦ καμάρι,
ἐλάτου ψηλοκόρφισμα, βρυσούλας καλοσύνη!
Τὴ Λευτεριά ἔχω φλάμπουρο, τὸ Δίκιο φλαμπουριάρη,
γιὰ πόλεμο ἀρματώνομαι καὶ τραγουδῶ γιὰ εἰρήνη.

185

Κανένα δὲν ξεμάτωσε Τζάκι περισσότερο ἄλλο
 γιὰ πίστη καὶ γιὰ λευτεριά στῆς Ρούμελης τὴ μέση
 ὅσο τὸ Σισμανεῖκο — ξολόθρεμα μεγάλο! —
 Ἔξι κεφάλια του ἔχασε, στ' ἀνήλικο ἔχει πέσει!

— Βαγγελισμὸς κι Ἀνάσταση! Σκωθῆτε, Σισμαναῖοι,
 νὰ πολεμῆστε τὸν Πασά, γκρεμίστε τὸ Σουλτάνο!»
 Ὁ Νικολάκης τ' αἰκουσε μὰ εἶναι μικρὸς καὶ κλαίει
 πὺ δὲν τοῦ δίνουν ἄρματα, τὸν κάνουν καπετάνο!

186

Καθώς ἔχει τὴ βρύση του κι ἔχει τὴν ἐκκλησιά του
 ἔτσι ἔχει κάθενα χωριὸ καὶ τὸ Στοιχειό του ἀχώρια.
 “Ὀλη τὴ νύχτα ξαγρυπνάει, φυλάει τὰ σύνορά του
 μὴν τὰ πατήση ἄλλο Στοιχειὸ ν’ ἀπ’ τὰ γειτονοχώρια. . .

Ντάβρ’ εἶναι τῆς Ἀράχωβας — τοῦ Νεχωριοῦ Βουβάλι.
 Μὲς στ’ «Ἀλογάκι» σμίγουνε κι ὅλο χτυπιῶνται ἀκόμα. . .
 Μοῦ τό ’λεγε ἡ Μανούλα μου χωρὶς ν’ ἀναθιβάλη
 καὶ πῶς νὰ μὴν τὸ πίστευα ν’ ἀπ’ τὸ δικό της στόμα;!

187

Διαβῶ τὴν Ἅγια Κυριακὴ καταγκρεμοῦ θὰ πέσω
 κορφοτσακιώνοντας ἔλατα, ξεσέρνοντας κοτρόνια.
 Κι ὀπώβρω τόπο νὰ σταθῶ, καλύβα νὰ χωρέσω
 θὰ εἶναι ἡ κρυφὴ Λεφτοκαρυά, πού τὴ γυρεύω χρόνια!

Ἄλλος σταβάρι πελεκᾶ κι ἄλλος τὰ πρότ' ἀρμέει:

- Τί θέλει ὁ ξένος στὶς ἐρμιές; Ποιὰ σφίξη τὸν μαζώνει;
- Σφίξη ὄχι, ἀγάπη μ' ἤφερε! Τὸ ξέρουν οἱ Θυμαῖοι
 ὁ Λάμπρος, εἶτε ὁ Λάζαρος, πού εἴμαστε ἀντάμα εὐζῶνοι.

188

Νά 'μουν στο Γαῦρο Δάσκαλος, παπάς στο Καταφύγι,
 τσοπάνος στην Λευτέριανη στην Κεντρική λοτόμος,
 Στόν 'Ασπριά για πέρδικες νά βγαίνω στο κυνήγι.
 Νά 'μουν ζευγάς στο Χρύσοβο, στη Μάρω τυροκόμος.

Λεβεντοχώρια μου ἄλλα δύο, Νίσβαραι και Λιμνίστα,
 σάν ταχυδρόμος σᾶς περνῶ και γράμμα σᾶς ἀφήνω. . .
 "Ἦθελα νά 'μουν ἔπειτα γλεντζές στη Βετολίστα
 και σώγαμπρος στην 'Ελετσοῦ, πού νάμπω και νά μείνω !

189

Κακὸ μεγάλο γίνεται, Λομποτινά, σ' ἐσένα.
 Πάτερ-Κοσμὰς σ' εὐλόγησε, μεγάλο ἀρχοντοχώρι.
 Ὁ Τοῦρκος δὲ σὲ ρήμαξε, μηδὲ οἱ Ἀρβανιτάδες,
 ἀνάμεσά σου φώλιασαν ἢ γκρίνια κ' ἢ διχόνοια. . .

Οἱ Καναβαῖοι, ἀρχοντικὸ παλιὸ μεγάλο σόι,
 τοὺς Σωτηραίους ὀχτρεύτηκαν, ἀρματωλοὺς κι ἐκείνους.
 Κακὸ μεγάλο σκέφτηκαν, χειρότερα τὸ πράξαν:
 Διαγούμισαν καὶ γκρέμισαν τῶν Καναβαίων τὸν πύργο!

190

Ζηλίστα με τὸ χάλκωμα, Ζηλίστα με τὸ ἀσήμι,
Μαστοροχώρι μιὰ φορά, δασκαλοχώρι τώρα,
Κονάκι τῶν ἀγάδωνε, τῶν ἀσκεριῶν συρίμι,
τῆς λευτεριᾶς τὸ φλάμπουρο ψηλοσηκῶνεις φόρα.

Τὸ κεφαλάρι σου ὁμορφο σὲ ποιὸν δὲν ἔχει ἀρέσει
Κι ὄντας τὰ χαμοκέρασα κι ὄντας πολλὰ τὰ χιόνια!
Κώστα Σουσμάνης ἔφτασε τὸν Τοῦρκο νὰ βαρέση
μὰ ὁ Χάρος τὸν καρτέραγε στὰ μαρμαρένια ἀλώνια.

191

Κουμπάρε Γιάννη, ἀλάργεψες χρονιές ἀπ' τὸ Γληγόρι
 πὺ εἶναι θαμμένο στὰ ἔλατα καὶ πάλε ἀναστημένο.
 Μὰ ἐσύ κονάκι θὰ μοῦ βρῆς καὶ παίρνω τ' ἀνηφόρι,
 Βαθιὰ ρουμάνια ξεπερνῶ, ψηλές κορφές διαβαίνω.

Γειά σας χαρά σας χωριανοί, Ἀμπλάδες καὶ Χριστιάδες,
 κ' ἐσύ, μπιστέ μου ἀκόλουθε, Χαράλαμπε Ἀδρασκέλλα!
 Ψῆλὰ στ' ἀλώνι στρῶστε μου. . . Κορμί μου, δὲν ξανάδες
 τέτοιο τῆς γῆς Ἀρχοντικό, τῆς Πούλιας χαμοκέλλα!

192

Βασίλη μου Θωμόπουλε, Θωμά Κολοβελώνη,
 Ἀλέξη μου Πρωτοπαπά, Σισμάνη Θανασοῦλα,
 καινούργιες ἔρχοντ' ἐκλογές κι ὁ Δήμαρχος παλιώνει
 προσέξτε τὴν παλιόκαπα, μὴ χάσουμε τὴ βούλα!

«Ἐγὼ δὲ χάνω μιὰ φορά βαρὺς καιρὸς κι ἂν δείξη,
 Λαὸ δὲ συνερίζομαι κι ἄς μὲ κακοπαινέση.
 Τὰ μαῦρα του ἄσπρα θὰ βρεθοῦν ἢ κάλπη σὰν ἀνοίξη!
 Ἐέρω νὰ βγαίνω μόνος μου, μὲ λένε Γαλανέση!

193

- «Τὸν ἔβαζα στὸ φάλαγγα, τὸν στέλνω στὴν κρεμάλα,
τὸν διώχνω χρόνια ἐχτόπιση μακριὰ σὲ ξερονήσι
ἐκεῖνον πώτσουξε φωτιά στὸ λόγγο γιὰ καψάλα
κι ἔχει, ὁ κακοῦργος, στρέμματα χιλιάδες ἀφανίσει !»
- «Στὰ ρόγγια, στὰ ξερόρογγα' θὰ βγοῦνε νιὰ χορτάρια
τὴ γῆς νὰ ξαναντύσουνε μὲ πράσινο φουστάνι,
νὰ καλοφᾶν τὰ πρόβατα νὰ γίνουνε γαλάρια
νὰ ἰδῆ καλὸ κι ὁ Δασικός, νὰ ἰδῆ καλὸ κ' ἡ στάνη !»

194

Πέρκος με τὸ καλὸ κρασί, Περίστα με τὸ χρῆμα,
 καρσὶ τὰ σπίτια τὰ ἔχουε τὰ μαρμαροχτισμένα!
 Νὰ ἤμουν στὸν Πέρκο ἀμπελουργὸς με κοντοκλάδι κλῆμα
 καὶ στὴν Περίστα σῶγαμπρος με πεθερὸ στὰ ξένα! . .

Μὰ ἐγὼ γδυτὸς γεννήθηκα, γδυτὸς θὰ φύγω πάλε.
 Δὲν ἔχω ἀπὸ ἀμπελότοπο μουῖδὲ μιὰ πήχη γράνα.
 Κι ὡς εἶμαι κακοσότροπος, ἀπείκασε καὶ βάλε,
 σὰν ποιὰ χαμοκρατούμενη με παίρνει Περισιτιάνα! . . .

195

Κατακαημένο Νιόκαστρο — φίλος παλιός τὸ λέει. . . —
σὲ φάγαν τὰ ξεχειμαδιὰ — Λυγιάς, ὀρέ, καὶ Ρίζα! —
Σ' αὐτά, πὸν ξεχειμάζετε, ρίζατε νέα ρίζα
Θωμοκωσταῖοι καὶ Βασιλαῖοι, Γιδαῖοι καὶ Κολοβαῖοι. . .

Τὸ ξέρω πὸς προκόψατε, χαίρομαι πὸν εὐτυχᾶτε.
'Αλλ' ὅμως ὁ παλιὸς καιρὸς, πὸν ἄλλες χαρὲς θυμᾶται,
στὶς Βάθες κοντοστέκεται καὶ μοίρεται καὶ κλαίει,
Θωμοκωσταῖοι συγγενεῖς, ἀδέρφια Κολοβαῖοι!

196

Φαμήλα μὲ τὸ Πόργιαρι, Φαμήλα μὲ τὴ Στάχτη
 Σὰν πότε ὁ Τοῦρκος σὲ πατεῖ, σὰν πότε οἱ Καλογέροι!
 Καὶ ποῦ εἶναι ὁ Σακαρέλλος σου — τὸ καριοφύλι ἀδράχτει,
 Ξέρει νὰ κάνῃ πόλεμο καὶ νὰ πεθαίνη ξέρει!

Θὰ διάβω στὸ Κλεφτάλωνο καὶ στὴ Συκιά πιὸ κάτω
 ὀπῶχω φίλους κι ἀγαπῶ, πολὺ συγγενολοῖ.
 Θ' ἀνέβω καὶ στὸν Κοστουρμά νὰ ὑπνώσω στὸ φρετζάτο
 ἐνοῦ καλοῦ κουμπάρου μου — τοῦ Κώστα, ὀρέ, τοῦ Λόη!

197

Θὰ διάβω ἀπ' τὰ ριζώματα, ποὺ εἶναι τὰ κουτσομούλια
 λειχηνιασμένα ὀλόγυρα, κρυμμένα στοὺς πλατάνους,
 θὰ πιάσω τὸν ἀνήφορο καὶ θ' ἀνεβῶ στὴ Στύλια
 ν' ὀπώχω φίλους διαλεχτοὺς, συγγένιο καπετάνους.

Θὰ θυμηθοῦμε τὰ παλιά, τοὺς πόλεμους, τοὺς φόνους·
 Ζῆ ἀκόμα ἡ Καπετάνισσα κι αὐτὴ μᾶς τὰ μαθαίνει. . .
 Ἔχει περάσει τὰ ἑκατό! . . . Μὴν τῆς μετράτε χρόνους!
 Ἡ Βάβα ἡ Μακρυγιάννενα ποτέ της δὲν πεθαίνει!

198

Ἄφηνεις τὴν Ἀνατολὴ καὶ κυνηγᾷς τὴ Δύση
 ὁδεύεις γιὰ τ' Ἀπόκουρο μὰ βρίσκεις τὸ ποτάμι.
 Κ' ἔχεις, καημένη Στράνωμα, στὸν ὄχτο σταματήσῃ—
 χωράφια χτίζει ὁ Φίδαρης κι ἄς πάρῃ ὅποιος προκάμῃ!

Ἀποστομιέται τὸ βουνό, στὸν κάμπο γονατίζει
 νὰ πιῇ νερὸ τοῦ ποταμιοῦ, νὰ πιῇ νὰ ξεδιψάσῃ
 καὶ στὰ ψαχνὰ ριζώματα καρπόδεντρα γιομίζει —
 ποιὸς ἔχει ἀδειὰ δαμάσκηνα, σῦκα γλυκὰ νὰ μάσῃ!

199

Μηλιῶτες καὶ Μηλιώτισσες, πολλή σας καλημέρα!
Δῶστε μου λίγη ἀπιλογιά, πού εἶμαι παλιός σας φίλος:
Δὲ θὰ κονέψω στὸ χωριό, διαβαίνω καταπέρα
Μόνε ποῦ πέφτει πέστε μου τοῦ Κατσιγιάννη ὁ μύλος.

Κατακατήφορος κοφτός, πού γόνατα τσακίζει,
Νερόμυλος ἀχάλαγος ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ Νῶε,
Κι ὁ μυλωνὰς καλόκαρδος στὸν ἴσκιο γιοματίζει:
— Καλῶς τὸν ξένο πώφτασε! Πάρε ψωμί καὶ τρῶε!

200

Ἐπ' τοῦ Μοριᾶ τὸ Νιόκαστρο, μὲς ἀπ' τὸ Ναβαρίνο
 πουλάκι ἀναφτερώνεται γιὰ μακρινὸ ταξίδι.
 Τὸ χαιρετῶ στὴ Ρούμελη, στὸν Ἐπαχτο τ' ἀφήνω.
 Στὴ Σίμου πικροκελαϊδεῖ καὶ κλαίει τὸ Θύμιο Εὐδὴ!

Βαρεῖτε νεκροκάμπανα, στὰ μαῦρα φορεθῆτε,
 συντρόφοι τοῦ καριοφυλιοῦ, κορίτσια τῆς ἀγάπης.
 Τὸ παλληκάρι τ' ὄμορφο δὲ θὰν τὸ ξαναἰδῆτε.
 Τὸ ἴφαγε ὁ κάμπος κι ὁ Μοριάς κι ὁ Ἰμπραχὴμ Ἀράπης!

201

Στὴ Δορβιτσὰ κατάκορφα Χρυσὸς Σταυρὸς ταιριάζει.
 Ὡς θὰ ἔναι περιθώρητος, κόσμον πολὺν θ' ἀγιάζη,
 πολλὰ βουνὰ καὶ ποταμιές, πολλοὺς φτωχοὺς χωριάτες
 μὰ καὶ πολλοὺς εὐλαβικοὺς, πού θὰ περνᾶν, διαβάτες. . .

Χρυσὸς Σταυρὸς ὅλημερίς κι ὅλονυχτὶς θὰ λάμπη. . .
 Καρδιά δὲ θὰ ἔναι Χριστιανοῦ πού ἡ ἀχτίδα του δὲ θὰ ἔμπη!
 Θ' ἀνατριχιᾶν οἱ ζωντανοί, θ' ἀνασκιρτᾶν οἱ Τάφοι. . .
 Στοιχειὸ θὰ ὑψώνεται ὁ Σταυρός: ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ, θὰ γράφη!

202

Δὲ δίνει ὁ τόπος διάφορο, δὲν εἶναι ψωμοχώρι,
Μὰ δὲν τοὺς λείπει τὸ ψωμί, νὰ εἰπῶ καὶ τὸ προσφάϊ.
Στοὺς κάμπους ἀργατεύονται ἢ Μακρινοῦ ἢ Μποχώρι
Χό! Χό! στὰ ζαρναβέλια τους βαρὺ φορτὶ τὸ ξάϊ!

Προσηλιακά κι ἀπάνεμα στὸ βουνοπλάγι τ' ἄλλο
σὰν τσοπανοῦδα, πῶγυρεν ὀπῶλαχε ἀπ' τὴ νύστα
κι ἀποκοιμήθηκε βαριά κ' εἶδε ὄνειρο μεγάλο
ἔτσι σὲ βλέπω ἀντίπερα, φτωχοῦλα μου Πωκίστα!

203

Νὰ ζήση ὁ Παπαθόδωρος ἀπὸ τὸ Διασελάκι!
 Βλογάει μονάχα τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς κακοὺς κολάζει:
 Ξανάρθε κι ὁ λαδέμπορας μὲ τ' ἄσπρο του ἀλογάκι
 Πρῶτη φορά μᾶς γέλασε, μὰ τώρα κάντε χάζι:

Τὸν βάνει ἀνοίγει καὶ τὰ δυὸ τ' ἀσκιά νὰ δοκιμάση
 καὶ τὸν ἀφήνει καταηλιοῦ νὰν τὰ κρατεῖ σκυμμένος
 τάχα πὼς πάει νὰ φέρῃ ἀγγειὰ τὸ λάδι ν' ἀγοράση. . .
 Τρεῖς ὥρες μυιγοπάλεψε καὶ πάει μασκαρεμένος!

204

Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀνακριτής, οὐδὲ ἀποσπασματάρχης
 νὰ βγῶ νὰ κόψω τὴν κλεψιά, γιδόχαρους νὰ πιάσω.
 Μόν' εἶμαι βλαχοδήμαρχος, τοῦ τόπου κομματάρχης·
 ἦρθα νὰ βρῶ τοὺς φίλους μου, τοὺς ψήφους τους νὰ μάσω.

Ἡ Βετοψίστα ἔχει πολλοὺς κ' οἱ ψῆφοι ἀξίζουσι ἴδια
 εἰδὲ ὁ καλός, εἰδὲ ὁ κακὸς μ' ἀσπρίση, μὲ μαυρίση. . .
 . . Δὲ χάνονται τὰ πρόβατα, δὲ σώνονται τὰ γίδια. . .
 Ἄς φᾶμε κι ἓνα κλεψιμιὸ στῆς Παπαδιᾶς τῆ Βρύση!

205

Τ' ἀπεικαστὰ σὰν παίξουμε τοὺς φίλους θὰ ρωτήσω
 ποιὸς ξέρει τ' εἶναι ὁ Ἀνήλιαγος — κανεὶς δὲ θὰν τὸ ξέρει!
 Μὰ ἐγὼ πού πῆγα, χάρηκα, πῶς νὰν τ' ἀλησμονήσω;
 Δὲν εἶναι γερο-Βασιλιάς, μηδὲ κρυμμένο ἀστέρι.

Βρυσούλα εἶναι ὁ Ἀνήλιαγος μὲς στῆς Ὁξυᾶς τὰ δάσα,
 τ' ἀπάρθενα, τ' ἀπάτηγα, τ' ἀχνοσκοτιδιασμένα. . .
 Ἐκεῖ σὰν ἤπιες μιὰ γουλιά, σὰν πῆρες μιὰν ἀνάσα
 ξαναγεννιέσαι ἀρνούμενος τὴ Μάνα πού σ' ἐγέννα!

206

Ἐξέρουν γράμματα πολλὰ καὶ κάνουν τὸ διδάχο,
 κι ἂν ἔχουν φαρδομάνικα στὰ ὀλόμαυρά τους ράσα,
 ἄς παπαδέψουν ἀλλουνοὺς, ἐμένα ὄχι, τὸ βλάχο,
 πού βλέπω τὸ τσουγκρί, τσουγκρί καὶ λέω τὰ πράσα, πράσα!

Ἐδῶ στὸ σκορποχώρι μου, στὸ ρέπιο παλιοκλήσι
 στεῖλε καμμιά βαριά γιορτὴ — σὲ προσκυνῶ, Δεσπότη! —
 τὸν Παπα-Τάκη Μπαμπανᾶ νὰ ρθῆ νὰ λειτουργήση
 νὰ εἰπῆ καὶ τὴν «Τρισεύγενη» κοντὰ στὸ φαγοπότι!

207

Ἐνήμερα τ' Ἁγι-Ἀντωνιοῦ θὰ πάω νὰ προσκυνήσω
 μήπως μ' ἐλέηζε ὁ Θεὸς κι ἐμένα τὸ μOURNΤἈΡΗ,
 τὶς θηλυκὲς διαβόλισσες νὰ σταυροκυνηγῆσω,
 νὰ γράψῃ γιὰ τὴ δόξα μου πολλὰ τὸ Συναξάρι!

Τώρα δὲν ἔχω δύναμη νὰ διώξω τὴν κατάρρα!
 Γυναίκα βλέπω πιάνομαι σὲ μεταξένιο βρόχι.
 Ἀφρίζω ἀπ' τὴν ἀνάγκαση, σπαράζω ἀπ' τὴ λαχτάρρα.
 Πῶς νὰ μοῦ γνέψῃ ἐκείνη «ναί» κι ἐγὼ νὰ εἰπῶ τῆς «ὄχι»!;

208

Τὴν ὥρα πού σέ κόκκευα, νὰ μώβγαινε τὸ μάτι!
Τὴ μέρα πού σέ ζήταγα, νὰ μώκοβαν τὴ γλώσσα!
Νοικοκυρὰ σέ ἀνάστησα κι ἐσύ γιὰ τὸ σπολάτι
μοῦ κάνεις τόσα ὀλημερίς, τὴ νύχτα χίλια τόσα!

Νὰ σέ χτυπήσω δὲ βαστῶ, νὰ σέ χωρίσω μούτε!
Θὰ σ' ἄξιζε νὰ σ' ἔσφαζα μ' ἀτρόχιστο μαχαίρι!
"Αἱγοὶ Σαράντα Μάρτυροι, τὴ δύναμη δομοῦτε
νὰ πάρω τὴν ἀπόφαση καὶ νὰ σηκώσω χέρι!

209

Μεγάλον ὄρκον ἔκαμα, μεγάλο βάρος πῆρα:
 Νά μὴ ζυγώσω θηλυκὸ γιὰ τοῦ φιλιῶ τὸν τρύγο!
 Μὰ ἐγὼ κακὸ ἔχω ριζικό, καταραμένη μοίρα,
 Μὲ κυνηγᾶνε τὰ καλὰ καὶ πῶς νὰν τὰ ξεφύγω;!

Νά, πάλε ξαναφόρεσεν ὁ Σατανὰς φουστάνι,
 δρασκέλισε τὴν πόρτα μου καὶ μπῆκε στὸ κελί μου. . .
 Τὸν ξόρκισα, τὸν πρόγκιξα, μὰ ρούπι δὲν τὸ κάνει,
 Γυρεύει σώνει καὶ καλὰ ν' ἀγιάση ἀπ' τὸ φιλί μου!

210

«Ποιὸς εἶδε τὸν ἀμάραντο σὲ τί γκρεμὸ φυτρώνει;»
Κλωνι-κλωνι τὸν ἔμασα στεφάνια νὰ τὸν κάμω.
Εἶναι ὁ καλὸς μου ξενιτιὰ καὶ νὰ ῥθη καμαρώνει
Μὰ ἐγὼ δὲν ἀπολπίζομαι τὸ γρήγορό μας γάμο.

Φυλάγει ὁ λόγος τὴν καρδιά, τὴν προίκα ὁ ἀνυχάκης,
Ὅμοια βωδιάζουν τὰ σκουτιὰ κι ὅμοια τὰ φυλλοκάρδια.
Ἀγιάζουνε τὰ ξάγναντα, στοιχειώνει ὁ Ἀνεμάκης
μὲ τὴν ἀγάπη βίγλα μου, μὲ τὴ λαχτάρα βάρδια!

211

Πιπέρι, μέλι κι άψιφιά τοῦ αἱμάτου σου χαρμάνι
 καὶ τοῦ δικοῦ μου. Κι ἔσμιξαν γιὰ νὰ χαθοῦμε ἀντάμα!
 Ποιὸς θὰ μᾶς καταδίκαζε μὲ ἀστόχαστο φερμάνι
 δὲ θὰ ἦταν νιὸς στὰ νιάτα του, δὲ θὰ ἔζησε τὸ θάμα!

Τὴ φρονιμάδα σέβουμαι καὶ τὸ σωστὸ γνωρίζω,
 "Ὁμως ἀπάνω ἀπ' τὴν καρδιά δὲ βάνω τίποτε ἄλλο·
 "Ὀντας ἐκεῖνη διάταξε, τὸ νοῦ παραμερίζω
 καὶ κάνω τὸ χατήρι της καὶ ξέρω πῶς δὲ σφάλλω!

212

*Πάλε καλά πού μ' ἄφησες κλειδι νὰ ξεκλειδώνω
ν' ἀνοίγω τὴν ὀξώπορτα νὰ μπῶ στὰ δώματά σου
τό 'κόνισμά σου νὰ φιλῶ καὶ νὰ βαστῶ τὸν πόνο
χαϊδεύοντας, ἀπάνω σου σὰ νὰ ἦταν, τ' ἄρματά σου!*

*'Ωϊμέ! τὴν ἄγρια στέρηση, τὴν πομονὴ τὴν ἄγια!
αὐτὲς μὲ καταδίκασες συντρόφους νὰ 'χω τώρα...
" Ἄλλοτε μὲ τίς προσευχὲς κι ἄλλοτε μὲ τὰ μάγια
νὰ συντομέψῃ μάχομαι τοῦ γυρισμοῦ σου ἢ ὦρα!*

213

Ν' ἀκαρτερω̄ βαργέστησα στῆς ἀμπουριᾶς τ' ὀρθάρι
 μπάϊ καί περάσης νὰ σὲ ἰδῶ, μοῦ κρίνεις νὰ σοῦ κρίνω. . .
 Κάλλιο ριζούλα νὰ 'βγάζα, νὰ φύτρωνα βλαστάρι
 μπέρι κι ἀπόψε μ' ἀρφανὴ καρδιά νὰ ξεμακρύνω!

Μὴν κάνεις τ' ἄσπλαχνο θεριὸ — ἀνθρώπ' εἴμαστε, φταῖμε!
 Γι αὐτὸ μᾶς ἔδωκε ὁ Θεὸς ψυχὴ νὰ μετανοιώνη!
 Ἄν σώφταιζα ἔλα δεῖρε με κι ἔλα τυράγνησέ με
 μ' ἄν λογαριάζης νὰ μὴ 'ρθῆς στεῖλε μου μαῦρο ἀφιόνι!

214

Μιά χωριανούλα λυγερή, μιὰ δασιοπερπατούσα
 ταρναριστά ροβόλαγε καγκέλι τὸ καγκέλι —
 Στὸ δρόμο της σερνόμουνα, στ' ἀχνάρια της πατοῦσα
 καὶ τὸ τραγοῦδι, πῶλεγε, τὸ μάζευα σὰ μέλι!

Κάθε πού κοντοστέκονταν ἀνασεμιὰ νὰ πάρη
 ὁ κόρφος της λιανότριζε καὶ λαχταροῦσα τόσο
 μιὰ καταχνιὰ νὰ σκέπαζε τὰ δουλία μας ζευγάρι
 τὸν κόρφο, πού λιανότριζε, νὰ τὸν ξεθηλυκώσω!

215

Κάτσε καὶ σκέψου φρόνιμα, μὲ πονηριὰ μεγάλη,
 πῶς πρέπει νὰ πολιτευτῆς, ἀγαπησιάρης πού 'μαι,
 κι ὅλα τὰ χούγια μου ἔμαθες, ἂν ἴσως ἔρθης πάλι
 νὰ πράξουμε τὰ ἐξυπνα καὶ τὰ χαζὰ νὰ ποῦμε!

Ἄν θέλεις δεῖξε ἀδιαφοριὰ κι ἂν θέλεις χαμογέλα,
 Ὅμως ἂν ἔρθεις κλαίγοντας ἔχε στὸ νοῦ ἀπὸ τώρα
 τὰ κλαῖματα πῶς μ' ἔρεθᾶν — κι ἀφοῦ τὸ ξέρεις ἔλα
 ἔλα κλαῖμένη κι ἔννοια σου θὰ βρῆς τὴν παρηγόρα!

216

Θὰ βγῶ ψηλὰ στὴν Παπαδιά, ψηλὰ στὸ Τσακαλάκι
 νὰ βρῶ χιλιόχρονο ἔλατο, στὴ ρίζα του νὰ κάτσω
 νὰ βοτανίσω στὴν καρδιά τῆς πίκρας τὸ μαλλάκι
 νὰ θυμηθῶ τὰ ντέρτια μου καὶ νὰ τὰ δέσω μάτσο.

Ντέρτια γλυκά, ντέρτια πικρά, ντέρτια φαρμακωμένα
 ὡς τώρα ζήσαμε μαζί — καιρὸς νὰ σᾶς χωρίσω!
 Σύρτε νὰ βρῆτε ἄλλες καρδιές, ἀφῆστε με κι ἐμένα
 δίχως καημοὺς νὰ κοιμηθῶ καὶ δίχως νὰ ξυπνήσω!

217

Κάθε φορά που σμίξουμε, στην άγκαλιά σέ σφίξω
 και ξεχαστοῦμε οἱ δυὸ μαζί στὸ νιτερέσο ἐκεῖνο,
 σέ βλέπω σὰν ἀλλιώτικη και πῶς νά σοῦ τὸ δείξω;
 Κάθε φορά κι ἄλλ' ὄνομα χαϊδευτικὸ σοῦ δίνω.

Σὰν ἄλλη τάχα σέ φιλῶ, σὰν ἄλλη σέ χαϊδεύω.
 Ποτέ δὲ σέ ξεφώνησα μὲ τὸ σωστ' ὄνομά σου.
 Χίλιες φορές σέ βάφτισα και πάντα σ' ἀδικεῦω
 δὲ φέρνω τὰ φωτίκια σου και τὰ βαφτιστικά σου!

218

Δὲ φτάνει μόνο νὰ φορᾶς φουστάνι καὶ μαντήλι
 Γυναίκα νὰ εἶσαι ἀληθινὴ πολλὰ θέλεις σουσούμια. . .
 Τῆς θηλυκιᾶς ἄρματωσιᾶς κρυφὸ τὸ καριοφύλι
 κρυφὸ τὸ γιαταγάνι της — μπαρούτι στὰ λαγούμια!

Τί μὲ κοιτᾶς, τί μὲ ρωτᾶς καὶ πῶς ἀναθιβάλλεις
 ἂν ἔχης ὅλα τ' ἄρματα κι ὅλα τὰ φυσεκλίκια;
 Μὴ μοῦ τὰ δείχνεις πλιότερο καὶ σὲ μπελιὰ μὲ βάλης!
 Λαχαίνει τ' ἄρματα κι ἐγὼ πολὺ νὰν τὰ 'χω ἀντρίκεια!

219

Καὶ τώρα πῶκανε ὁ Θεὸς νὰ χωριστοῦμε λίγο
 θὰ ἀνέβω σὲ ψηλὸ βουνὸ καὶ θὰ βαθιανασάνω!
 Ρωτιόμαν καὶ δὲν πίστευα τὸ πῶς θὰ σοῦ ξεφύγω
 ἀκέριος κι ἀσακάτευτος στὸν κόσμον τὸν ἀπάνω!

Τώρα θαρρῶ πῶς πέθανα — Θεὸς νὰ μ' ἀναπάψη! —
 πῶς ἦρθα στὸν Παράδεισο, μὲ δέχτηκαν οἱ Ἄγγελοι.
 Τοὺς θερμοπαρακάλεσα μὲ τρόμο καὶ μὲ κλάψη
 νὰ μὴ σ' ἀφήσουνε νὰ μπῆς καὶ μοῦ εἶπαν: «Μὴ σὲ μέλλει!»

220

Δὲν πάει νὰ εἶσαι κι ἀρχόντισσα, νὰ εἶσαι καὶ πριντζιπέσσα!
 Ἐγὼ σὲ βλέπω μαναχὰ γυναίκα σὰν τὶς ἄλλες.
 Κι ἂν ἦσαν τουρκογύφτισσα σ' ἓνα τσαντήρι μέσα
 τὸ ἴδιο μεράκι θὰ εἶχα ἐγώ, τὶς ἴδιες παραζάλες. . .

Ἐχεις ματάκια μπιρμπιλὰ, χαμόγελο μελάτο,
 στηθάκια κιτρολέϊμονα, μεσοῦλα χερολάβι. . .
 Ποὺ εἶσαι πιστὴ στὸν ἄντρα σου κι αὐτό, π' ἀνάθεμά το!
 μὲ γαργαλάει περσότερο, διπλὸν καημὸ μοῦ ἀνάβει!

221

Μὴ μὲ τηρᾶς μαργιόλικα καὶ μὴ μὲ σαῖτεύεις !
 Μὴ μοῦ καρφώνεις τὴν καρδιὰ μὲ τοῦ ματιοῦ τὴ χάντρα !
 Δὲ φταῖς ἂν κρυφοκαίγεςσαι, δὲ φταῖς κι ἂν λιγουρεύης,
 Φταῖν ποῦ σὲ κακοπάντρεψαν, σοῦ δῶσαν γέρον ἄντρα !

“Ὅμως ἐγὼ τὰ νιάτα μου, ν’ ἐγὼ τὴ λεβεντιά μου
 δὲν τὰ ’χω γιὰ μαγάρισμα καὶ μὴ σοῦ κακοφάνη.
 Τὰ ’χω γιὰ περηφάνια μου, τὰ ’χω γιὰ τὴ σειριά μου !
 Θὰ δώσω ἀγάπη καὶ φιλι μονάχα μὲ στεφάνι !

222

"Ας εἶμαι μισοτσάρουχος κι ἄς εἶμαι λιαροκάπτης
 εἶναι ἡ καρδιά μου μαλακιά κι ἐλόγου μου παθιάρης. . .
 Πολλές βολές δοκίμασα τὸν πόνο τῆς ἀγάπης.
 Κάθε βολὰ μὲ γλύκανε σὰ νὰ ἤμουνα πρωτάρης!

Δὲν εἶναι ἡ ἀγάπη ἀμάραντη, θὰ ῥθῆ ὥρα νὰ μαδῆση,
 Μὰ πάλε μὲ τὴν ἀνοιξὴ θὰ βγῆ καινούργιος κρίνος!
 "Ὅσες φορὲς ἀγάπησα τόσες σὰ νὰ ῥω ζήσει
 Καὶ πάω μ' ὀλπίδα ὁ θάνατος ἀγάπη νὰ ῥ' κι ἐκεῖνος!

223

Μὴ μὲ ρωτᾶς νὰ σοῦ τὸ εἶπῶ τί συλλογίζομαι ὄντας
 κοιτάζω μὲς στὰ μάτια σου χωρὶς μιλιὰ νὰ κραίνω. . .
 Ὁ νοῦς μου στὰ μελλούμενα ξετρέχει καὶ σωπώντας
 ἀσπροχιονίζω τὰ μαλλιά, τὰ λούλουδα μαραίνω. . .

Στὸ παραγώνι καθιστοί, στὴ χόβολη γερμένοι
 βουβὰ θὰ κοιταζόμεστε καμμιὰ βολὰ γερόντια. . .
 Κι ἀπὲ στὰ μαῦρα χώματα μαζί-μαζί θαμμένοι
 κάτω ἀπ' τὶς ἄδειες κόχες μας θὰ δείχνουμε τὰ δόντια. . .

224

” Αν ἐχαρήκαμε μαζί — προτοῦ νὰ χωριστοῦμε,
 ἀφοῦ δικάζεις χωρισμὸ καὶ φεύγεις γιὰ τὰ ξένα,
 πάρε δική σου τὴ χαρὰ ποὺ ἐδόθη νὰ χαροῦμε,
 κι ἄσε τὸν πόνο μαναχὰ καὶ τὸν καημὸ σ’ ἐμένα !

Πάρε μαζί σου τὴ χαρὰ γιὰ νὰ σοῦ φέρη γούρι
 στοῦ ταξιδιοῦ τὰ κύματα, στῆς ξενιτιᾶς τὸ χρόνο,
 Μὰ πρῶτα στῆς ἀγάπης μας ὀρκίσου τὸ κιβούρι
 νὰ μὴ ζητήσης μερδικὸ κι ἀπ’ τὸν δικό μου πόνο !

225

Πόρτα σὲ πόρτα περπατεῖ κι ἀπόψε τὸ Φεγγάρι. . .
Δὲν ἔχω μάρα νὰν τὸ ἰδῶ, καημὸ νὰν τὸ γλεντήσω!
Μ' ἀγγίζει καὶ τὸ σχαίνομαι σὰ γυμνοσαλιγκάρι
θέλω νὰ τὸ 'ριχνα στὴ γῆς νὰν τὸ ποδοπατήσω!

Αὐτὸ ἐφεγγε κι ἐρχόσυνα στὴν πόρτα τὴ δική μου,
Αὐτὸ σοῦ φέγγει πονηρὰ καὶ βρίσκεις ἄλλη ἀγκάλη. . .
Τὸ μίσεψαν τὰ μάτια μου, τ' ὀργίστηκε ἡ ψυχὴ μου!
Νὰ 'σβηγε καὶ νὰ λάθειες σ' ἐμὲ νὰ ἐρχόσουν πάλι!

226

*Μ*ε πνίγει, κόσμε, τ' ἄδικο κι ἂν δὲν τὸ εἰπῶ θὰ σκάσω!
 "Ὅλες ρουπώνουν στὸ χωριὸ σορόπια καὶ παστέλια
 μὰ εἶναι ὅλες τίμιες! φρόνιμες! — μαζὶ μ' αὐτὲς θ' ἀγιάσω! —
 καὶ μόνον τὸ Κατερινιῶ φκιάνει στραβὰ καρβέλια!

Ν' ἐγὼ γιὰ πείσμα τοῦ χωριοῦ, γιὰ μάθημα τοῦ κόσμου,
 θὰ δώσω δίκιο στ' ἄδικο καὶ στὴ ντροπὴ στολίδι!
 Κατερινιῶ, ξεθάρρεψε, τ' ἄσπρο χεράκι δὸς μου
 νὰ τοῦ φορέσω μάλαμα, τοῦ βάλω δαχτυλίδι!

227

Τό 'μαθε ό κόσμος, τό 'μαθε τό πόση άγάπη σ'ώχω·
"Άλλος με βάφτισε τρελλό κι άλλος με λέει ξεκούτη·
Μά έγώ 'χω πόνο στην καρδιά και στο λαιμό μου βρόχο
άϊκῶ μόνο τή Μοίρα μου κι όχι τί λέν έτοῦτοι.

Κ' ή Μοίρα μου στά χέρια σου σάν περιστέρι πέφτει,
Θέλεις τό καλοδέχεσαι, θέλεις τό στραγγουλίζεις. . .
Τί νάν τήν κάμω τή ζωή και τό ντουινιά τόν ψεύτη
άν χάσω τήν άγάπη σου καθώς με φοβερίζεις!

228

Μ' ἀρέσει, κρυφοκυνηγός, νὰ βγαίνω στὸ καρτέρι
 μήνα πετάξῃ πέρδικα, μήνα διαβῆ ἀλαφίνα. . .
 Στὴν ἀνθισμένη ἀγράμπελη, στὴ δασωμένη φτέρη. . .
 Ποτές μου δὲν τὸ μάτωσα τὸ χέρι μου σ' ἐκεῖνα!

Ἐμένα τὸ καρτέρι μου, φίλοι ἀναμπιστεμένοι,
 δὲν εἶναι γιὰ πετούμενο, δὲν εἶναι γιὰ ζουλάπι
 μόν' εἶναι γιὰ μιὰ λυγερή, πό 'χω σημαδεμένη.
 Αὐτὴν θέλω νὰ λάβωνα καὶ νὰ χαροῦμε ἀγάπη. . .

229

Καλό μου συναπάντημα, πῶς νά σέ μολογήσω;!
 Ροβόλαγα ὀλομόναχος, τή σύντυχα στή βρύση.
 Δέν ἤμουνα κακότροπος νά μὴν καλημερίσω.
 Δέν ἦταν τόσο ἀθάρρευτη νά μὴν ξεχαιρετίσω!

Στή χώρα κατεβαίναμε καὶ τυχερό μου ἐστάθη
 σέ πάαιμα καὶ σέ γύρισμα νά μὴ βρεθῆ ἄλλος γύρα. . .
 Λόγο τῆς εἶπα γέλασε, χειρονομιά γλυκάθη.
 Στὸ πάαιμα γύρεψα φιλί, στὸ γύρισμα τὸ πῆρα!

230

Τὸς ἥλιους πῶχεις στὴν αὐλὴ τὸν "Ἡλιο ἀκολουθᾶνε
 ἀπ' τὴν αὐγὴ πού φαίνεται ν' ὤς πού νὰ βασιλέψη.
 Κι ἐμένα τὰ ματάκια μου ἀλλοῦθε δὲν κοιτᾶνε
 παρὰ στὸ παρεθύρι σου, πού μ' ἔχει σαϊλέψει!

Δὲ βγαίνεις λιώνω ἀπ' τὸν καημό, πεθαίνω ἀπ' τὸ μαράζι.
 Βγαίνεις καὶ τ' ἀστροπόβολο κατάστηθα μὲ παίρνει!
 "Ἐβγα νὰ λάμψη τὸ χωριὸ κι ἂν λείψω δὲν πειράζει
 . . ."Ἐνας χαζὸς λιγότερο πολλὴ ζημιὰ δὲ φέρνει!

231

Δὲν εἶμαι ἀτός μου καβγατζής, μουῖδὲ καὶ καυχησιάρης
 μὰ τὴν κοπέλλα ποὺ ἀγαπῶ, θεριὸ τὴν περασπίζω!
 «'Αφοῦ σοῦ ἀρέσει, τσελεπή, καὶ θέλεις νὰν τὴν πάρεις
 γιὰ βάλει χέρι ἀπάνω της κι ἐγὼ σὲ συγυρίζω!»

Κακὰ τὸν ἀρποκόλλησα, τὸν τέντωσα στὸ χῶμα
 τὸν ἔδεσα πισθάγκωνα καὶ τώριξ' ἀλατάκι. . .
 Πολὺς καιρὸς ἀπέρασε μὰ σὰν τὸν βλέπω ἀκόμα
 ἀθέλητ' ἀτζαρδώνομαι καὶ στρίβω τὸ μουστάκι!

232

Ἄρουλα μου σημαδιακιά, καταμεσῆς στὸ λόγγο,
στὸν ἄλλο κόσμο τίποτα, σ' ἐμᾶς πολλά θυμίζεις!
Ὅσο φιλί μας ἄκουσες κι ὅσο ἀφουγκράστης βόγγο
στὰ φύλλα τὰ ξεσήκωσες κι ἀντάμα τὰ θροῖζεις. . .

Ἐμεῖς ταχιά θὰ σβήσουμε καὶ θὰ μᾶς φάη τὸ χῶμα .
Ὅμως ἐσύ, δεντράκι μου, πολλοὺς θὰ ζήσης χρόνους.
Μὲ τὰ φυλλοθροῖσματα νὰ μολογᾷς ἀκόμα
τῶν δυὸ κορμιῶν τὰ κρίματα, τῶν δυὸ καρδιῶν τοὺς πόνους!

233

— Ποῦ πᾶς, αὐγούλα, μαναχός; — Πάω νὰ νιφτῶ στὴ βρύση!
 Χαρά μου τό 'χω καὶ γιορτὴ, μικρό μου πανηγύρι. . .
 Μαλαματένιο τὸ κρουνὶ κι ἀσήμι θ' ἀναβρύση,
 Νεράιδες πᾶνε κι ἔρχονται ποιά νὰ μοῦ πρωτογύρη!

Δροσίζομαι, σταφνίζομαι, στὸ κοντοβούνι ράζω:
 Πάψε, ἀηδονάκι, μὴ λαλῆς, θὰ παίξω ἐγὼ φλογέρα!
 Σβῆσε ἀστεράκι, μὴ φωτᾶς, δικό μου ἀστέρι κρᾶζω!
 — Ποῦ πᾶς, αὐγούλα, μαναχός; — Νὰ εἰπῶ μιὰ καλημέρα!

234

Καλὰ ποὺ σ' ἤυρα μαναχὴ νὰ σὲ ψαχνορωτήσω
 γιὰ τὴν παλιὰν ἀγάπη μου ν' ὅπου εἶχες φιλενάδα. . .
 Μιὰ μέρα — νὰ μὴν ἔφτανε! — μοῦ εἶπε νὰν τὴ φιλήσω.
 Πολὺ τὴ γλυκοφίλησα καὶ πλιά δὲν τὴν ξανάδα!

Πανάθεμα τὸ σοῖ της τὸ ψωροαφαντιασμένο,
 Τὰ νιάτα καταφρόνεσε νὰ βρῆ μεγαλουσιάνο!
 Πές μου πῶς δὲν τὸν ἤθελε πιὸ δύστυχος νὰ γένω!
 Πές μου πῶς δὲ μὲ ξέχασε διπλὸ καημὸ νὰ βάνω!

235

Τούς λόγγους πῆρα, τὰ βουνὰ γιὰ νὰ καλογερέψω,
 νὰ κόψω τὸ γλυκὸ κρασί καὶ τὸ πικρὸ τσιγάρο.
 Ἄν σμίξω τὴν Πεντάμορφη φιλι νὰ μὴ γυρέψω,
 Ρήγα κι ἂν εὔρω θησαυρὸ φλουράκι νὰ μὴν πάρω. . .

Νὰ στερευτῶ, νὰ παιδευτῶ, νὰ λιώσω στὰ μαρτούρια
 νὰ λυτρωθῶ ἀπ' τὰ κρίματα, σὰν Ἄγγελος ν' ἀγιάσω,
 Κι αὐτὸν τὸν ἅγιον Ἄγγελο μὲ προδοσιὰ καινούρια
 νὰ φέρω στὴν ἀγκάλη σου νὰ τὸν ξανακολάσω !

236

«Κεῖνο τ' ἀστέρι τὸ λαμπρό, ποῦ πάει κοντὰ στὴν Πούλια...»
 Σημάδι μας τὸ βάλαμε καὶ ψευτομάρτυρά μας!
 Δώσαμε λόγο ἅμα λαλοῦν στὴ γῆς τὰ νυχτοπούλια
 ἐκεῖ ψηλὰ νὰ σμίγουμε τὴ μυστικιά χαρά μας!

Κοιτάζοντάς το μὲ φιλεῖς, κοιτῶ κι ἀντιφιλῶ σε!
 . . . Καλὰ ἦταν, Μοίρα μου πικρή, νὰ μὴ μᾶς ξεχωρίσης!
 Καὶ τώρα, ἀστέρι μου λαμπρό, θερμοπααρακαλῶ σε
 ἂν βλέπεις, μήπως, ἀπιστιές, μὴ μοῦ τίς μαρτυρήσης!

237

*Μ*ὲ καμαρώνει ὁ ἄντρας μου μὰ ἐκεῖνο δὲ μοῦ φτάνει
 μ' ἄρέσει ὅλοι νὰ μὲ τηρᾶν καὶ νὰ μὲ καμαρώνουν!
 Σύνταξ φορῶ τὴ σιάρκα μου καὶ βγαίνω στὸ σεργιάνι
 μουστάκια βλέπω στρίβουνται, μάτια κοιτῶ γλαρώνουν...

Ὁρθοστυλώνω τὸ κορμί, βεργολυγῶ τὴ μέση
 δασιοπατῶ ταρναριστά, κοφτὰ λοξοκοιτάζω,
 Στὴν ἄκρη ἀρπάζω τοῦ ματιοῦ τὸ ἀγόρι, πού μ' ἄρέσει,
 τοῦ ρίχνω δεύτερη ματιὰ καὶ τὴν καρδιά του σφάζω!

238

Στάσου νερό τοῦ λαγκαδιοῦ, πού φεύγεις ἀφρισμένο,
στάσου νά εἰπῶ τὸν πόνο μου μὴ λάχη σταματήση!
Μεγάλον ὄρκο πάτησα γλυκιὰ στιγμή δοσμένο:
Πρόδωσα τὴν ἀγάπη μου, τὴν ἔχω ἀπαρατήσει!

Τὰ δέντρα πού κρυβόμαστε, ματάκια μὴ μᾶς δοῦνε,
τὰ βράχια πού καθόμαστε ξεχάνοντας τὴν ὥρα,
ποτὲ δὲ μὲ χωρέσανε, σὰν στεριωμένα ὀπού 'ναι.
Μὰ ἐσύ πού τρέχεις ἄστατο, τὴν ἀστασιά μου σχώρα!

239

Ποιὰν κάθεται καμαρωτὴ καὶ κάνει τὴν καμπόση
μὴν τὴ δικάζης θηλυκὰ κι ἀρσενικὰ τὴν κραίνης:
Τ' ἀθάρι, ἄς εἶναι ἀγγελικὸ, μπορεῖ νὰ σὲ προδώση,
Μονάχα στὸ περπάτημα διαλὲς καὶ πετυχαίνεις!

Τήρα πῶς σειέται τὸ κορμί, τ' ἀστήθι πῶς σαλεύει
πῶς ταρναρίζονται οἱ γοφοί, τὸ πόδι πῶς σταυρώνει. . .
Ἐκεῖνα σοῦ νοστήμεψαν; τ' ἀθάρι τῆς περσεύει!
Ζευγάρωσε τὴν καὶ θὰ ἰδῆς γλυκὰ ποῦ ζευγαρώνει!

240

Νά 'μουνα, λέει, παλλήκαρος, νά 'σουνα, λέει, κοπέλλα
ἐγὼ στὰ πρῶτα γιάμια μου κι ἐσύ στήν πρώτη δόξα
νά μποῦμε στὸν Παράδεισο νά κάμουμε τὴν τρέλλα
καὶ μὲ χαρὰ ν' ἀκούσουμε νά μᾶς φωνάζουν: — "Ὁξα!

Κι ἀκόμα πιὸ χαρούμενοι νά φύγουμε, νά πᾶμε. . .
Τὸν Κόσμο νά γυρίσουμε ἁμαρτωλοὶ μεγάλοι.
Παντοῦ χαρὰ νά βρίσκουμε, διπλὴ νά τὴ σκορπᾶμε,
ὁ ἀληθινὸς Παράδεισος δικὸς μας νά 'ναι πάλι!

241

Σοῦ εἶπα νὰ ρθῆς, μοῦ τό 'κοψες μὲ γύφτικο τσεκούρι.
 'Εγώ, χαζός, σὲ πίστεψα καὶ δὲν περίμενά σε.
 Εἰς τὸ Νταβέλης στὴ μπασιά κι ὁ Γρίβας μὲς στ' ἀχούρι
 ὁσμίζονται, βουρλίζονται — πετάγομαι καὶ νά σε!

Πιάνω ταγίζω τὸ σκυλί, παχνίζω καὶ τὸ Γρίβα
 νὰ μὴ γνοιαστοῦν οἱ γείτονοι, πού ὑπνώσανε στ' ἄλώνι. . .
 Κι ἀπάνω στῆς ἀθημωνιάς κουρνιαζοῦμε τὴ στίβα
 νὰ ἰδοῦμε τ' ἄστρα τ' οὐρανοῦ, ν' ἀκούσουμε τ' ἀηδόνι. . .

242

*Παιχνίδια όπώχει ό έρωτας, πολλά ναζάκια όπώχει!
 Ξοδεύουμε δέ σώνουνται, φυτρώνουνε καινούργια!
 Νά ήξερεις πόσο σήμερα με γλύκανες με τ' «όχι»
 με τ' «όχι» σου που αντίσκοψε την άσκεφτή μου γιούργια!*

*Τώρα που ό φόβος έλειψε και μείναμε μονάχα
 βροχή μου δίνεις τά φιλιά, μά έγω χαλεύω τό 'να!
 Χωρίς νά διώχνω τά πολλά ψάχνω για νά 'βρω τάχα
 νά 'βρω τό ποιό μου άρνήθηκες νάν τό 'βαζα κορόνα!*

243

Μ ἢ μὲ ρωτᾶς, πνευματικέ, μὴ μὲ ζητάζης, μάνα.
 Ἡ Παναγιὰ νὰ κατεβῆ κρυφὰ νὰ μὲ ρωτήση
 στὰ φυλλοκάρδια μου ἔκρυψα τὰ μυστικά πλεξάνα
 κι ὀρκίστηκε τ' ἀχείλι μου νὰ μὴν τὰ μαρτυρήση!

Καὶ ποιὸς δὲν παίρνει μυστικά μαζί του σὰν πεθάνη;
 Ὄντας μ' ἀρπάξη ὁ Ἄγγελος, τὰ φανερά θ' ἀφήσω
 στὸν κόσμο ἐδῶ ποῦ τὰ ἴζησα, καὶ τῆς ψυχῆς γιορντάνι
 τὰ μυστικά μου θὰ φορῶ στὸν Ἄδη νὰν τὰ ζήσω!

244

Σ'ὰν παραμίθι ἂν ἔπιανα νὰ σᾶς τὰ μολογήσω
 τὰ τί περάσαμε μαζί, τίς νύχτες, τόσα χρόνια
 κανεὶς δὲ θὰν τὰ πίστευε. Καὶ τ' εἶχα νὰ κερδίσω;
 Ζημιὰ μου ἢ περιφρόνηση, ζημιὰ μου κ' ἢ συμπόνια!

Ἐγὼ ἤμουνα πού ἀμάρταινα, κι ἐγὼ πού δὲ χωριῶμαι
 Ἐγὼ τῆς νύχτας ρούπετο, τῆς κονταυγῆς ζουλάπι. . .
 Νὰ χολευτῶ προδίνομαι, νὰ κλάψω μαρτυριῶμαι. . .
 Ζουμπλιάζω, ἢ δόλια, τὴν καρδιά καὶ πνίγω τὴν ἀγάπη!

245

Ἐτούτη ἡ ἀντάρα κ' ἡ βροχὴ πῶς μὲ παρηγορίζει!
 Μιὰ πού ἀνταριάζει τὸ βουνὸ πῶς νὰ μὴν ἀνταριάζω;
 Καὶ πῶς νὰ μὴ δακρῦζω ἐγὼ μιὰ κι ὁ οὐρανὸς δακρῦζει;
 Τὸ φυσικὸ εἶναι ἀλάθευτο καὶ δὲν τὸ παραβιάζω!

Γέλιο καὶ δάκρυ ἀφήνω τὰ νὰ τρέχουνε σὰ βρύση.
 Φορὲς πού ξέρω τὸ γιατί, φορὲς πού δὲν τὸ ξέρω.
 Μὰ ἔχω μιὰ φρόνιμη καρδιά, μιὰ πονεσιάρρα κρίση,
 Μὲ στάφνο ἀφήνουν νὰ χαρῶ, μὲ ζύγι νὰ ὑποφέρω!

246

Μὴν κάνης τὴν ἀδιάφορη καὶ τὴν ἀνηξερούλα !
 Μπῆκες καὶ πῶς ! στὸ νόημα, μέλι ἔγινε τὸ ξύδι. . .
 Παράτα δίχως μάνταλο τὴν πίσω πορτοπούλα
 καὶ δέσε τ' ἀρκουδόσκυλο κοντὸ μὲ κανναβίδι.

Λαγοκοιμήσου ἀξέγνοιαστη καὶ γλέντα τὸ εἴνορό σου
 γλυκὸ πῶς τὸ λαχτάρησες, γλυκὸ πῶς θὰ σοῦ στρέξει:
 Τὸ φεγγαράκι δείπνησε θὰ μ' ἔχης στὸ πλευρό σου
 καὶ θὰ περικαλιώμαστε νὰ μὴν ἀγουροφέξει !

247

Αὐτὸ ποὺ ξέρω ἐγὼ κι ἐσύ, νὰ μὴν τὸ μάθῃ κι ἄλλος.
 ἀκόμα οὔτε ὁ πνευματικὸς ποὺ θὰ σὲ κοινωνήσῃ!
 Παίρνω τὸ κρίμ' ἀπάνω μου — τ' εἶναι ὁ Θεὸς μεγάλος
 καὶ δὲ φοβᾶμαι ὀλότελα τῆ δίκαιή του κρίση.

Γιατί θὰ μᾶς ἀδίκασε καὶ θὰ μᾶς τιμωροῦσε;
 Δικό του τὸ τριαντάφυλλο, δικό του καὶ τ' ἀγκάθι. . .
 Ἡ νιότη μας σὰν ἀνθίζε τῆ δόξα του βλογοῦσε.
 Αὐτὸς μᾶς εἶχε τὸ φιλι κι αὐτὸς τὸ χἀδι μάθει!

248

” Αν δὲ νυχτοπερπάτησα καὶ γιὰ δική σου χάρη,
βαλαντωμένος ὄνειρο, ψυχοδεμένος μάγια,
ἄς μαρτυρήσουν κι ἄς τὸ ’ποῦν τ’ ἀστέρια, τὸ φεγγάρι
τ’ ἀηδόνι τὸ πονετικὸ κ’ ἡ στρίγγλα ἢ κουκουβάγια !

Λαχαριστὸς ἐρχόμευνα κρυφὰ νὰ σ’ ἀνταμώσω.
Καλόδεχτα μ’ ἀπόδιωξες κι ὡς γύριζα σὲ λίγο
σ’ ὅλο τὸ δρόμο πάσκιζα τ’ αὐτιά νὰ ξεβουλῶσω
ἀπ’ τῆ γλυκιὰ φωνούλα σου, ποὺ πρόσταξε νὰ φύγω !

249

Αὐτοὺς ποὺ σ' εἶπαν ἄσκημη γιὰ στεῖλε τους σ' ἐμένα
 νὰν τοὺς μιλήσω μυστικά, τὴ γνώμη τους ν' ἀλλάξω!
 Ἄντρας ποὺ δὲν ὁσμίζεται τὰ κάλλη τὰ κρυμμένα
 τὸ κατακλείδι του λοβὸ καὶ τὸ σκαρί του ἀνάξιο!

Σουσοῦμια μάθε νὰ νογᾶς ποὺ δὲν τὰ βλέπει μάτι,
 καθρέφτης δὲν τὰ χαίρεται, τὰ ζωγραφεῖ κοντύλι,
 μόνε τὰ βρίσκουν ἄκριτα τὴ νύχτα στὸ κρεβάτι
 τὸ χέρι μὲ τὸ χᾶϊδεμα, μὲ τὸ φιλι τ' ἀχείλι!

250

Γκρινιάζουν οἱ πατέρες μας γιὰ τὰ χωραφομοίρια,
 Μαλώνουν οἱ μανάδες μας γιὰ τὸ νερὸ στὴ βρύση. . .
 Καὶ νὰ 'ναι ἀγνάντια οἱ πόρτες μας, καρσὶ τὰ παραθύρια!
 Καὶ νὰ μᾶς ἔχουνε τὰ δυὸ τὸν ἴδιο Μάη γεννήσει!

Καὶ νὰ 'σαι βεργολυγερὴ καὶ νὰ 'χης μαῦρα μάτια!
 Καὶ νὰ 'μαι πρῶτος στὸ χορὸ καὶ πρῶτος στὸ σημάδι!
 'Ασ' τους νὰ λογοφέρνουνε τοὺς γέρους στὰ χαγιάτια
 κι ἔλα, γειτονοπούλα μου, νὰ φύγουμ' ἕνα βράδυ!

251

Ξεμπρατσωμένη κ' ἔπλενες στὴ δέντρινή σου σκάφη,
νεράϊδα μὲς στ' ἀφρόνερα καὶ μὲς στὶς σαπουνάδες.
Ἔπεσε ἀχνὸς στὰ μάτια μου καὶ στὴν καρδιά μου στράφι.
Ἄπ' τὸν πολὺν μου τὸν καημὸ μὲ θάμπωσαν ζαλάδες. . .

Μὰ σὲ ξανάειδα τὸ ταχὺ τεμπέλα στὸ περβάζι
κι ὄχι δὲ σὲ λιμπίστηκα σὰν τὴ φορὰ τὴν ἄλλη!
Μὴ μοῦ σκοτώνεις τὸ σεβντά, μὴ μοῦ χαλᾶς τὸ χάζι!
Ὅντας μὲ βλέπεις νὰ περνῶ πιάνε τὴ σκάφη πάλι!

252

“Ολα τῆς γῆς τὰ βάσανα κανεῖς νὰ τὰ γοδεῖρη!
Μὲ φίλησαν, μὲ χαῖδεψαν, μ’ ἀγκάλιασαν μὲ πόθο.
“Ομως κανέννας ἀντρακλας δὲ μ’ εἶχε ἀκόμα δεῖρει.
Τόμου δοκίμασα κι αὐτό, κρυφὴ χαρὰ ποὺ νιώθω!

Πῶς νὰ ξεχάσω, ἀσίκη μου, τῆς νύχτας τὸ γιορτάσι
κι ἀπάνου στὰ χαράματα τὸ πιὸ μεγάλο γλέντι. . .
’Οργίστηκες καὶ μ’ ἔδειρες κι ἄχ! πόσο εἶχα χορτάσει
τὴν ἀντρικὴ σου δύναμη, δέκα φορές λεβέντη!

253

Ψυχὴ μου, ἐσὺ νειρεύεσαι κ' εἶναι ἡ καρδιά πού θέλει.
 Μὰ τί νὰ κάμω τὸ κορμί, πού ἀποθυμᾷ κι ἐκεῖνο;
 Μήγαρις καὶ δὲ γίνεται ν' ἀπ' τοὺς ἀνθούς τὸ μέλι;
 Μελοζαχάρωσέ μου τὰ τὸ ρόδο καὶ τὸ κρίνο!

Θαρρῶ τὸ λόγο μου ἐνιωσες καὶ τὰ λελούδια φτάνει!
 Χόρτασα κόκκινη ντροπή, λευκὴ παρθενοσύνη. . .
 Τὸ δαχτυλίδι δόκανο καὶ δούγα τὸ στεφάνι.
 Φιλάκι δός μου ἀβλόγητο τὰ νιάτα νὰ ὁμορφήνη!

254

Μονοβοσκὸς ξανέμεινα ψηλὰ στὰ κορφοβούνια
 καὶ σὰν ξεροκαλόγερος δυὸ μῆνες ἀσκητεύω. . .
 Ἄρχιζω βλέπω ἀφαντασιῆς κι αἰκῶ χρυσὰ κουδούνια.
 Ὅλο Ἄνεράϊδες κυνηγῶ καὶ τὶς ξεπαρθενεύω!

Μὰ εἶναι κακὰ τὰ ψέματα, καλούλα ἢ μαυραλήθεια:
 Τὸ ἱταίρι μου ἀποθύμησα. . . νὰ μείνουμε τὰ δούλια.
 Νὰ γύρω ν' ἀποκοιμηθῶ σὲ γαλατένια στήθια. . .
 Ν' ἀναλιγῶση τὸ κορμί, ν' ἀφρίσουν τὰ μεδούλια!

255

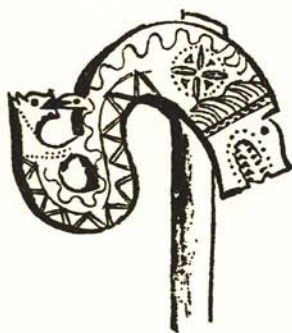
Πότε θά 'ρθῆ βαριά γιορτή, θά 'ρθῆ μεγάλη σκόλη
 νά πάω κι ἐγὼ νά κλησιαστῶ καὶ νά ξεκριματίσω!
 Μὲ πανωκαβαλίκεψαν οἱ θηλυκοὶ διαβόλοι
 κι ὄλο ἀμαρταίνω ἀθέλητα γιὰ νά τοὺς σκαπετήσω!

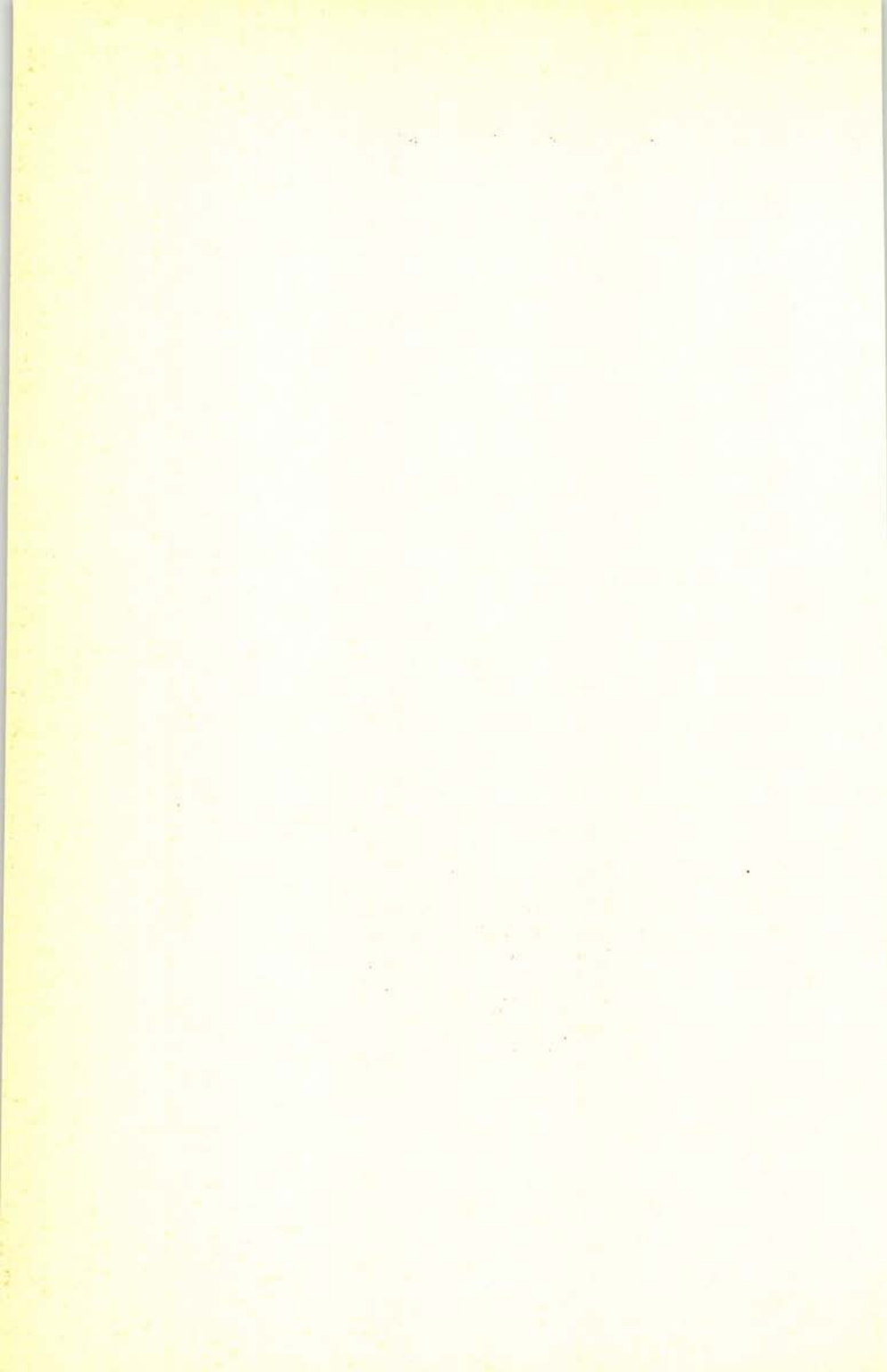
. . . Τῆς γίδας τὸ τσιτσέλωμα, τοῦ τράγου ἢ βαρβατίλα
 τοῦ βάτου τ' ἀρποκόλλημα, τσ' ἀγάπης τὸ μπιστάνι
 — Καὶ νά 'ναι τὴν αὐγὴ θαμπὰ καὶ νά 'ρχεται γιὰ ξύλα
 καὶ νά 'μαστε ὀλομόναχοι καὶ νά φορῆ φουστάνι! . .

256

Ἐσὺ θαρρεῖς πὼς ξέφυγες μ' ἓνα φιλὶ μονάχα,
 ποὺ πεταχτὰ μοῦ τό 'σκασες τοῦ χωρισμοῦ τὴν ὥρα,
 κι ὅ,τι ἄλλο ἐγὼ σοῦ ζήτησα δὲ σοῦ τὸ πῆρα τάχα. . .
 Κυρά μου, ἦταν περισσότερα τὰ μυστικά σου δῶρα!

Δὲν εἶμ' ἐγὼ πολυφαγός, εἶμαι παραπονιάρης.
 Δὲν καταλυῶ τὸν ἔρωτα παρὰ τὸν μερακλίζω.
 Μ' ἂν θές νὰ λογαριάσουμε τὰ δώσης καὶ τὰ πάρης
 σοῦ πῆρα τὸ ἄνθος τῆς ψυχῆς — τ' ἄλλα σοῦ τὰ χαρίζω!

257

— Σούρα, Γάκια! Σούρα, Κῶτσο! Θά 'χασε τὴ στράτα της!
 Πάει ντουγρού νὰ βρῆ τὴ σάρα! Βόηθησέ τη, 'Αἰ-Γιάννη!
 "Αχ! θὰ γκρεμιστῆ ἡ καψούρα! Κι ἄχ! ἀλλὶ στὰ νιάτα της
 νιόνυφη, δὲν ἔχει μήνα πῶβαλε στεφάνι!

Χώρια πού, ἂν τὸ πάθη τοῦτο, θὰ στοιχειώση, ἀλίμονο!
 καὶ θὰ σκούζη ἀπὸ τὴ σάρα τὴν καρδιά νὰ σκίζη
 πότε ντάλα καλοκαίρι, πότε μεσοχειμῶνο. . .

— Σούρα, Γάκια! Σούρα, Κῶτσο!. . Τ' ἄκουσε! Γυρίζει!

258

*Τώρα πού 'ρθα στὰ πράματα κι ἔχω τὴν ἐξουσία,
 πλιότερο ὁ φίλος μ' ἀγαπᾶ, πλιότερο ὁ ὀχτρὸς μὲ τρέμει,
 καιρὸς νὰ πῆξω δύναμη γερὴ στὴν ἐπαρχία!
 Θὰ βάλω σ' ὅλα τὰ χωριά 'πό 'να καλὸ κεσέμι.*

*'Αλλοῦ θὰ στείλω δάσκαλο κι ἄλλοῦ παπὰ θὰ φκιάσω
 νά 'χω ἓνα σπίτι ὀλούθενε καταδικό μου νά 'ναι!
 Θὰ κόψω τὴ γιδοκλεψιά, θεσοῦλες θὰ μοιράσω
 θὰ φκιάσω δρόμους νά 'ρχουνται νὰ μὲ καταψηφᾶνε!*

259

Δίγνωμος κοντοστάθηκα στοῦ δρόμου τῆ διχάλα:
 Δεξιὰ μου κοκκινόβραχος, ζερβά μου ἄγριο δάσο.
 Κ' ἦταν ἀκόμ' ἀνήφορος, δυνάμωνε ἡ ψιχάλα.
 Σιὰ ποῦ νὰ πάω δὲν ἤξερα, νὰ πάω καὶ ν' ἀπαγγιάσω!

Δεξιὰ τραβῶ στ' ἀνάπλαγο, ραχούλα διασελώνω
 Βρίσκω μιὰ λιθαρόστρουγγα παρατημένη κι ἄδεια.
 Στὸν τσάρκο ἀπογωνιάζομαι καὶ κατοχὴ δελώνω
 στ' ἀβρόσκηγα ἐρμολίβαδα, στ' ἀσάρκωτα κοπάδια! ..

260

«Σαράντα δυὸ Τουρκόπουλα τῆ Λάμπρω κυνηγᾶνε. . .»
 Ἐκεῖνα δὲν τὴν ἔπιασαν ἐμένα δὲ γλιτώνει!
 «Ἀφέντη Ἀϊ-Γιώργη, βόηθά με! . . .» Δυὸ θάματα ταιριᾶνε:
 «Ἀνοίγουνε τὰ μάρμαρα. . .» μὰ νὰ ἴμπη δὲ βοδώνει!

ἽΟκάδες τάζει τὸ κερί καὶ λίτρες τὸ λιβάνι
 καὶ στὰ βουβαλοδέρματα τὸ λάδι, λέει, θὰ φέρη.
 Δαχτυλιδάκι τάζω ἐγώ, νυφιάτικο στεφάνι:
 Δικό μου τάμα πιάνεται, τῆ Λάμπρω κάνω ἱταίρι!

261

Πολλά χωριά ταξίδεψα, πολλά χωριά καὶ χῶρες.
 Κοσμάκη γνώρισα πολύν, γυναῖκες καὶ κορίτσια:
 Ἄνεμουαλες καὶ φρόνιμες, φτωχῆς κι ἀρχοντοκόρες
 Ὅλα τὰ χούγια σπούδαξα κι ὅλα τους τὰ καπρίτσια!

Χωριά τ' ἀηδόνι κελαῖδεῖ καὶ τὸ λαγκόνι τρέμει.
 Χωριά κοιμᾶται ἡ πέρδικα καὶ δὲ γρικᾶει τὸ ἰταίρι! . .
 Ἐχει νὰ κάμη τὸ νερό, νὰ κάμη τὸ μαντέμι
 στοῦ μεδουλιῦ τὸ ἀλάτισμα, στοῦ αἱμάτου τὸ πιπέρι!

262

Νὰ μὴν τὸ εἰπῶ συμπνίγομαι, νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ ντροπῆς μου
 Ἄς πάρω τὴν ἀπόφαση — μισὴ ντροπὴ δική σας. . .
 Ἄπ' τὰ πολλὰ ποὺ πέρασα τίς νύχτες τῆς ζωῆς μου
 αὐτὸ εἶν' τὸ πιὸ παράξενο — δικάστε μοναχοί σας:

. . . Κοιμόνταν ὅλοι σκοτεινὰ σὰν ἔφτασα στὸ χάνι·
 Στὴν τσέργα μου τσολιάστηκα καὶ πλάγιασα ἐκεῖ πίσω·
 Κορμὶ σαλεύει δίπλα μου κι ὁ πειραμὸς μὲ βάνει. . .
 Δὲν ξέρω ποιά ἦταν! . . . Ἐφυγε θαμπὰ μὴν τὴ γνωρίσω!

263

- *Κάτσε νάν τὰ μιλήσουμε, Κουμπάρε, γιὰ τὸ κόμμα!*
Εἶμαστε ὅπως ξανάημασταν γιὰ σᾶς χρωστάω χαράτσι;
- *Σβῆσε με ἀπ' τὰ δεφτέρια σου μὲ λαστιχένια γόμα*
σὲ δούλεψα, μὲ δούλεψες κι εἶμαστε τώρα πάτσι!
- *Τὸ «σύρμα» ἐσὺ μοῦ ζήτησες καὶ σῶδωκα τὴν «τσάντα» . . .*
- *Κερδίσαμε τὰ κόπια μας, πῆρα τὸ μερδικό μου. . .*
- *Λὲς πὼς δὲ θὰ 'βγω βουλευτής; Καβάλα θὰ εἶμαι πάντα!*
- *Νὰ βγῆς μὲ ψήφους ἀλλουνῶν κι ὄχι μὲ τὸν δικό μου!*

264

Ξανάρθε Ἀϊ-Γιάννης Ρηγανάς, Ἀϊ-Γιάννης Λαμπαδάρης.
 Φροντίδα οἱ τσοῦπες ἔχουνε, χαρὰ τὰ παλληκάρια:
 Σημάδι βάλε μυστικό φανέρωση νὰ πάρης
 ταχιά π' ἀνοίξη ὁ κλήδονας καὶ βγοῦν τὰ ριζικάρια.

Ἐκεῖνος ἀσημοσουγιά, χρυσὴ καρφίτσα ἐκείνη
 Μαζὶ στ' ἀμίλητο νερό, μαζὶ στὸ ριζικάρι. . .
 Ὁ κλήδονας δὲ γνοιάζουνται κι ἄλλη χρονιά νὰ κρίνη,
 Ἐστρεξε ὁ στίχος, ἔστρεξε καὶ γίνανε ζευγάρι!

265

³ *Ηρθ' ἔξουσία στὸ χωριὸ καὶ πῆγα σὰν τὸ φίλο*
«Ἐλα καὶ σὲ περίμενα!», μοῦ λέει ὁ γαλονάτος.
Πριχοῦ τοῦ δώσω ἀπόκριση μ' ἀρχίνησε στὸ ξύλο. . .
Σεβάστηκα τὸ στέμμα του καὶ ντράπηκα τὸ κράτος.

«Γιατί μὲ δέρνεις ἄδικα, κυρ-᾽ Αποσπασματάρχη;
Ἄγροζημιές ἂν ἔκανα δεχτὸς νὰν τίς πλερώσω!
Ἵμως ἂν ἔχω βουλευτὴ καὶ νόμος ἂν ὑπάρχη
τὰ γαλονάκια πού φορεῖς, στὰ χέρια θὰ σ' τὰ δώσω!»

266

Ἦ ὁ τρόπος μου εἶναι καθαρός, τὰ λόγια μου σταράτα:
 Ὅσο πολὺ κι ἂν σ' ἀγαπῶ κι ἂν εἶμαι παλληκάρι
 δὲν εἶμαι Μεγαλέξαντρος νὰ φέρω τὰ φουσάτα
 νὰ ξεκινήσω πόλεμο γιὰ τὴ δική σου χάρη!

Ἔστειλα καὶ σὲ ζήτησα μὲ τὴν τιμὴ πού ἀξίζει.
 Ὁ κύρης: «Μοῦτρο γιὰ γαμπρός!» Ἡ Μάνα: «Δὲν τὴ δίνω!»
 Κι ὁ ἀδερφός σου ὁ βόμπιρας σπαθὶ κι αὐτὸς τροχίζει!
 Πές μου ἂν δὲν εἶχα δίκιο ἐγὼ νὰ μὴ σοῦ ματακρίνω. . .

267

Σὰν τὰ πουλάκια τ' οὐρανοῦ πᾶν κι ἔρχονται τοῦ ψήλου,
 περνώντας μες στὰ σύνεφα καὶ μες στὶς ἡλιαχτίδες,
 τῆς Μάνας φέρνουν τὴν εὐχή, τὸ μήνυμα τοῦ φίλου,
 τοῦ κοριτσιοῦ ποὺ ἀγάπησε τίς μυστικὲς ἐλπίδες. . .

Πᾶν κι ἔρχονται τὰ γράμματα κλεισμένα, φιλημένα!
 Πόσες φορές, ἀλίμονο, δὲν ταξιδεύει ἀντάμα
 καὶ μιὰ ψυχὴ καὶ μιὰ ζωὴ! Μὴ μοῦ τὸ λέτε ἐμένα!
 Ἐγὼ δὲν ξέρω πι' ὅμορφο πουλάκι ἀπὸ 'να γράμμα!

268

Δὲν ἔχω τόσο τὸ τσαπί, τόσο τὸ τυροκόμι
τὸν κοῦρο καὶ τὸν ἀργαλειό, τὸ μύλο καὶ τὴν πλύση
ὅσο βαριά κι ἀβάσταχτα ν' ἔχω τὸ παιδοκόμι. . .
Ἐφτά στὸ καλυβάκι μου ψυχές ἔχω ἀναστήσει!

Τά 'χω μικρά, τά 'χω λισβὰ καὶ θέλουν κανακάρι.
Ὅληώρα μὲ τραβολογᾶν καὶ ποῦ νὰν τὰ προφτάσω!
Μὰ ὀλπίζω κι ἀπαντέχομαι μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ χάρη
νὰ πιῶ νερὸ ἀπ' τὸ χέρι τους σὰν πάρω καὶ γεράσω!

269

Δειπνῶ στὸ χαγιατάκι μου, κοιμᾶμαι στὸ μπαλκόνι,
 Τ' ἀστέρια ἔχω συντρόφια μου, τὸν ἄνεμο ἔχω ἰταίρι.
 Τριζόνι, ἐσέ 'χω βάγια μου, δραγάτη μου τὸ γκιώνη
 κι ἄς ἔρθη ὁ ὕπνος ὄνειρα καλόδεχτα νὰ φέρη!

Κοιμᾶμαι σὰ νὰ ξαγρυπνῶ, τόσο ἀλαφρὰ κοιμᾶμαι
 κι αἰκῶ, καὶ βλέπω, καὶ μιλῶ — τὸν ξύπνο ἀναχαράζω!
 Μαζὶ ξεχνῶ τὰ χτεσινά, μαζὶ καὶ τὰ θυμᾶμαι,
 μαζὶ σὰν ὄνειρο στρεχτὸ τ' αὐριανὰ σπουδάζω. . .

270

Δὲ μὲ κρατάει χιονόβροχο, δὲ μ' ἀμποδίζει πάγος
 πιάνω δουλειὰ μεσάνυχτα, χαρὰ μου τὰ σκοτίδια. . .
 Κάλλιο νὰ πέση ὁ τσάκαλος παρὰ νὰ πέση ὁ Τράγος
 στὴ στρούγγα μὲ τὰ πρόβατα, στὴ μάντρα μὲ τὰ γίδια!

"Άλλος στὸ φάντη ξευχτᾶ κι ἄλλος κρασάκι ζάφτει.
 Γυναῖκες ἄλλοι κυνηγᾶν, κι ἄλλοι παρὰ συνάζουν.
 Ἐμένα μ' ἄρεσε ἡ κλεψιά καὶ μπλέχτηκα μὲ δαύτη. . .
 Ὁ ἀφορεσμὸς κι ὁ φάλαγγας κι ὁ Λάζος δὲ μὲ σκιάζουν!

271

Ἄπ' τὸν κακὸν τὸ γείτονα Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ!
 Ἐμένα δὲ μὲ φύλαξε κι ἔχω τὸ Ζαγκοβίνη!
 . . . Καὶ τόπο μοῦ καταπατεῖ καὶ διάβα μῶχει φράξει.
 Ποτὲ σειρὰ γιὰ πότισμα χωρὶς καβγά δὲ δίνει!

Μὰ δίνω τόπο στὴν ὀργή κι ἀπ' ἄλλους ἄς τὸ λάβῃ!
 Οὐτ' εἶναι σήμερα καιροὶ νὰ ξεκινήσης δίκη. . .
 Θεὸς οἱ κατῆδες χάλασαν, θεὸς φταῖν οἱ δικολάβοι
 τὸ δίκαιο ἀποκουτσάθηκε καὶ πάει μὲ δεκανίκι!

272

- Χριστὸς Ἀνέστη! Λειτουργᾶν κ' οἱ δυὸ μαζὶ οἱ παπάδες
 κι ὁ νιόφερτος Παπα-Θωμάς κι ὁ γέρο Παπα-Μάρκος.
 Ντούχνα τὸ μοσκολίβανο κι ἀστροφεγγιὰ οἱ λαμπάδες
 Γιομάτ' ἢ στρούγγα πρόβατα καὶ κατσικάκια ὁ τσάρκος. . .
- Χριστὸς Ἀνέστη! Ντουφεκᾶν οἱ κλέφτες κ' οἱ φονιάδες
 Αὐτοὶ καὶ τὸ παχύτερο σουβλίζουνε ψιμάρνι. . .
 Γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ποὺ γράφουν οἱ φυλλάδες,
 τρῶμε τὸ λησμονόχορτο καὶ πιάνουμε τὴν ἄρνη!

273

« Ἀβάσκαναν τὴ σίβα μου, τὴν ἀκριβὴ μου γίδα!
Πρησμένη ξετεντώθηκε, γκουσομανάει νὰ σκάση. . .
Ἀνάβω ἀναποδοφωτιά, κρεμῶ παλαμωνίδα
βουτῶ παντζέχρι στὸ νερὸ — δὲ θέλει νὰ γλωσσιάση!

Πάρε, Παπά, τὴ Σύναψη, τὸ πετραχείλι βάλε,
Διάβασε γράμματα καλὰ νὰ μοῦ τὴν ξεβασκάνης!
Κι ἄλλη φορὰ τὴ γλίτωσες — ἂν τὴ γλιτώσης πάλε
ἄς εἶμαι χήρα καὶ φτωχιά, τὰ κόπια σου δὲ χάνεις!»

274

Δεβεντονιός δὲν πιστεψε, κι ἄλί, ὦχ ἄλί, πιστεύει!
 Συκιά, καταμεσήμερο, στὸν ἴσκιο της πλαγιάζει:
 Νεράϊδα βγαίνει τὸν φιλεῖ, Νεράϊδα τὸν χαϊδεύει
 "Ὅπου τὸ χᾶδι παίρνεται, κι ὅπου φιλι ξυλιάζει!

Μαῖδὲ τὰ μάγια πιστευεν ἔν' ἄλλο παλληκᾶρι,
 Μὲ τῆς ἀραπομάγισσας παιζογελάει τὴν κλήρα.
 Τὸν ἀμποδέν' ἡ Παγανὴ καὶ σπαρταράει σὰν ψάρι
 κάτου ἀπ' τὸ παραθύρι της κι ἀπόξω ἀπὸ τὴ θύρα!

275

- Σήκω, Χαρίτω μ', κι έφεξε, σήκω νά πᾶς για ξύλα!
- Ζαμπούνεψα, Μανούλα μου, δέν τὸ κουνῶ ἀπ' τὸ στρῶμα!
- Χαρίτω μ', πίτα πόνεσα, σήκω ν' ἀνοίξης φύλλα!
- Τὸ μόζωμά μου εἶναι βαρὺ, ποῦ νά περάση ἀκόμα!

- Σήκω Χαρίτω μ', νά χαρῆς ποὺ λάμπει ὁ ἥλιος ὄξω!
- Θὰ ξαναλάμψη κι ἄλλοτες μὲ τὸ χρυσό του δίσκο!
- Χαρίτω μ', ἔφτασε ὁ γαμπρὸς κι ἂν θέλῃς νά τὸν διώξω! . .
- Γέρεψα, μάνα μ', γέρεψα! Καὶ ποῦ τὸν ξαναβρίσκω;

276

Πολλές κουμπάρες ἔκαμα μελαχρινές καὶ ροῦσες,
 Δὲν πρόδωσα τὰ στέφανα, δὲν πάτησα τὸ λάδι.
 Μὰ ἐσύ, κουμπάρα μου, πολὺ τὸ κρίμα λαχταροῦσες
 καὶ τώρα δὲ χωρίζουμε μὴδὲ στὸ μαῦρον "Αδη!

"Αν μᾶς δικάσῃ ὁ 'Αδίκαστος στὸ ἴδιο τὸ καζάνι
 νὰ βράζουμε στὴν κόλαση — δὲ θὰ μοῦ λείψῃ θάρρος!
 Μιὰ χάρη θὰ 'χω νὰ ζητῶ, θαρρῶ θὰ μοῦ τὴν κάνῃ:
 "Αχ! νὰ μὴ μάθῃ οὔτε κι ἐκεῖ τὴν ἀπιστιὰ ὁ κουμπάρος!

277

Ξενοχωρίτης σώγαμπρος τὴν ἄκρη πάει καὶ πιάνει
 νὰ μὴ ζορίση τὸ χωριὸ καὶ τοὺς ζαβοὺς ὀργίση. . .
 Ἐπόδιαβα τὸ στάλο του καὶ ἀνάζερβα τὴ στάνη.
 Ἄλλοῦ στερνὸς παίρνει νερὸ νὰ πιῇ καὶ νὰ ποτίση.

Τὴν ἐρημιὰ ἔχει σύντροφο, τὴ μαναζιά ἔχει φίλο.
 Πιστὰ τὰ νιτερέσια του, σεμνὰ τὰ νταραβέρια.
 Μονάχος πάει στὴν ἐκκλησιά, μονάχος καὶ στὸ μύλο.
 Καὶ ὅμως νὰν τὸν ξεμπήξουνε θὰ ἴδιναν ὅλοι χέρια!

278

Μᾶς ἦρθανε οἱ Σκαλιώτισσες τὸ Λάζαρη νὰ εἰποῦνε.
 Χαρῶ λιγνὲς κορμοστασιές, χαρῶ σγουρὲς κοτσίδες!
 Καλάθια μὲ τριαντάφυλλα στὴν ἀγκαλιὰ κρατοῦνε
 κι ἀνεμοσιοῦν βαγιόκλαδα, τινάζουν τσιτσιμίδες. . .

Ἦρθαν νὰ εἰποῦν τὸ Λάζαρη. . . μοῦ ρίξαν τὸ μαντήλι.
 Βασανισμένος ἤμουνα μὰ ἴωσα τόση γλύκα
 πὺ μοῦ ξαλάφρωσε ἡ καρδιά, μοῦ γέλασε τ' ἀχείλι
 σάμπως νὰ μ' ἔκραξε ὁ Χριστὸς κι ἀπὸ ἄν τάφο βγῆκα!

279

Μαλλάκι μου, στὸν κοῦρο σου βαριὸ ἦταν τὸ ψαλίδι. . .
 Μαλλάκι μου, ὄντας σ' ἔπλενα κρυγὶὸ ἦταν τὸ ποτάμι. . .
 Τότες πού σὲ λανάριζα τὸ πέρασα παιχνίδι. . .
 Σὰ σ' ἔγνεθα στὴ ρόκα μου σεργιάνια πού εἶχα κάμει!

Διασίδι ὄντα σὲ διάζομαν γλυκὰ σὲ τραγουδοῦσα. . .
 Στὸν ἀργαλειὸ πού σ' ὕφαινα νειρεύομαν στεφάνι. . .
 Τώρα, πού βρῆκα ἱταίρι μου καθὼς τ' ἀποθυμοῦσα,
 ἐσύ τὸ κρεβατάκι μας, μαλλάκι, ἔχεις ζεστάνει!

280

Πῶς μᾶς τὰ κλώθεις, ἄταχτη ζωή, καὶ πῶς τὰ πλάθεις!
Καρδιές ἀλλάζουν καὶ μυαλά καὶ σύνηθα καὶ τρόποι... .
Ἀλλάζει τὸ πρεπούμενο προτοῦ τὸ καλομάθεις
τὰ πράματα στριφογυρνᾶν, ἀλληθωροῦν οἱ ἀνθρώποι!

Ὁ Χρῆστος μὲ τῇ Χρήσταινα, καλοὶ νοικοκυραῖοι,
τὸ παραξήλωσαν κ' οἱ δυὸ — σὰν ποιόν τους νὰ πιστέψω;
«Ἐτσι πού καταντήσαμε, ἡ Χρήσταινα τοῦ λέει,
ἦ ἐσὺ ἄς πεθάνης, ἄντρα μου, ἦ ἐγὼ ἄς μαυροχηρέψω!»

281

Πᾶμε νὰ βοτανίσουμε, μαρές, στὸ κοιμητήρι
νὰ κόψουμε τὰ μάραθα, νὰ βγάλουμε τ' ἀγκάθια
ν' ἀλαφρωθοῦν τὰ χώματα τῆς Μάνας καὶ τοῦ Κύρη
ν' ἀποξεχάσουν πλιότερο τῆς ἔρμης γῆς τὰ πάθια. . .

Κι ἐμεῖς νὰ μὴν ξεχάσουμε, κι ἐμεῖς νὰ θυμηθοῦμε,
ποὺ εἶναι ἡ χαρά μας γρήγορη, ποὺ εἶναι ἡ ζωὴ μας λίγη,
ποὺ μιὰν ἡμέρα ταχινὴ κι ἐμεῖς ἐδῶ θά' ρθοῦμε,
ἐδῶ ποὺ ὁ Χάρος, χωριστῆς, ὅλους μᾶς ξανασιμῖγει. . .

282

Ἐσεῖς τὸ ποῦ εἶναι ξέρετε δροσόπιτο νεράκι
 τὸ ποῦ εἶναι ράχη ἀγναντερή, βαθίσκιωτο πλατάνι.
 Μὰ ἐγὼ ν' ὅπου εἶμαι ντερτιλῆς κι ἔχω βαθὺ μεράκι
 ξέρω τὸ ποῦ εἶναι οἱ ὄμορφες γυναῖκες καὶ μοῦ φτάνει!

Στό' να χωριὸ εἶναι ἡ παπαδιά, στ' ἄλλο χωριὸ ἡ δασκάλα
 στὸ παραδῶθε ἡ μυλωνού, στὸ παρακεῖθε ἡ χήρα!
 Σελώνω τ' ἄσπρο μου ἄλογο καὶ τὰ περνῶ καβάλλα
 Ἄλλοτ' ἐδῶ κι ἄλλοτ' ἐκεῖ — κάτι θὰ βγῆ ἀπ' τῆ γύρα!

283

Γιατρέ μου, ἄσε τὸν Ἐπαχτο κι ἄσε τὴν πολιτεία
 νὰ πᾶμε ἀπάνω στὸ χωριὸ πὼς εἴμαστε καὶ πρῶτα.
 Σὲ καρτερεῖ τὸ σπίτι σου, σὲ θέλ' ἡ πελατεία
 Κι ὅλοι τους λένε πὼς διπλὴ θὰ δώσουνε κοντότα.

Θὰ φέρνης γύρα τὰ χωριὰ καβάλλα στὸ μουλάρι
 Τοὺς γέρους ρεμεντολογᾶς, τὶς νιὲς ξελεχωνεύεις.
 Φάρμακα δίνεις τῶν φτωχῶν, τοὺς θεραπεύεις χάρη.
 Κανέναν ψῆφο μοναχὰ στὶς ἐκλογές χαλεύεις!

284

Ἄγκλιτσα σου ἔχεις τὸ κουπί, κεσέμι τὸ τιμόνι,
βιδούρα τῆ φελούκα σου, τὸ δίχτυ σου τσαντήλα,
λιβάδι σου τῆ θάλασσα, θυμώνει-ξεθυμώνει,
στὴν ἄκρη τῆς μουσκεύεσαι, μοσκοβρωμᾶς ψαρίλα!

Γενῶν οἱ προβατίνες σου πολλὲς φορές τῆ μέρα.
Τὰ στέλνεις μονοκοπανιὰ τ' ἄρνια σου στὸ χασάπη. .
Θιαμεύομαι ἀπ' τῆ στάνη μου, πού σέ βιγλίζω πέρα,
πῶς ἔχεις πάρει, ὄρὲ Ψαρά, τέτοια ζωὴ μὲ ἀγάπη!

285

- Τὴν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου τὸ φίλο ν' ἀγκαλιάζῃ·
 Νὰ τοὺς ξεσκίσω χίμηξα μὰ ἐκεῖνος ἀρατίστη
 Κι αὐτὴ, σὰν νὰ μὴν ἔγινε καμμιὰ ζημιὰ, στριγγλιάζει:
 — Σοῦ λένε ψέματα οἱ ὀχτροὶ καὶ μὴν τοὺς δίνεις πίστη!
- Γυναίκα μου, τί ὀχτρολογᾷς; Τὴν εἶδα τὴν πομπή σου
 μὲ τοῦτα ἐδῶ τὰ μάτια μου, δὲν τὰ 'χα πανιασμένα!
- Τὰ μάτια σου, "Αντρα, πιστεψες, ὀχτροὺς τῆς κεφαλῆς σου;
 Καὶ δὲν πιστεύεις, ἄκαρδε, ἀλάκερην ἐμένα; !

286

Τόπο τῆς Μάνας μου ἔπιασες, τοῦ γιόκα μου Μητέρα,
καὶ ξαναζῆ τὸ σπίτι μας μοσχάτο ἀπὸ τὴν πάστρα.
Νὰ δείξω τῆς ἀγάπης μου τὸ φῶς καὶ τὸν ἀθήρα
νὰ σοῦ χαρίσω θά 'πρεπε τὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα!

Χαιρόμαστε ἄνθος τῆ ζωῆ μὲ τοῦ Θεοῦ τῆ χάρη.
Ποτέ μας δὲ γνωρίσαμε κακοκεφιά καὶ γκρίνια!
Στῆ γῆ δὲν ξέρω ἂν βρίσκεται πιὸ μονιαστὸ ζευγάρι.
"Ἐνας ἂν εἶμαι ἀπ' τοὺς καλοὺς, ἐσὺ εἶσαι ἡ Μίνια! ἡ Μίνια!

287

Σήμερα Ψυχοσάββατο, πού ανάβουν τ' άγιοκέρια
 και πᾶν στοὺς τάφους κόλυβα, στὰ μνήματα λιβάνι.
 Μὲ τὸ κοιλάρφανο παιδὶ στὰ τενιασμένα χέρια
 τοῦ κάκου τάφο ἀναζητεῖ συλλεΐτουργο νὰ κάνη!

Δὲ βλέπει τὰ ματάκια του, μ' ἄς εἶχε ὀμπρὸς τῆς κάνε
 τὸν τάφο πού τὸν σκέπασε, νὰ βλέπη τὸ χορτάρι! . . .
 Μαύρη τῆς ἢ παρηγοριὰ πού ὅσοι ἤρθαν μολογαῖνε
 πολέμησε, σκοτώθηκε σὰν ἄξιο παλληκάρι!

288

— *Πολὺν καιρὸ σὲ τρώγομαι καὶ πάλε δὲ σ' ἀφήνω:*
Εἶναι ὥρα νὰν τὴ δώσουμε, Ἀφέντη, τὴ Μυγδάλω! . .
. . . Παιδεύεται ὁ κοψογονῆς κι ὡς νὰ μὴ φτάνη ἐκεῖνο
πρέπει νὰ πάη τὴν τσούπα του μὲ προῖκες στὸ μαρκάλο!

Νὰ κόψη γιδοπρόβατα, χωράφι νὰ χωρίση
καὶ πανωπροίκι χρήματα καμμιά φορὰ νὰ τάξη!
Χεράκια χάνει τῆς δουλειᾶς κι ἀντὶς νὰν τοῦ χαρίση
πλερώνει κιόλας τὸ γαμπρὸ τὴν πούλα του νὰ σφάξῃ!

289

Μπροσοταμένος βρέθηκα σὲ Μάνας παρακάλια
 ἀφόντας ἤμαν εὐζωνας κ' ἤμαν μπροστὰ στὴ μάχη —
 Μοναχογιοὶ δὲ γύρισαν, ἀφῆσαν τὰ κοκκάλια
 σὲ νοτισμένη λαγκαδιά, σὲ χιονισμένη ράχη. . .

Ἐσύ, ποὺ καλογύρισες, μὴ λησμονᾶς τὸ τάμα!
 Κινᾶμε πᾶμε στὸν Προυσό, μαζὶ μ' ἐμᾶς χιλιάδες. . .
 Μεγαλομάτα Παναγιά, τὸ ζωντανό Σου θάμα
 γονατιστὲς δοξάζουνε μὲς στὴ Σπηλιὰ οἱ Μανάδες!

290

Σὲ ποιούς γκρεμούς, σὲ ποιὲς ἐρμιές νὰ ὑπάρχη Μαναστήρι,
 ποὺ ἀφήσανε ἀλειτούργητο πολλῶν αἰώνων γύροι,
 ὅλα νὰ τ' ἀπιθώσω ἐκεῖ τὰ κοσμικά μου σέα
 τὴ νέα ζωὴ ν' ἀπαρνηθῶ, νὰ ζήσω τὴν ἀρχαία;

Νὰ κρούσω ἐγὼ τὰ σήμαντρα καὶ τὴ νεκροκαμπάνα·
 — Ἐλάτε, ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς, ἐδῶ νὰ λυτρωθῆτε
 νὰ ζήσετ' ἀβασάνιστα μὲ τ' οὐρανοῦ τὸ Μάννα,
 ποτὲ τῆς γῆς τίς λιχουδιές νὰ μὴν τίς θυμηθῆτε!

291

*Μίλα καὶ κακομίλα μου καὶ σήκωσε τὸ χέρι
καὶ χτύπα με νὰ γνωριστῶ μὲ τὸν κακὸν τὸν ἄντρα
νὰ μάθω τ' εἶναι ὑπομονή, τ' εἶναι σκλαβιά στὸ ἰταίρι
καὶ τ' εἶναι κακοπέραση στοῦ στεφανιοῦ τῆ μάντρα. . .*

*Νὰ κλάψω δάκρυα τῆς φταιξιᾶς καὶ τῆς μετάνοιας δάκρυα,
Νὰ θυμηθῶ τῆ μάνα μου τῆ χιλιοπικραμένη. . .
Κι ὅταν μὲ ψάξης καὶ μὲ βρῆς κρυμμένη ἐκεῖ στὴν ἄκρια
νὰ 'μαι κρυφοχαρούμενη καὶ παρηγορημένη!*

292

*Παπά, για κάμε ἀμόλυση, Δεσπότη, βλόγησέ μας
νά στρώσουμε τὶς τάβλες μας ὀπώβρουμε κλαράκι!
Δὲν τὸ χαλάσαμε 'Αἰ-Γιαννιοῦ τ' ἀνήμερα ποτέ μας
μὲ νηστιμιές ριζόπιτες ρουφᾶμε τὸ κρασάκι. . .*

*Καὶ μολογᾶν οἱ γέροντες στὴ μέση τῆς παρέας
κάποτε κάποιος βρέθηκε τ' ἀνήμερα νὰ σφάξει,
κ' ἔβαλε 'μπρὸς ὁ ἀντίχριστος νὰ μαγερέψη κρέας. . .
Μὰ βρῆκε χέρι ἀνθρώπινο στὴ χύτρα! Θεὸς φυλάξη!*

293

Αὐτὸ νὰ μὴν τὸ ξαναειπῆς ποτέ, καλὸ μου ἱταίρι:
 «Μᾶς φτάνουν τέσσερα παιδιά!» Ἕνας Θεὸς τὸ ξέρει
 τὸ πέμπτο ἂν θὰ ἔβγη πιὸ πολὺ καλύτερο ἀπὸ τ' ἄλλα
 προορισμένο ν' ἀνεβῆ σὲ πιὸ μεγάλη σκάλα!

Ἄντρούλη μου, ἄκουσα νὰ πῆς λόγο πολὺ μεγάλο.
 Παιδάκια νὰ σοῦ κάνω ἐγὼ καὶ πέμπτο, κι ἔχτο, κι ἄλλο.
 Κι εἶθε νὰ τὰ μυρώσῃ ὁ Θεὸς μὲ τὴ χρυσὴ σφραγίδα
 νὰ γίνουν ἄνθρωποι καλοὶ γιὰ μᾶς, γιὰ τὴν Πατρίδα!

294

- *Μάνα*, πρὶν πάω στὸ σπίτι μου νὰ μὲ ξεδασκαλέψης
πῶς πρέπο εἶναι νὰ φέρνομαι στὰ καθημερινά μου. . .
- Μὴν τρῶς πολὺ, κρασί μὴν πιῆς, γλυκὸ μὴ λιχουδέψης,
νὰ κάνης τὴν ὑπάκουη: «Πρόσταξε, πεθερά μου!»

Δήλωσα πῶς κρασί ποτὲ στὸ στόμα μου δὲν βάζω!
Μὲ στεῖλαν στὸ κατώϊ μας μὲ δυὸ κρασοκανάτια.
Ρουφοῦσα τό 'να! «Πῶς μποροῦν γιὰ νὰ τὸ πίνουν!» κράζω:
Στὴν γκλαβανὴν ἀντίκρισα τῆς πεθερᾶς τὰ μάτια. . .

295

Καλὸς ὁ Ἀποστολόγιαννος ζευγὰς καὶ τυροκόμος
καὶ φαμελίτης: πάντρεψε κορίτσι, γιὸ σπουδάζει!
Κι ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησιᾶς καλύτερος — ἀλλ' ὅμως
ἔχει ἓνα λάττωμα κι αὐτός: τὰ κόμματα ν' ἀλλάζη!

Κάθε πού γίνοντ' ἐκλογές βρίσκεται σ' ἄλλο κόμμα!
Ραχιώτης: κοντοστέκεται στὴ ράχη καὶ γκαϊδίζει
τηράει σιὰ ἄδῶ, τηράει σιὰ ἄκεϊ, κρυφοζυγιάζει ἀκόμα,
Κι ὅπου ἢ «κολόνα» πιὸ τρανὴ σιὰ ἄκεϊ κι αὐτὸς βαΐζει!

296

Πλοκάθισαν τὰ σύνεφα, ξεθύμανε ὁ ἀγέρας
 Τῆς γῆς τὴ φλούδα γάνωσε βραστὸ καλαί τὸ κάμα.
 Στὴν ἄχνα τῆς κουφόβρασης, στὸ πύρωμα τῆς ξέρας
 κοντανασαίνει τὸ φυτό, γκουσομανάει τὸ πράμα.

Κι ἐγὼ τὴ μέρα διάλεξα ν' ἀγγαρευτῶ στ' ἀλώνι!
 Τὸ καλαμπόκι ἀστουμπιστο. . . Διράβδι, μὴ λυγίσης!
 Ὁ χεροκράτης δέρνεται κ' ἡ τζόρα παλαβώνει!
 Βασανισμένο μου ψωμὶ καὶ πῶς νὰ μὴν πικρίσης;!

297

Στις καστανιές, πού πᾶν οἱ νιές νά τις καρπολογήσουν,
 ἀμὰν κι ἐγὼ νά πήγαινα τις νιές ν' ἀνθολογήσω. . .
 Πολλές καὶ δὲν τις δύνομαι — θὰ μὲ χειροτονήσουν
 καὶ καταχέρι θηλυκὸ πῶς νά τὸ νταγιαντήσω!

Ξέρω ποιὰν θὰ ξεχώριζα! μὰ δὲν τὸ κατορθώνω!
 Στὴ μέση οἱ ἄλλες τὴ φυλᾶν μὲ ζήλια καὶ μὲ φτόνο. . .
 Ἄλλη δὲν ἔχω μπόρεση παρὰ νά παραβλέψω
 νά κάνω τις περιφρονῶ κι ἄλλοτε νά τὴν κλέψω!

298

- Στὴν τάβλα μας καθήσαμε φαμελικὰ νὰ φᾶμε.
 Νὰ κι ὁ Κουμπάρος! Χαιρετᾶ. Τὸν ἀντιχαιρετᾶμε.
 — Κάτσε νὰ φᾶμε ὅ,τι ἔτυχε! καὶ νὰ μᾶς συμπαθήσης. . .
 — Ἐγὼ συμπάθιο σᾶς ζητῶ — καὶ φεύγω. . . — Νὰ καθίσης!
- Πολλὲς ἐκάθισα φορὲς κι ἔχω καλοπεράσει!
 Ἄλλο δὲ θέλω νὰ χαλῶ τώρα τὴν ὄρεξή σας.
 Θὰ ξαναρθῶ τ' ἀπόγιομα! — Κι ἔφυγε μὲ τὴ φράση:
 — Μίνια φορὰ, Κουμπάρε μου, φᾶτε καὶ μοναχοί σας!

299

Ἐκεῖνο πού λαχτάρησα χωρὶς νὰν τὸ ἀπολάψω
 εἶναι νὰ πάω μακριὰ-μακριά, κατάναικρα στὴν ἄκρη,
 νὰ βρῶ τὸ ἀστέρι τὸ ἀκρινὸ νὰ κάτσω καὶ νὰ κλάψω
 ἀστέρι νέο νὰ γίνεταί κάθε πού χύνω δάκρυ. . .

Καινούργια ἀστέρια ὁ οὐρανὸς χιλιάδες νὰ γιομίση
 νὰ γλυκαθοῦνε οἱ Ἄγγελοι, νὰ πικραθοῦνε οἱ Τάδες.
 Νὰ ῥθῆ ὁ Θεὸς καὶ «γιατί κλαῖς;» γλυκὰ νὰ μὲ ρωτήση.
 «Δὲν ξέρω! Δὲν μοῦ τό ῥμαθαν, ν' ἀποκριθῶ, οἱ παπάδες!»

300

Γραφή λαβαίνω γνοιάζομαι, δειλιάζει ὡς καὶ τὸ χέρι:
 Τὴν ψάχνει μὲ τὰ δάχτυλα, νὰ τὴν ἀνοίξη τρέμει. . .
 Σάβανο μοιάζει τὸ χαρτί, πληγὴ τὸ βουλοκέρι —
 Τὸ πῶς μᾶς λιγοψύχισαν οἱ χάροι κ' οἱ πολέμοι!

Ὁϊμέ! Εἶχα δίκιο νὰ σκιαχτῶ καὶ Χάρο νὰ γνωρίσω!
 Μοῦ πῆρε φίλο γκαρδιακό, ποῦ δεύτερον δὲν ἔχω!
 . . . Σταυραδερφέ μου, ποῦ θὰ πᾶς χωρὶς νὰ σὲ φιλήσω;
 Ἄλογο μαῦρο σέλωσα νὰ σὲ προφτάσω τρέχω!

301

Χαζίρι νάν τόν πάρουνε με ξύλα και με πέτρες
τὸ δόλιο Γερο-Μυλωνά, τάχα παραραδίζει
Εἶναι οἱ ἀπαλέτες ζόρικοι, γκρινιάρες οἱ ἀπαλέτρες,
μὰ ἐκειὸς ἔχει τὸ δίκιο του, σπαθι τὸ περασπίζει:

« . . . » Ἄν ἴσως παραράδισα ν' ἀλέσω καθαρίδια
ὁ Νόμος εἶναι ἀποπαντὲς κι ὁ Μύλος τὸν φυλάει
ἔχι γιὰ τὸ συμφέρο του μόν' με ζημιὰ του ὀττία:
Γιατὶ ἀπὸ νύφη και γαμπρὸ κανεῖς δὲν παίρνει ξάϊ !»

302

Ἡ κόρη ἀνέβη στὸ βουνὸ νὰ μάση τ' ἀνυχάκι
 σὰν τὸ χρυσάφι κίτρινο, τὸ μόνσκο μυρωδάτο
 καὶ νὰν τὸ πλέξη στέφανο, τὸ δέση σταυρουδάκι
 μοσκοβολήση τὰ προικιά στοῦ φορτσεριοῦ τὸν πάτο.

Λεβέντης ἐλαγόνευε καὶ νιὸς ἀγριμολόγα:

- Κόρη μου, μὴ στὸν ἐγκρεμό, στοῦ βράχου τὸ στεφάνι!
 Ἦταν ἡ ὀρμήνια του σωστή καὶ πῶς νὰ μὴν ἐνόγα;
 Ὁ νιὸς τ' ἀγρίμια λησιμονᾶ κ' ἡ κόρη τὸ βοτάνι!

303

Σὰν ἔτυχε ξημέρωσα μὲ τὸ καλὸ μου κέφι
ὅλα τὰ βλέπω νόστιμα κι ὅλα χαριτωμένα. . .
Τῆς γῆς τὰ μοσκολούλουδα καὶ τ' οὐρανοῦ τὰ γνέφη
κουβέντα πιάνουν μυστικιὰ καλὸ νὰ εἰποῦν γιὰ μένα!—

“Ὅλα θὰ μῶρθουν βολικὰ κι ὅλα καθὼς τὰ θέλω!
Πετυχημένες οἱ σπορές, τὰ πρόβατα γαλάρια,
Κι ὄντας μὲ τὸ σπαθάκι μου τοὺς πάρω τὴν Πηνέλω
θὰ σκάσουν ἀπ' τὴ ζήλια τους σαράντα παλληκάρια!

304

- Ἄναστατώθη τὸ χωριό! Σκοτώσαν τὸν Ἀντώνη!
Ἄ Μῆτσο-Γιῶργος πλιότερο τὸν κόσμο ἀναστατώνει.
— Σκοτώσαν τὸν καλύτερο τὸ χωριανό μας! λέει
καὶ τάχα ψευτοδέρνεται καὶ τάχα ψευτοκλαίει.

- Ἄ Νωματάρχης ἔφτασε — Ἄ Μῆτσο-Γιῶργος μόνο:
— Ψάξ' τε νὰ βρῆτε γρήγορα, τοῦ λέει, τὸ δολοφόνο!»
— Τὸν βρῆκα καὶ τὸν ἔπιασα — μὴ χολοσκᾶς τοῦ κάκου!»
— Τὶς χειροπέδες βάλτε του!» λέει τοῦ χωροφυλάκου.

305

Συπόλητη περπάτησα σὲ Μαναστήρι πῆγα
γιὰ νὰ ἴβρω Γούμενο καλό, Πνευματικὸ μὲ γνώση.
Τὰ βάσανά μου εἶναι πολλά, τὰ κρίματά μου λίγα
κι ὁ ἱσομολόγος, πίστευα, τὸ δίκιο θὰ μοῦ δώση!

Τ' ἀνοιξα τὴν καρδούλα μου, τοῦ εἶπα δὲν εἶχα τσιάζει
σὰν ἦρθε στὸ στρωσίδι μου — ἀπὸ ντροπὴ μεγάλη! . . .
Ἐκειὸς ἐκεῖ κι ἂν ἔπραξεν ἐγὼ δὲν εἶχα πράξει!
Γιατί σὲ κάνονα βαρὺ τὴ δόλια ἐμὲ νὰ βάλῃ;

306

- Ὁ Θύμιος λείπει ἀπ' τὸ χωριό, ἡ Θύμιενα ζυμώνει.
 Ξεμπρατσωμένη μάχεται στὸ μαγεριό της μόνη.
 Μπαίνει ὁ Λοχίας, μερακλής, τῆς στρίβει τὸ μουστάκι:
 — Τί χαλασμός, τί σκοτωμός θὰ γίνη σὲ λιγάκι!
- Γιατί, Κύρ-Καπετάνιε μου; — Νά, ἐγὼ θὰ σὲ φιλήσω,
 σὺ θὰ τὸ εἰπῆς στὸν ἄντρα σου, θὰ τὸν πυροβολήσω,
 θὰ μοῦ ριχτῆ ὄλο τὸ χωριό! — Πῦρ!, ἄντρες, θὰ διατάξω.
 — Ὡχ! Ὡχι! Σοῦ τ' ὀρκίζομαι, κουβέντα δὲ θὰ τσιάξω!

307

Στὸ μαγαζάκι τοῦ χωριοῦ κάθεται κι ἀγναντεύεις
τὰ ἴδια δάση καὶ βουνά, τὰ ἴδια χωραφάκια. . .

Ἄνοιγουν τηλεόραση καὶ ξάφνου ταξιδεύεις
σὲ πλούσια καὶ σὲ φτωχικὰ τοῦ κόσμου ὅλου σοκάκια. . .

Ἀντίλαλοι πολλῶν λαῶν, κακίες, καλοσύνες
ἀνάμιχτα μαζί τ' αἰκοῦς, συχαμερὸ κουρκούτι. . .

Καὶ τίς παλιές, ἀπλοϊκὲς θυμάμενος γαλῆνες
φωνάζεις: «Θεέ μου, σῶσε με ἀπὸ τῆ χάβρα ἐτούτη!»

308

Ὁ Λιᾶς ὁ Σίνης ἔκρινε τοῦ Σπύρου Καραγιάννη
ποὺ θέριζε στὸν Καρκανιά κι ὅλο τὴ γῆς προσκύνα:
— «Ἀνέβα στὸ Κλεφτάλωνο νὰ κάμουμε σεργιάνι
τσεμπέλι νὰ καπνίσουμε, νὰ παίξουμε κολτσίνα!

«Ἄσε τὸν ἔργο στὰ παιδιὰ γιατί ἔχουμε γεράσει
λίγος καιρὸς μᾶς λείπεται κι ἄς τὸν χαροῦμε τώρα!
Μὰ εἶν' τὸ κακὸ ποὺ χήρεψα κι ὁ κόσμος θὰ γελάσῃ
ἂν φέρω γύρω τὰ χωριά νὰ βρῶ καμμιὰ μηλιώρα! . . »

309

Νὰ εἰπῶ ἕκατὸ εἶναι λιγοστά, λαθεύω ἂν 'πῶ τὰ χίλια
 Πολλὰ κορίτσια χόρευαν στὸ πανηγύρι ἐκεῖνο!
 Φοράγαν παρδαλὲς ποδιὲς καὶ κάτασπρα μαντήλια,
 Ἡ μιὰ τῆς ἄλλης ἔμοιαζε σὰν κρίνο μὲ τὸ κρίνο.

«Βόηθα με, Ἁγιά-Παρασκευή, τὴ μιὰ νὰ ξεχωρίσω!»
 Δὲν ξέρω πῶς σὲ διάλεξα μὲς στὶς πολλὲς ἐσένα
 καὶ δαχτυλίδι σῶταξα χρυσὸ νὰ σ' ἀποχτήσω. . .
 Ποιὸς εἶπε νυφοδιάλεμα τῆς Μοίρας τὰ γραμμένα;!

310

Μοσκοβολᾶν τριαντάφυλλα, γλυκολαλᾶν ἀηδόνια
 στρώνεται ἡ γῆς ἀνθόχορτο καὶ διαμαντένιον ἄμμο
 Τὰ δέντρα σμοῦνε τὶς κορφές καὶ μπλέκουνε τὰ κλώνια
 νὰ πῆξουν ἴσκιον νὰ διαβῆ, νὰ πάη ἡ Λενιώ στὸ γάμο!

Νὰ πάη στὸ γάμο νὰ χαρῆ καὶ νὰ γαμπροδιαλέξη
 τὸν ἄντρα ποὺ τῆς μέλλεται, τὸ νιὸ ποὺ τῆς ἀξίζει. . .
 — «Καὶ στὰ δικά σου!» εὐκήθηκα. Δὲ μοῦ ἀποκρίθη λέξη.
 Τὰ μάτια τῆς χαμήλωσε καὶ ροδοκοκκινίζει! . .

311

*Μ*ὴν ἄδικα μοῦ γίνεσαι, γειτόνισσα, τσιμπούρι
 καλὸ σκοπὸν ὀπώβαλες δὲ θὰ τὸν κατορθώσης!
 Εἶναι ἡ καμπούρα μου μικρὴ, νὰ βρῆς ἄλλον καμπούρη
 τῆ νύφη, ποῦ μοῦ διάλεξες, νὰ τοῦ πανωφορτώσης!

- Ἐγὼ γιὰ σὲ τῆ διάλεξα νὰ σὲ καλοπαντρέψω
 καὶ μὴν πιστεύεις τί σοῦ λέν ὁ κόσμος ὁ ζηλιάρης!
- Μὰ ἐκειά, ποῦ πράξαμε μαζί, πῶς νὰ μὴν τὰ πιστέψω;
- Αὐτὰ ἦταν θέλημα Θεοῦ γυναίκα νὰν τὴν πάρης!

312

“Οποιος δὲν εἶναι ἀτὸς παθὸς πῶς νὰ μὲ καταλάβῃ;
Στὸ λόγγο βγῆκα κυνηγὸς πριχοῦ νὰ φέξῃ ἀκόμα..
Μπροστά μου βλέπω διάβαινε. . . Δὲν ἦτανε κουνάβι
δὲν ἦταν τσίχλα στὸ φτερό καὶ πέρδικα στὸ χῶμα. . .

Σηκῶνω χρυσοντούφεκο κατάστηθα νὰ ρίξω
μὰ δὲν αἰκούει ὁ σκάνταλος κι ὁ κόκκορας δὲν πέφτει!
Ἡ κοριτσάδα διάβηκε χωρὶς νὰν τὴν ἀγγίξω!
Ποιοὶ θὰ μὲ ποῦνε μερελό, ποιοὶ θὰ μὲ ποῦνε ψεύτη. . .

313

Ἡ κόκκια ἡ γίδα βέλαξε στὴ μπάλια καὶ τῆς εἶπε:
 — Βρῆκα ἕναν κῆπο ξέφραγο καὶ μὴ φοβᾶσαι ντίπου!
 Χουγιάζει ἀντίκρυ μιὰ γριά φαφούτα: «τσίπε! τσίπε!»
 μὰ οἱ πέτρες τῆς δὲ φτάνουνε τὸ σύνορο τοῦ κήπου!

Ἔμπα νὰ τὴν τυλώσουμε σπανάκι καὶ μαρούλι!
 Ὅσο νὰ φτάσῃ ὁ ἀφεντικὸς μὲ τὴν ἀφεντικιά του
 θά'χουμε κάμει τὴν κοιλιὰ τεζάτη σὰ νταούλι
 κι ἄς πάῃ νὰ βρῆ τὸν κύρη μας νὰ πάρῃ τὴ ζημιὰ του!»

314

Παντρεύω τὸ κορίτσι μου καὶ σκίζεται ἡ καρδιά μου.
 "Ὅχι πού δίνω τόσο βιὸς — ποιὸς λογαριάζει προίκα;
 Μόνε πού χάνω ἀγύριστα τὴν κόρη ἀπ' τὰ τσαρδιά μου
 κι ἀπὸ τὰ ζά μου πού 'τρεχε καὶ τάγιζε μὲ γλύκα. . .

"Ἄν κάτσω τώρα νὰ σκεφτῶ πὼς πάει σὲ χέρια ξένα
 νὰ τραβηχτῆ, νὰ μολευτῆ, τὴν παρθενιά νὰ χάσει,
 νὰ μπῆ σὲ χίλια βάσανα — τῆς φτάνει μόνο ἡ γέννα! —
 μὲ πιάνει ἓνα παράπονο — καὶ πῶς νὰ μὴ μὲ πιάση!;

315

Δὲν μὲ φοβίζει θάνατος, δὲ μὲ τρομάει τὸ χῶμα.
Ἔνα μονάχα θὰ ἔθελα κι ἐκεῖ νὰ μὴ μοῦ λείψῃ.
Νὰ μὴ μοῦ λείψῃ τὸ φιλι παρὰ στόμα μὲ στόμα
μ' ἄλλη ψυχούλα νὰ χαρῶ τοῦ σκοταδιοῦ τὴ θλίψῃ!

Μὲ τέτοιο ἀθάνατο φιλι θὰ σιγουρέψω αἰώνια
πὼς δὲ θ' ἀλλάξῃ τίποτα στοῦ κόσμου τὴν παράτα.
Θ' ἀνθοῦνε τὰ τριαντάφυλλα, θὰ κελαῖδᾶν τ' ἀηδόνια
τὰ νιάτα θὰ ἐρωτεύονται νὰ πλάθουν ἄλλα νιάτα!

316

— Βοσκέ, δός μου τὴ γκλίτσα σου, δός μου καὶ τὴ φλογέρα
νὰ πάρω τὸ κοπάδι σου μὲ τὸ καλὸ κεσέμι
νὰ τὰ σκαρίσω ἐγὼ βοσκὸς κατὰ τὴ βρύση πέρα,
ὅπου τὸ μαυρονέρι τῆς ἀπ' τὴν κρυάδα τρέμει.

Νὰ ζήσω μιὰν ἀξέχαστη, φτωχὸς τσοπάνος, ὦρα,
μυρίζοντας ἀγράμπελες, ἀκούγοντας ἀηδόνια!
Γέλασε κι ἀποκρίθηκε: «Τὸ καλοκαίρι τώρα
βοσκὸς μιὰν ὦρα εἶναι καλὰ! Βαστᾶς σαράντα χρόνια;»

317

Στὴν τύχη δὲν ξεχώρισε τὸ μονοδέντρι ἀπ' τ' ἄλλα
καὶ φύτρωσε κατάρραχα καὶ μοναχό του ἐστάθη.
Διπλὸ στοιχειὸ κατοίκεψε στὴν ἄδεια του κουφάλα
Ποιὸς τὸ πιστεύει ἂν δὲν τὸ ἰδῆ, μὰ κι ἂν τὸ ἰδῆ ἂν δὲν πάθη;

Ἄρσενικεῦει τὸ Στοιχειὸ βουρλίζει τὰ κοπάδια
στὶς προβατίνες ρίχνεται κι ἀπαρατᾶν τ' ἄρνιά τους!
Μὰ σύντα θηλυκεύεται δὲν πάει στὰ κουρεμάδια:
μαυλίζει τσοπανόπουλα καὶ χάνουν τὰ λοϊκά τους!

318

Γλυκά σέ ξαναρώτησα γιά τὰ περάσμενά σου·
 Πικρά μοῦ ξαναρμάθιασες τσοπέλες παραμύθια.
 Κι ἀναβοκοκκινίζανε τὰ δόλια μάγουλά σου
 θαρρώντας θέλω καί ρωτῶ νά μάθω τὴν ἀλήθεια!

Ποιὰ εἶναι ἡ ἀλήθεια, πού εἶναι μιὰ καὶ τοῦ Θεοῦ, τὴν ξέρω
 κι ἂν μοῦ τὴν πῆς, τὴν ξαναπῆς — βιζγάντι θὰ τὴν βγάλω!
 Ἐγὼ ρωτῶ τὰ ψέματα στὰ χεῖλη σου νά φέρω
 πού εἶναι πολλὰ καὶ παρδαλά, μορφαίνουν τό 'να τ' ἄλλο!

319

"Αν φαίνεται από την αύγή, πάντα καλή έχω μέρα!
Πάντα καλόκεφος ξυπνῶ, καλόκαρδος δουλεύω.
Στὸ βόηθο κράζω: κόπιασε! στὸ ἀμπόδιο: παραμέρα!
"Όσα εἶν' δικά μου τ' ἀγαπῶ, τὰ ξένα δὲ ζηλεύω.

Σμίξω ἄνθρωπο γλυκαίνομαι κι ἐκεῖνον νὰ γλυκάνω.
"Ίσια στὰ μάτια τὸν κοιτῶ, ζεστὰ τὸ χέρι δίνω.
"Αν τὸ καλὸ δὲ δύνομαι, ποτὲ κακὸ δὲν κάνω.
Πλουταίνοντας ἂν θ' ἄλλαζα, κάλλιο φτωχὸς νὰ μείνω!

320

Δὲν ἔχω κι οὔτε ἀποθυμῶ χαρὲς καινούργιες νά 'χω !
Τὸν ἴδιο μόχτο γεύομαι, στὸ ἴδιό στρατι ἀραδίζω.
Χορταίνω ἀλέτρι ὀλημερίς κι ὡς πρέπει στὸν ξωμάχο
χαίρομαι καὶ τὴν κούραση τὸ βράδυ ποὺ γυρίζω. . .

Μονὸ σταυρὸ στὴν 'Εκκλησιά, διπλὸ στὸ Κοιμητήρι.
Μακριὰ τηράω τὸ σπίτι μου νά 'χη ψηλοκαπνίση.
Κι ὅσο ζυγώνω λαχταρῶ νά ἰδῶ στὸ παρεθύρι
τὴ Χάϊδω μου, γνοιαζόμενη τὰ βόϊδια νά παχνίση. . .

321

*Πάππου προσπάππου τὰ κρυφὰ καὶ τὰ μαντολογήγια.
Στὶς φόσες βρίσκει βότανα, στὶς τάπιες ρίχνει στ' ἄστρα.
Γερεύει πάθια κοριτσιῶν, καμμιά φορά κι ἀντρίκεια.
Ξέρει νὰ κάνη καὶ καλό, νὰ κάνη καὶ χαλάστρα.*

*Μὴν πῆς ἄλλοῦ τὸν πόνο σου, μικρέ μου Μωραίτη,
Νιόγαμπρε, πού δὲ μπόρεσες νὰ δώσης τὴν ἀγάπη. . .
Πᾶρε βαρκούλα πέρασε καὶ ρώτα ποῦ εἶν' τὸ σπίτι
τὸ σπίτι τῆς Ναούμενας καὶ τοῦ Μανώλη — Ἀράπη.*

322

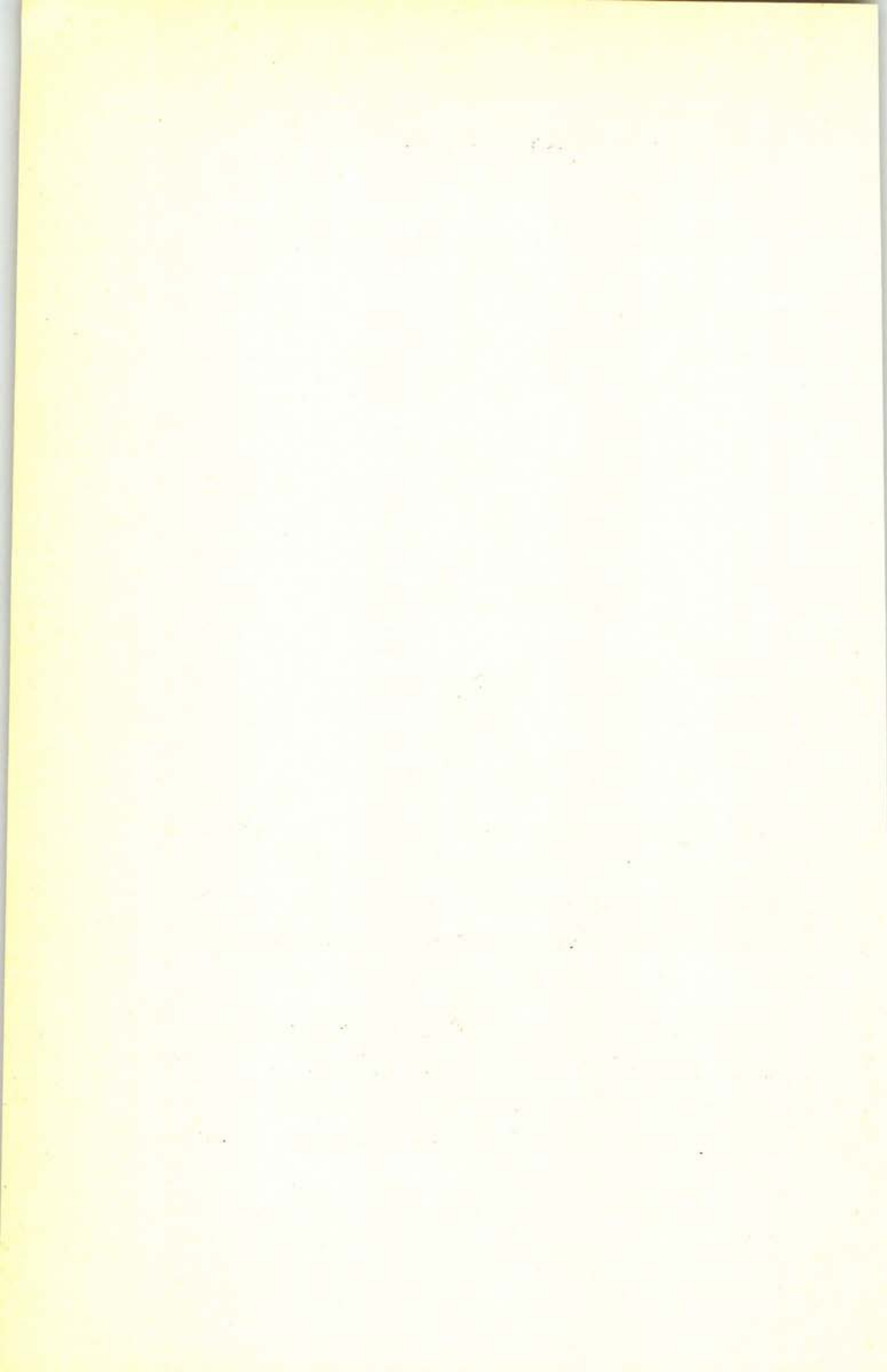
° Ο Χάρος σὲ σημάδεψε πού σ' εἶδ' ἔτσι λεβέντη. . .
Τὸν πολεμήσαμε μαζί μὰ στάθηκε τοῦ κάκου!
Σὲ ξόρκισα, δὲν ἄφησα κοριάλο καὶ ρεμέντι:
Χάσκο ψωμί σὲ τάγισα, σὲ πότισα κονιάκου!

Μόνο γιατρὸ δὲ μπόρεσα νὰ φέρω ἀπὸ τὴ χώρα.
Δὲν εἶχα ζῶ νὰ στείλω του, παράδες νὰ τοῦ δώσω. . .
° Ἦταν γραφτό σου νὰ χαθῆς κ' εἶναι γραφτό μου τώρα
μονάχη κι ἀσυντρόφιαστη νὰ νυχτομαραζώσω!

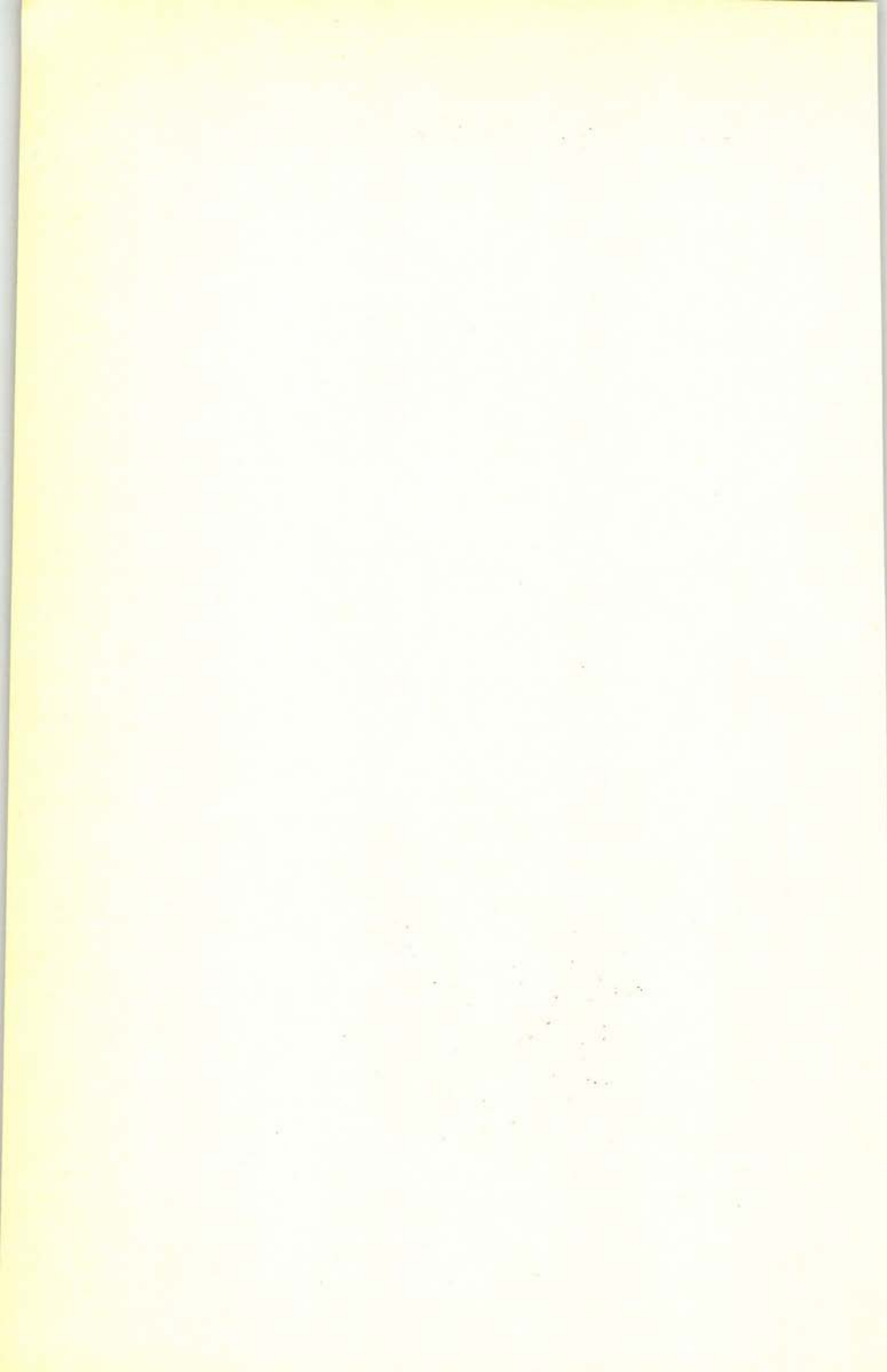
323

Καλόφερτα, καλόμπηχτα και καλορίζικά σας!
Ἄνθρωποι σᾶς πεδίκλωσαν, Θεὸς σᾶς ἀνταμώνει.
Ὅχτροι και φίλοι χαίρουνται τὰ στεφανώματά σας.
Ζευγάρι ὁμορφοταίριαστο ποιὸς δὲν τὸ καμαρώνει!

Ἄδειάστε τώρα τὴ φωλιά, δικοὶ και συμπεθέροι,
νὰ μείνουνε τὰ δουύλια τους νὰ ἰδοῦμε τί θὰ φκιάσουν...
Κι ἄς ξαναρθοῦνε τ' ἄργανα ταχιά τὸ μεσημέρι
νὰ μᾶς παινέψουν τὸ γαμπρό, τὴ νύφη νὰ δοξάσουν!

324

Τάχατ' ἐγὼ κατήφερα νὰ μπῶ μὲς στὸ πετσί σου
 νὰ πονεθῶ τοὺς πόνους σου, νὰ κραίνω τὴ φωνή σου,
 ἢ ἐσύ μιὰν ὥρα ὀλόσαρκος νὰ μπῆς στὴν αἵρεσή μου
 καὶ τραγουδάμε οἱ δυὸ μαζί, φωνή σου καὶ φωνή μου;

Σταυραδερφέ μου τοῦ βουνοῦ, δὲ ζῶ βασανισμένα.
 Κανένας ὅμως δὲν πονεῖ περισσότερο ἀπὸ μένα
 κανένας γιὰ τὴ φτώχεια σου, γιὰ τὸν τραχύ σου ἀγώνα!
 Πάσχεις — μὰ ἐσύ τίς ρίζες μας βαθαίνεις στὸν αἰώνα!

325

Ἐὰν εἶχα δύναμη πολλή γιὰτ' εἶχα λίγα χρόνια
 τὸ Χάρο δὲ λογάριαζα, τὸν ἔλεγα καὶ φίλο.
 Πολλὲς φορές σκεφτόμουνα χαμπέρι νὰ τοῦ στείλω
 νὰ βγῆ νὰ πολεμήσουμε στὰ μαρμαρένια ἀλώνια!

Τώρα ποὺ πῆρα γέρασα καὶ βλέπω λίγο-λίγο
 τοῦ καντηλιοῦ τῆς ζήσης μου νὰ σώνεται τὸ λάδι,
 δὲν τοῦ μιλῶ, τοῦ κρύβομαι, ζητῶ νὰ τοῦ ξεφύγω!
 Ζητῶ νὰ πάω ἐθελοντῆς ἀπὸ ἄλλη ὁδὸ στὸν "Αθη!

326

Κανείς άτόφια τή χαρά δέν έχει άπολάψει
τή μιá τή μέρα θά χαρή, τήν ταχινή θά κλάψη.
Ή γειά με τó σακάτεμα, ή δόξα με τόν πόνο
άνθους κι άγκάθια βγάζουνε μαζί στον ίδιο κλώνο !

Ήλήθεια, είναι τά χρόνια μας πολύ βασανισμένα.
Μά πάντοτε καλύτερα λέμε τά περασμένα.
Ήγώ τó μαύρο σήμερα τó νταγιαντώ κι εκείνο.
Μά τó χειρότερο ξορκώ μήπως τó άπομακρύνω !

327

Δόγγοι πού με σκλαβώσατε, πηγές πού με δροσίστε,
δέντρα, πού μπιστευτήκατε κρυφούς καημούς σ' έμένα,
φτέρες πού άποκοιμήθηκα και πουπουλένιες ήστε
άγρια λουλούδια πρόσχαρα σαν όνειρο παρθένα.

Όχι! να μη μαντέψτε πως στερνή φορά διαβαίνω!
Σκεπάζω με χαμόγελο τή μυστική μου θλίψη
και τον άποχαιρετισμό βουβά τον άνασαίνω.
Φεύγω κρυφά, να νείρεστε πως δε σās έχω λείψει!

328

Δασομαλλοῦσες ρεματιές, ἀγναντερές ραχοῦλες
 δέντρα ἰσκιερὰ πολύχρονα, λιγόζωα λουλουδάκια,
 ἄγριοι γκρεμοὶ ἀνεζύγωτοι, καλεστικὲς βρυσοῦλες
 πρόβατα μολαίμικα, ζημιάρικα γιδάκια,

Καλύβες πλακοσκέπαστες, θεόγυμνα ἐξωκλήσια
 ἀτόφιοι ἀνθρώποι τοῦ βουνοῦ, ντόμπρα ζωὴ γαλήνια,
 θὰ σᾶς θυμᾶμαι ἀξέχαστα μὲ λύπησιν περίσσια
 στῆς πολιτείας τῆ χλαλοή, στῆς ἀγορᾶς τῆ γκρίνια. . .

329

Στὰ ξένα στραβογέρασα, βουνά μου ἔρχομαι πίσω
 νὰ σᾶς ἰδῶ, νὰ σᾶς χαρῶ, σᾶς ἀποχαιρετήσω!
 Θυμᾶστε τί λεβεντογιὸς ἤμουν κι ἐγὼ στὰ νιάτα
 πετοῦσα, δὲν πατοῦσα γῆς, στὴ στοურναρένια στράτα!

Τί κι ἂν τὰ χρόνια πέρασαν, τί κι ἂν ἔχω γεράσει;
 Ἔζησα, λέω, καὶ γέρασα! Αὐτὴ μας εἶναι ἡ πλάση!
 Αὐτὸς ὁ Νόμος τῆς ζωῆς κι ἐγὼ θὰ τὸν φυλάξω
 χωρὶς νὰ χάσω τὴ χαρὰ, τὸ ἀχνάρι μου ν' ἀλλάξω!

330

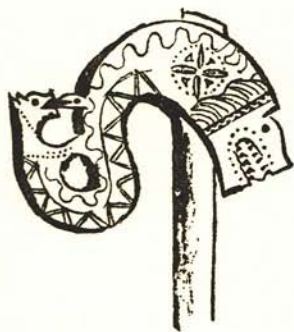
Νιούτσικος ξενιτεύτηκα καὶ γέροντας γυρίζω. . .
 Ἰδρώτα δακρυστάλαχτο, τῆς νιότης μου τῆ δρόσο,
 τὸ ξένο χῶμα πότισα — κι ἂν σήμερα τ' ὀρίζω
 δὲ θέλω τὸ κουφάρι μου σὲ δαῦτο νὰν τὸ δώσω!

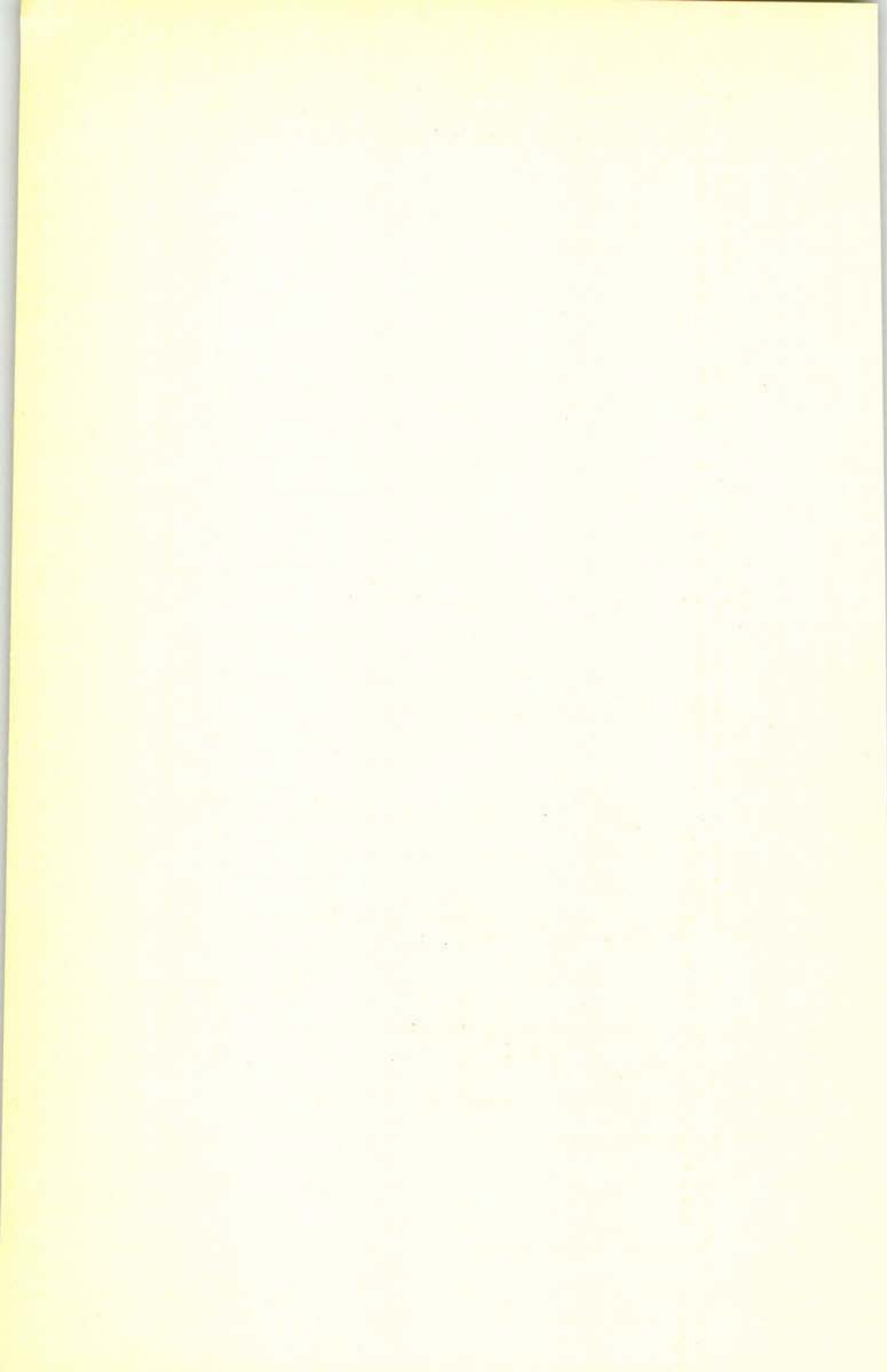
Ἄλλο δὲ νειρευόμουνα στῆς ξενιτιᾶς τὰ πλούτη
 παρὰ τὸ καλυβάκι μας κοντὰ στὸν Ἀϊ-Νικόλα
 νὰν τὸ σηκώσω δίπατο. Καὶ στῆ γωνίτσα ἐτούτη
 νὰ κάμω τὰ γεράματα, ν' ἀφήσω καὶ τὰ κῶλα!

331

Γύρισα κόσμο καὶ ντουινιά, πολλὰ ἔχω μάθει ἀντέτια.
 Μὲ τὸ σφυρί μου ἀτόφιασα τὴ σκόρπια μου τὴν πείρα.
 Τὰ γύρω βουνοχώρια μας δικά μου βιλαέτια
 Θρονιάζω στὴν ταράτσα μου, ξεμολογᾶω τὴ Μοίρα:

Μοίρα, γιατί μὲ πλούτηνες; Γιατί τὸ γειτονά μου
 τὸν φτώχηνες; τὸν ἔρρεψες; πολὺ τὸν κατατρέχεις;
 Ἡ Μοίρα μοῦ ξεροαπαντᾶ: — Νὰ χαίρεσαι ὅ,τι ἔχεις
 καὶ νὰ μ' ἀφήνεις ἤσυχη νὰ ἔχω τὸν κἀνονά μου!

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τὸς στίχους μου ὄσοι ἀκοῦστε τοὺς φτωχοὺς
θά 'ναι ὡς ν' ἀκοῦστε ἀπ' τὸ Βελοῦχι πέρα,
σὲ γνήσιους Ρουμελιώτικους νηχοὺς,
νὰ παίζη ἕνας τσοπάνος τὴ φλογέρα.

Καημούς, μαράζια, ντέρτια του τὰ σβεῖ
μ' ἕνα του ἀπλὸ τραγούδι ψυχοπλάνο.
Λαλώντας το ἡ ζωὴ του θ' ἀνεβεῖ
τρεῖς σκάλες ἀπ' τὸν κόσμο τοῦτο ἀπάνω.

Τσοπάνε, τσοπανάκο μου μικρέ,
σιμά-κοντὰ νὰ μᾶς ἀποκαλύψης,
τῆς λαϊκῆς σοφίας θησανρέ:
τῆς χαρᾶς τὸ χαρμάνι καὶ τῆς θλίψης!

Τσοπάνε, τσοπανάκο μου μικρέ,
 σάν πρόβατο αγαθέ, ζουρλε σάν γίδι,
 λεβέντικα καὶ μ' ἓνα σου «ἄιντε μπρέ!»
 μᾶς πείθεις πὸν ἢ ζωὴ σου εἶναι παιχνίδι. . .

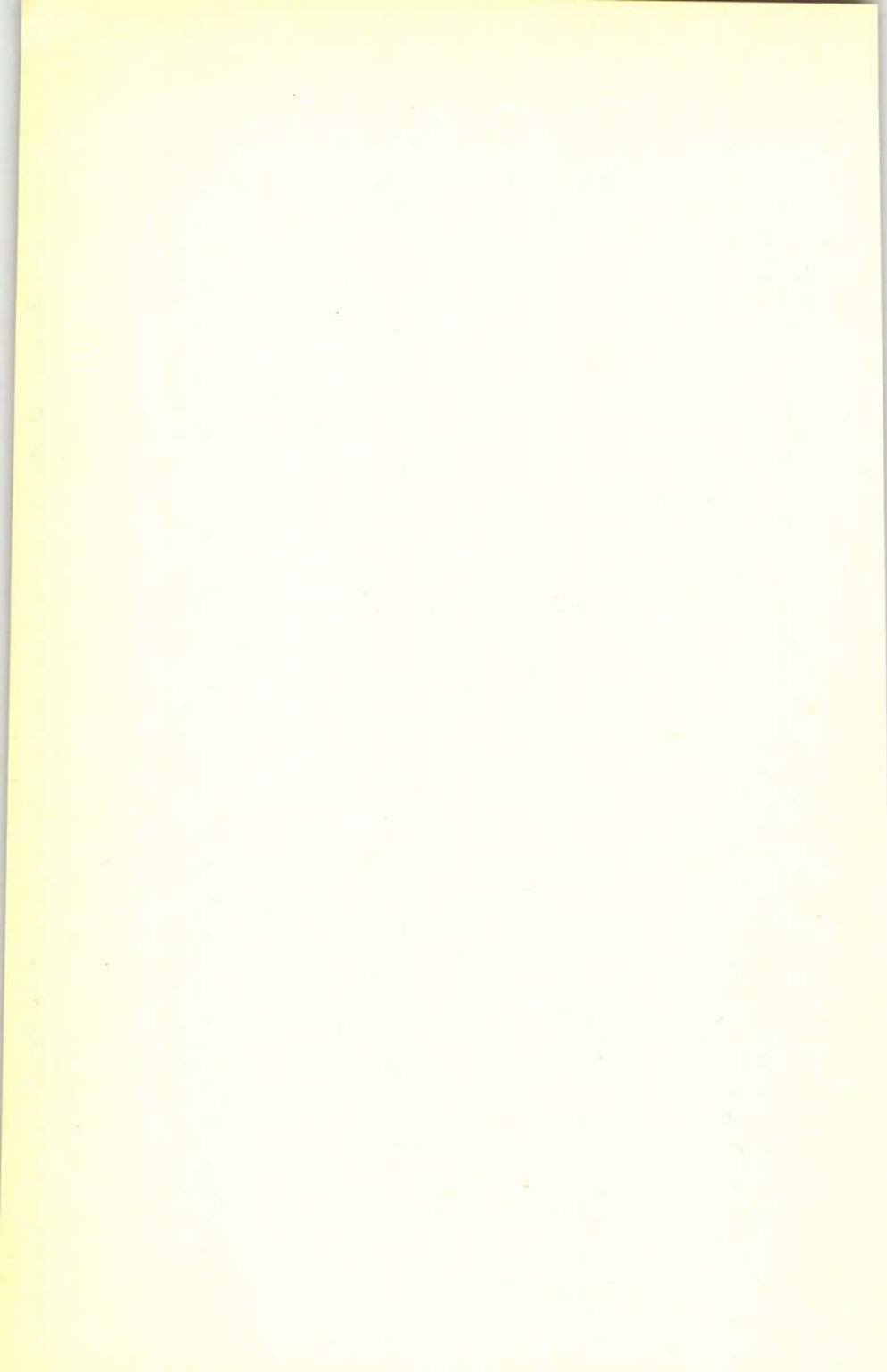
Παιχνίδι! Ἄλλοι τὸ παίζουν στὰ χαρτιά
 στὸ κρασοπότι καὶ στὸν ἔρωτα ἄλλοι.
 Πιωμένος σὺ ἀπ' τῆς Φύσης τὴ γητεῖα
 τὸ παίζεις στὸ δικό της ἀναγάλλι!

Νά 'σκιζα τὴ φυλλάδα 'τούτη ἐδῶ
 ν' ἀνέβαινα γιὰ πάντα στὰ Βαρδούσια
 τὴ χάρη τῆς ζωῆς νὰ τραγουδῶ
 ὅσο πιὸ ἀπλοῖκὰ τόσο πιὸ πλούσια!

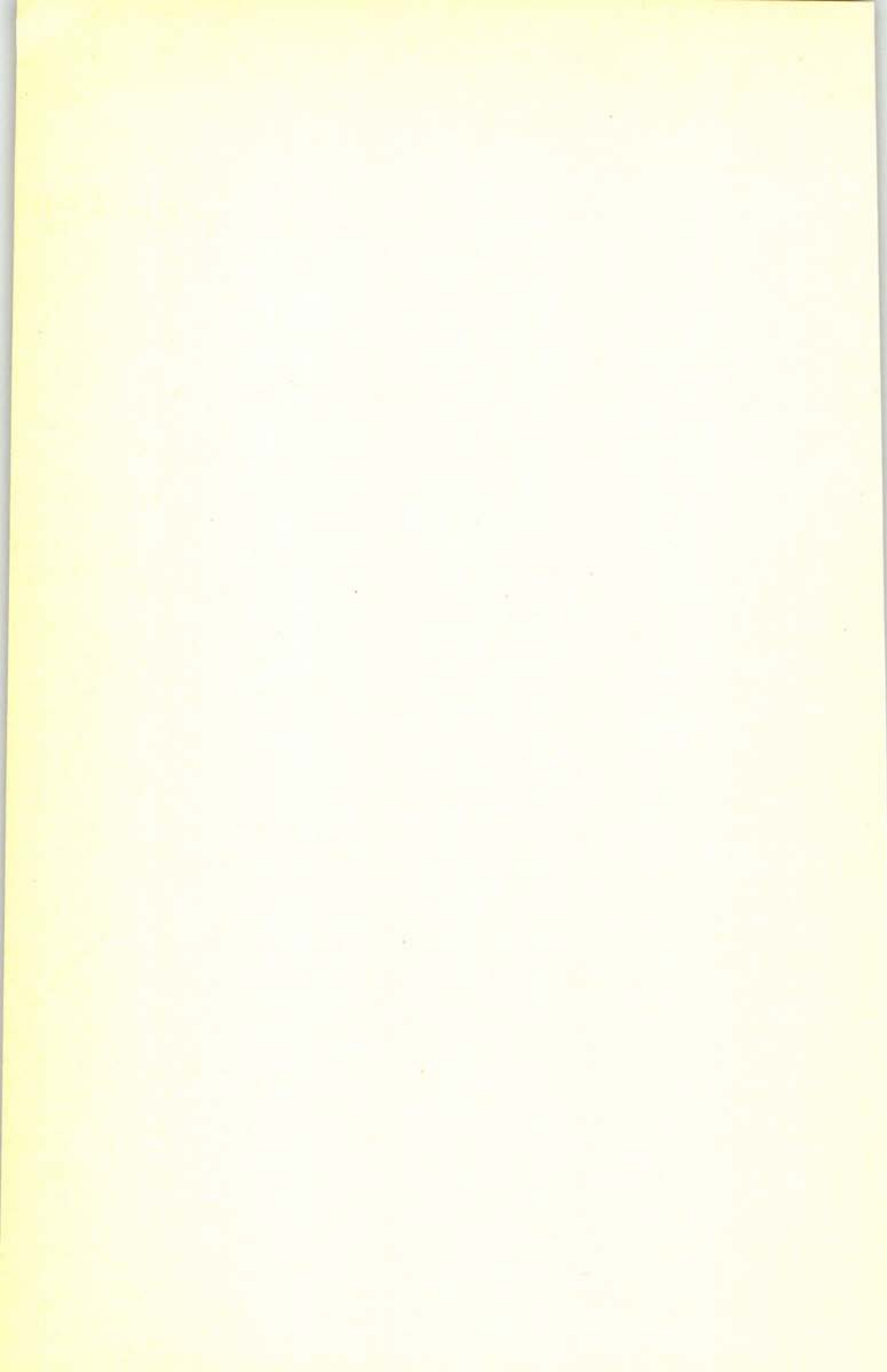
ΑΠΟΗΧΟΣ

Τραγούδι μου, ὡς ἀπόηχος τοῦ χτές,
 κάτι ἀπὸ σὲ στὸ χρόνο ἂν ἐπιζήση,
 δὲν θά 'ν' γραμμένο μὲ γραφὲς φθαρτὲς
 μόν' θά 'ν' ἀναλιωμένο μὲς στὴ Φύση!

EYPETHPIO

Γ Λ Ω Σ Σ Α Ρ Ι Ο

άγλαντινές - δασικό δέντρο.
 άλάντοβα - άδέξια.
 άμάκα - δωρεάν.
 άμπλα - άνάβρα.
 άμπλύζει - άναβρύζει, πηγάζει.
 άμπουριά - πόρτα τής αύλῆς.
 άνάμι - κακό όνομα.
 άναντράνισα - σήκωσα μάτια νά ιδώ.
 άναφακάς - ξηρά χορτοτροφή.
 άντέτια - συνήθειες, ήθη.
 άπαλέττες, άπαλέτρες - αύτοι πού περι-
 μένουν γι' άλεσμα στού μύλο.
 άπείκασε - μάντεψε.
 άποπαντές - άνέκαθεν.
 άραβάνι - ρυθμός καλπασμού.

άραδίζω - πάω κι έρχομαι.
 άραπίστη - έγινε άόρατη.
 άρβάλες - άσφαλές στηρίγμα.
 άρούλα - δέντρο, μικρή άρεία δρυς.
 άσκεριών - στρατευμάτων.
 άσκλαμιδιές - κυκλαμιές.
 άσπρόεια - άσπρα χώματα.
 άτζαρδώνομαι - παίρνω πολεμοχαρή στάση.
 άτσάραντος - είδος ώδικού πουλιού.
 άφιόνι - δηλητήριο, ύπνωτικό.
 Βάθες - τοπωνυμικό-θάμνια, πλάτωμα.
 βαίζει - γέρνει.
 βαρδάρια - τά έργαλεία πού χρησιμοποιούν,
 συνήθως στούς μύλους, γιά νά μαλακώ-
 νουν, πλένοντάς τα, τά μάλλινα σκουτιά.

βατσίνωσα - μπόλιασα.
 βιδούρα - ξύλινο δοχείο.
 βιζγάντι - κατάπλασμα, εμπλαστρο.
 βιλαέτια - τόποι, χώρες.
 βοδώνει - εϋδώνει.
 βούλη - βούληση.
 βουργάρες - είδος πουλιού.
 γιάμια - άκμη τής ζωής.
 γιούρια - επίθεση.
 γιούρτι - κήπος.
 γκαϊδίξει - λοξοκοιτάζει.
 γκιζερῶ - περιφέρομαι άσκοπα.
 γκλαβανή - άνοιγμα στο πάτωμα, κατα-
 πακτή.
 γκουσομανούν - κοντανασαίνουν.
 γκριτσόπια - βραχώδη τοπία.
 γκώση - υπερπλήρωση.
 γοδείρη - χαρῆ, άπολαύση.
 γουλιάφια - παλιά νομίσματα.
 γράνα - λωρίδα γῆς.
 γρέτζελο - άρέοκαρπο.
 διαγούμισαν - έσκαψαν ύπονόμους.
 διανεύουν - γνέφουν.
 δούγα - στεφάνι βαρελιού.
 δραγάτη - άγροφύλακα.
 δρολάπι - δαρτη βροχή.

ζαβό - άνάποδο.
 ζαβλώνει - άφαιρεί.
 ζάκα - πουλί που θρέφει τὰ νεογνά του
 κούκου.
 ζαμάνια - αϊῶνες.
 ζαμπούνεψα - άρρώστησα.
 ζόριση - προσπάθεια.
 καβούλι - σύνθημα.
 καθαρίδια - ειδικό άλεύρι για τὸ ψωμί του
 γάμου.
 κακοστότροπος - κακοφτιαγμένος, άσχημος.

καλάνι - ξύλινη έκβολή πηγῆς.
 κάλιασα - σύντυχα.
 κεσέμι - τὸ πρώτο ζῶο που ὀδηγεῖ τὸ κο-
 πάδι.
 κιντέρι - βαθιά λύπη.
 κιοτεύεις - δειλιάξεις.
 κίπερι - είδος φυτού.
 κιτάπια - γραπτοί τίτλοι περιουσιακοί.
 κόκκευα - επισήμαινα.
 κοκολόι - ύπόλειμμα θερισμού.
 κολαούζο - οδηγός.
 κομπάση - ὄποιος άκούει κοῦκο νηστικός
 κομπώνεται (παθαίνει πνιγμό).
 κοργιάλο - φάρμακο.
 κοσεύω - τρέχω καθαλάρης.
 κουκούνιαζες - έχασες τὰ λογικά σου.
 κουκούρι - σωρός.
 κουμπές - θόλος.
 κουρεμάδα - ζῶα κουρεμένα.
 κύπρο - είδος κουνουπιού προβάτου.
 λάγγεψε - λιγώθηκε
 Λάζος - κύριον ὄνομα.
 λιτάρια - τριχιά που δένουν τούς κακο-
 ποιούς.
 λούδα - πουῦκλες μαλλιῶν.
 λυκόρνια - είδος άγρίων ὀρνέων.

μαμουριάζουν - συμμαζεύονται από τὸ
 κρύο.
 μάρα - καημό.
 μαργώνει - κρυώνει.
 μαρτίνι - άρνάκι.
 μασίνα - στομάχι.
 μέλεγοι - είδος δένδρου.
 μελικόκια - είδος άγριου φρούτου.
 μελίστα - έδαφος σχιστολίθων.
 μεντένια - έπάλλξεις.
 μήγαρις - μήπως.

ιηλιώρα - γριά γίδα.
 ιόζωμα - άρρώστια.
 ιολαϊμικα - ήρεμα.
 ιορασιλέ - επίσημο έγγραφο άρχηγίας.
 ιπατρια - χωράφια θερισμένα.
 ιπαρλαμάδες - ένωμένες σφαίρες.
 ιπεζέρισα - βαργέστηκα, μπούχτισα.
 ιπέρι - παρά.
 ιπεσίμι - λίκνο.
 ιπιρμπίλια - ώδικά πουλιά.
 ιπιστά - έμπιστοσύνη.
 ιπουρμπούλι - είδος μαγειρέματος.
 Μπρουσοταμένος - ταμένος στόν Προυσό.

νάϊμι - κακόφημο όνομα.
 νηχούς - ήχους.
 νισάφι - άρκετά.
 νιτερέσο - συμφέρον.
 νταβρι - ταύρος.
 ντάπια - τάπια.
 νταραβέρια - δώσε-πάρε.
 ντέλος - τέλος.
 ντεμάχια - τεμάχια.

Ξάι - δικαίωμα σε είδος που κρατεί ό μω-
 λωνάς.

Ξακρίζω - βλέπω ή καλλιεργώ από άκρη
 σε άκρη.

Ξάρια - ξάστερη.
 Ξεθέλνεις - συνδαυλίζεις.
 Ξεσβελιάση - καταστρέψη.
 Ξεσκλιάς - κουρελής (με σχισμένα ρούχα).
 Ξόγανο - άνόητος - κουτός.
 Ξόμπλιο - χαρακτηριστικό, ιδίωμα.

όβορός - στίβα.
 όμάλιες - όροπέδια.
 όιδίξει - ταιριάζει, μοιάζει.

παλαμοδέρνω - ταλαιπωρούμαι.
 παλαμωνίδα - βότανο.
 πάντεχα - νόμιζα.
 παντζέχρι - μαγικό φίλτρο.
 παπάζι - φέσι γυναικών.
 παπίρι - ή τρύπα του βαρελιού.
 παραδές - πλιότερο.
 παρασιτιά - μεταλλικό τρίποδο για την κα-
 τσαρόλα.
 παραταριά - στη σειρά.
 πέργωσε - πεισμάτωσε.
 πλουμίδα - στολίδια.
 πλοχέρι - όσο χωράει ή φούχτα.
 πορεύω - διάγω, περνάω.
 πρεβέντα - είδος ψωμιού.
 πριχού - πρίν.
 προπίσω - προλάβω.

ράξη - καταφθάση.
 ράστι - άνεση, νάζι.
 ραχιώτης - αυτός που διαλέγει από ψηλά.
 ρεμέντι - φάρμακο.
 ρόγγια - πυρπολημένες εκτάσεις.
 ρογιαστή - προσλάβη με μεροκάματο.
 ρογιαστής - να έργαστής μεροκαματιάρης.
 ρούπετο - έρπετο.
 ρουπάνουν - χορταίνουν υπερβολικά.

σαϊλέψει - τρελλάνει.
 σαπούκλες - ξερά ξύλα.
 σάρα - γκρεμός, κατήφορος.
 σέα - ύπάρχοντα.
 σειριά - σόι, οικογένεια.
 σελάχι - ζώνη.
 σεραπετά - έρπετά.
 σεφέρι - πόλεμος.
 σιάρκα - κοντογούνι.
 σκανιάξεις - χολοσκάζ.

σκαπετήσω - διώξω, πετάξω ή πεταχτώ
μακριά.

σκαρίζει - μαζεύει με πετροβολιές τὸ κο-
πάδι.

σουσούμια - ιδιότητες, χαρακτηριστικά.

σοφίλια - παλιά νομίσματα.

σταβάρι - ζυγὸς γιὰ βόλια.

σαρηθρες - εἶδος πουλιῶν.

σταφνίζομαι - στολιζομαι.

στάφνο - μέτρο, οικονομία.

στέρφα - στείρα.

στούρνιζε - στόλιζε, μορφοποιούσε.

στράφι - τοῦ κάκου, στὰ χαμένα.

στρέει - ἐπαληθεύει, πετυχαίνει.

στρεχτὸ - ταιριαστὸ, ἐπαληθευμένο.

στρουπίνες - παλούκια.

σύντας - δταν.

συρίμι - στενή ἀτραπός.

«σύρμα» - φύλαξη τηλεφωνικῆς γραμμῆς.

σύρτα - κατηφόρα.

σχαρίκια - συγχαρητήρια.

σῶτος - σῶος.

Τάινι - μεροκάματο.

τζόβατρι - στολίδι.

τζόρα - βαρὶ ἀντικείμενο πού στουμπίζου
καλαμπόκι.

τόμου - ἀφοῦ.

«τὸ πράμα» - τὰ ζῶα.

Τράγος - ὄνομα ζωοκλέφτη.

τσαίρια - ἀκαλλιέργητη γῆ γιὰ βοσκή.

«τσάντα» - ὁ ταχυδρόμος.

τσαρδιά - ποιμενικὲς ἐγκαταστάσεις.

τσασίτης - πληρωμένος δολοφόνος.

τσελεπῆς - λεβέντης.

τσεμπέλι - καπνὸς ἀρίστης ποιότητος (Ξη-
ρομέρου).

τζεπχανέ - ἀνεφοδιασμός.

τσέργα - βελέντζα χωριάτικη.

τσιγκέλια - κρεμάστρες.

τσιμπούσια - φαγοπότια.

τσιτσελώνω - στηρίζω τὰ πόδια ἀνοιχτά.

τσιτσιμπίδες - κίτρινες μαργαρίτες.

τσολιάστηκα - τυλίχτηκα στὸ τσόλι (τὴν
κουβέρτα).

τσοπέλες - ἀρμαθιές.

τσογγρι - μικρὸς βράχος.

φερμάνι - Νόμος, διαταγή.

φόντας - ἀφ' ὅτου.

φορτσεριού - μπαούλου, κασέλας.

φούμση - δυσφήμιση.

φουσάτα - στρατεύματα.

φρετζάτο - ποιμενική θερινή κατοικία.

χάζι - ἀπολαυστική θεώρηση.

χαίρι - προκοπή.

χαράη - ἐπιδιόρθωση τῆς μυλόπετρας.

χαρδακίζετε - παιγνιδίζετε.

χάσκο - καθάριο, χάσικο.

χερόβολο - ὅσο χωράει τὸ χέρι.

χούγια - συνήθειες.

χουγιάζω - φωνάζω.

χουσιμέτι - θέλημα, μικροεξυπηρέτηση.

χωσάδα-χωσιὰ - ἐνέδρα.

Ε Ρ Γ Α Γ. Α Θ Α Ν Α

ΠΡΩΙΝΟ ΞΕΚΙΝΗΜΑ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1919
ΑΓΑΠΗ ΣΤΟΝ ΕΠΑΧΤΟ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1922
ΚΑΙΡΟΣ ΠΟΛΕΜΟΥ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1924
ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΚΑΠΕΛΛΟ	ΝΟΥΒΕΛΑ 1923
ΔΕΚΑ ΕΡΩΤΕΣ	ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ 1925
ΕΙΡΜΟΣ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1929
ΑΠΛΟ-Ι-ΚΕΣ ΨΥΧΕΣ	ΔΙΗΓΗΤΑΤΑ 1932
ΔΡΟΣΕΡΟΙ ΚΑΗΜΟΙ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1938
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ (Σειρά Α΄)	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1953
ΕΥΔΟΚΙΑ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1955
ΒΑΘΙΕΣ ΡΙΖΕΣ	ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ 1956
ΤΙΜΙΑ ΔΩΡΑ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1969
ΑΣΤΕΓΝΩΤΟ ΔΑΚΡΥ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1971
ΑΝΩΝΥΜΟΥ ΔΟΚΙΜΙΑ (Γ. ΑΘΑΝΑ)	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1971
Η ΝΑΥΜΑΧΙΑ ΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	ΕΙΣΙΣΤΟΡΗΣΗ 1971
ΑΙΝΟΣ ΚΑΙ ΘΡΗΝΟΣ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1972
ΜΟΝΟΚΟΝΤΥΛΙΕΣ	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1975
ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ (Σειρά Β΄)	ΠΟΙΗΜΑΤΑ 1980

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
«ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ»
ΣΕΙΡΑ ΔΕΥΤΕΡΗ
ΤΟΥ
Γ. Α Θ Α Ν Α
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
“Κ. ΜΙΧΑΛΑΣ” Α.Ε.
ΤΟ ΧΕΙΜΩΝΑ ΤΟΥ 1980
ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΣΧΕΔΙΑ
ΕΙΝΑΙ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΕΚΕΙΝΩΝ
ΠΟΥ ΕΦΙΛΟΤΕΧΝΗΣΕ
Ο ΚΩΣΤΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΙΑ ΝΑ ΚΟΣΜΗΣΟΥΝ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΕΙΡΑ
«ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΩΝ ΒΟΥΝΩΝ»,
ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΣΤΑ 1953